

Význam dobrovolnictví ve společnosti z pohledu současné mládeže

Petra Ficencová

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Ficencová**
Osobní číslo: **H150357**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Význam dobrovolnictví ve společnosti z pohledu současné mládeže**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví, sociálních problémů společnosti a morálních hodnot současných dospívajících.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRUMOVSKÁ Tereza, SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ Gabriela. Mentoring- výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Portal, 2010. ISBN 978-80-7367-772-5.
FRIČ Pavol, POSPÍŠILOVÁ Tereza A KOL. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.
CHRÁSKA Miroslav, Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-9225-0, ISBN 978-80-247-5326-3.
SOMROVÁ Lucie, KLEGROVÁ Alžběta. Dobrovolnictví. Praha, 2006. ISBN 80-86991-68-7.
MŠMT- ŠIMKOVÁ Svatava. Dobrovolníci mění svět. Praha: REFOS, 2011. ISBN 978-80-87449-15-8.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Lenka Haburajová Ilavská, PhD.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

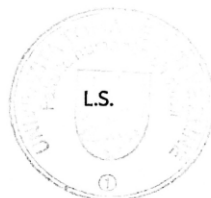
11. ledna 2018

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2018

Ve Zlíně dne 11. ledna 2018

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 29.2.2018

Lucie Pekař

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávlečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracovního výzkumu vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může se zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nesahají škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nezměněno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o problematice dobrovolnictví v České republice, konkrétně je zaměřena na „význam dobrovolnictví ve společnosti z pohledu současné mládeže“. Cílem práce je zmapovat motivy současné mládeže pro výkon dobrovolnické činnosti. Teoretická část bakalářské práce je rozdělena do čtyř kapitol, objasňujících historii, vznik a vývoj dobrovolnictví na Americkém a Evropském kontinentě včetně nejznámějších dobrovolnických organizací. Praktickou část bakalářské práce tvoří kvantitativní výzkum, který se zabývá motivací studentů k dobrovolnické činnosti. Data pedagogického výzkumu byla získána metodou dotazníkového šetření.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, motivace, dobrovolnické organizace, dobrovolné organizace, dobrovolnická činnost, dobrovolná činnost, současná mládež

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with a problematics of a volunteer work in the Czech Republic, specially is focused on the meaning of volunteer work in society from the point of nowadays youth. The target of the work is to map motives of today youth to volunteer activities. Theoretical part of the bachelor thesis is divided into four chapters describing history, creation and development of volunteering on American and European continent including the most famous volunteering organizations. Practical part is made of quantitative research, which describes motivation of students to volunteer work. The information of pedagogical research were got by method of investigation questionnaire.

Key words : volunteering, volunteer, motivation, volunteer organizations, voluntary organizations, volunteer activity, voluntary activity, nowadays youth.

V první řadě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce paní doc. PhDr. Lence Haburajové Ilavské, PhD. za odborné vedení, za její trpělivost, ochotu, podmětné připomínky a za slova povzbuzení.

Dále děkuji své rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost během celého studia.

V neposlední řadě děkuji všem respondentům za ochotu a spolupráci, čímž mi umožnili realizovat praktickou část bakalářské práce.

Motto:

„ Lidé v nouzi nepotřebují až tak moc peníze. Oni potřebují naše oči, ruce, nohy, srdce...“

Matka Tereza

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DOBROVOLNICTVÍ A JEHO VÝZNAM	13
1.1 VÝZNAM DOBROVOLNICTVÍ	13
1.2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	14
1.3 DOBROVOLNÍK	16
1.4 MOTIVACE DOBROVOLNÍKA	17
1.5 TYPY A CHARAKTERISTIKY DOBROVOLNICTVÍ	20
1.5.1 Typy dobrovolné činnosti a služby	20
1.5.2 Charakteristické oblasti dobrovolnictví	23
1.6 LEGISLATIVNÍ RÁMEC DOBROVOLNICTVÍ	24
2 HISTORIE DOBROVOLNICTVÍ	27
2.1 HISTORIE DOBROVOLNICTVÍ VE SVĚTĚ	27
2.1.1 Historie dobrovolnictví v Americe.....	27
2.1.2 Historie dobrovolnictví v Evropě.....	28
2.1.3 Historie dobrovolnictví v České republice.....	29
3 DOBROVOLNICKÉ ORGANIZACE	32
3.1 HISTORIE ORGANIZACÍ	32
3.1.1 Historie organizací v USA	32
3.1.2 Historie organizací v Evropě.....	32
3.2 DOBROVOLNICKÉ ORGANIZACE V SOUČASNÉ DOBĚ	33
3.2.1 ADRA	33
3.2.2 HESTIA.....	34
3.2.3 UNICEF	34
3.2.4 Český červený kříž.....	34
4 POHLED SOUČASNÉ MLÁDEŽE NA DOBROVOLNICTVÍ	35
4.1 CHARAKTERISTIKA CÍLOVÉ SKUPINY	35
4.2 PUBESCENCE	36
4.3 ADOLESCENCE	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 METODA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	40
5.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	40
5.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	40
5.3 HYPOTÉZY.....	41
5.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	41
5.5 METODY SBĚRU DAT	42
6 ZPRACOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ DAT	43
7 INTERPRETACE DAT	84
8 DOPORUČENÍ	86
ZÁVĚR	87
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	89

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	92
SEZNAM OBRÁZKŮ	93
SEZNAM TABULEK.....	95
SEZNAM PŘÍLOH.....	97
PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK.....	98
PŘÍLOHA P II: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 6.....	101
PŘÍLOHA P III: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 7	104
PŘÍLOHA P IV: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 17	108

ÚVOD

„Sami cítíme, že to, co děláme, je jenom kapka v oceánu. Ale oceánu by něco scházelo, kdyby tam ta kapka chyběla.“

Matka

Tereza

Dobrovolnictví je staré jako lidstvo samo. Snaha a chuť pomáhat druhým je pevně zakotvena nejen v lidské společnosti, ale je i pevnou a nedílnou součástí snad každého náboženství. Dobrovolnictví není oběť, byť dobrovolnická služba něco stojí (váš čas, energii,...). Pomoc a solidarita s druhými je projev zdravé osobnosti, občanské zralosti a nebojím se říct někdy až statečnosti. Pomáhat je normální. Bohužel je ale smutnou realitou, že ne každý člověk je ochoten si tento fakt připustit a chovat se podle něj. Hlavním fenoménem současné společnosti je potřeba vytvářet kolem sebe co největší blahobyť. Osudy druhých lidí málo koho zajímají.

Přesto, že většina lidí bývá vůči dobrovolné činnosti často velmi skeptická a velká část populace prohlašuje, že by nikdy nic dobrovolného neučinila, můžeme v posledních letech sledovat pozitivní posun v myšlení občanů České republiky, přibližovat se k civilizovanému světu i v této sféře. I tak máme v porovnání se západními státy v oblasti dobrovolnictví velké nedostatky.

Naštěstí odedávna existují na světě lidé, kteří dělají něco pro ostatní, aniž by za to něco požadovali. Těmto lidem říkáme dobrovolníci, protože svůj volný čas věnují druhým a nečiní si žádný nárok na finanční odměnu. K uspokojení jim mnohdy stačí pocit z dobře odvedené práce a pohled na radost druhých, což dokáže obohatit jejich život. Těmto nezištným a obětavým lidem i problematice dobrovolnictví, bych se chtěla věnovat ve své bakalářské práci, jelikož mi toto téma přijde velmi zajímavé.

V rámci této bakalářské práce se zaměříme na význam dobrovolnictví v České republice z pohledu současné mládeže. V první kapitole se pokusíme vysvětlit co je to dobrovolnictví, jeho význam a vymezit jeho základní pojmy. Seznámíme se s osobou dobrovolníka a jeho motivací k dobrovolné činnosti. Rovněž si představíme jednotlivé typy a charakteristiky dobrovolnictví a s tím související legislativní rámec.

Ve druhé kapitole se zaměříme na historii dobrovolnictví ve světě, v Evropě a v rámci evropského dobrovolnictví se zmíníme o vzniku dobrovolnictví v České republice.

Ve třetí kapitole se budeme věnovat dobrovolnickým organizacím. Seznámíme se s historií jejich vzniku jak v USA, tak i na Evropském kontinentě. V rámci této kapitoly se ještě seznámíme se stručným přehledem dobrovolnických organizací současnosti.

V závěru teoretické části této bakalářské práce se budeme věnovat charakteristickým rysům zkoumané cílové skupiny.

Praktická část je členěna na několik oblastí. V úvodu si představíme metodu výzkumného šetření, stanovíme si výzkumný problém a zformulujeme výzkumné otázky, ze kterých budou vycházet jednotlivé hypotézy. Na základě předem stanovených kritérií, pro výzkumný soubor, splňující zadání tématu bakalářské práce, provedeme sběr dat formou dotazníkového šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ A JEHO VÝZNAM

„ Musíme poskytnout čas svým bližním- i když se bude jednat o maličkost, aby učinili něco pro druhé- něco, za co nedostanou zapláceno, ale budou mít tu čest to udělat.“

Albert Schweitzer

1.1 Význam dobrovolnictví

Dobrovolnictví vychází z dobročinnosti. Dobročinnost (filantropie) je láska k člověku a zahrnuje v sobě dárcovství i dobrovolnictví. Může se tedy jednat o jakoukoli pomoc, např. darování peněz, zboží, času nebo úsilí pro podporu obecně prospěšného účelu, zpravidla v delším časovém horizontu a s jasně definovanými cíli, které směřují k podpoře dobra nebo zlepšování kvality života (Tomečková, 2012).

Pod pojmem dobrovolník - dobrovolnictví si každý z nás může představit něco jiného, ale ve většině se můžeme shodnout na tom, že dobrovolnictví provází člověka už od nepaměti. *„Každý z nás je v životě někdy dobrovolníkem, ale těžko se hledá hranice mezi pomocí příbuzným, sousedům nebo cizím kolemjdoucím, kterým nabídneme pomoc, a dobrovolnou prací pro školu či sportovní klub.“* (Tošner a Sozanská, 2002, s. 35) Znaky této formy dobrovolné pomoci jsou samozřejmost, spontánnost a nečekání žádné odměny ani vděku. *„Motivací k dobrovolné pomoci je předpoklad: „Dnes já tobě, zítra ty mně“. Řada lidí se, ale v této situaci necítí jako dobrovolník a nechtěla by být tímto slovem označována“* (Tošner a Sozanská, 2002, s. 35).

Dle Husákové (2016) má dobrovolnictví mnoho podob a můžeme se s ním potkat v několika oblastech. Dobrovolník je ten, který věnuje svůj část volného času a energie veřejně prospěšné činnosti a to především druhým lidem a nečeká žádnou finanční odměnu.

„Dobrovolnictví není v lidské společnosti něčím novým, v každé kultuře a společnosti pomáhali ti, kteří jsou na tom lépe, méně šťastným, kteří kvůli nemoci, chudobě či přírodní katastrofě pomoc potřebovali“. (Tomečková, 2012, s. 8)

Tošner a Sozanská (2006, s 18) definuje dobrovolnictví takto: *„Dobrovolnictví není obět, ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacem v mezilidských vztazích.“*

Podle Dekkar a Halman (2003, in Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9) „najdeme v různých definicích minimálně tři společné prvky: dobrovolnictví je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých. Čtvrtým a méně častým definičním prvkem je podle nich organizační kontext.“

Dobrovolnictví je komplexní fenomén a od 70. let 20. století je předmětem výzkumu společenských a humanitních věd. Konkrétně dle Matulayové, Jurníčka, Doležela a kol (2016, s. 5), „ve Spojených státech amerických, v Kanadě, Austrálii, a později i ve všech členských státech Evropské unie se opakovaně realizují deskriptivní kvantitativní výzkumy dobrovolnictví.“

Fenomén dobrovolnictví je na západ od našich hranic samozřejmým, každodenním postojem, který upevňuje solidaritu a sounáležitost lidí a přetváří pasivní obyvatele v aktivní občany. Co se týče rozvoje dobrovolnictví v České republice, musíme bohužel konstatovat, že se v naší společnosti zatím neseťkává s přílišným pochopením. Dobrovolníky máme spíše za podivíny, kteří za svou práci nic nechtějí (Dlouhá, Ježková a Caha, 2001).

1.2 Vymezení základních pojmů

Každý z nás si pod pojmem dobrovolník, nebo dobrovolnictví představuje něco jiného, proto bychom si v úvodu této kapitoly měli specifikovat základní pojmy, které s dobrovolnictvím souvisí.

Pojem mentor pochází z řečtiny a je zmiňován v Homérském eposu Odyssea. Zde je popsána epizoda, ve které Odysseus, před svým odchodem do války, svěřuje svého syna pod ochranu Mentora. Český význam se ale neshoduje s myšlenkou mentoringu, jako přínosného vývojového vztahu. **Mentor** je dobrovolník, jenž je veden a podporován profesionály mentoringu tak, aby jeho vztah s klientem programu dosáhl požadovaných cílů a přínosů. Mentori mohou být naši vzdálení příbuzní, ale rovněž i lidé, kteří nás vedou a podporují během přípravy na naše zaměstnání a na pracovišti (Brumovská, Seidlová Málková, 2010).

Mentory se stávají lidé, jako jsou například studenti a osoby s volným časem, a mohou se tak věnovat dobrovolnické činnosti (maminky na mateřské, senioři, nezaměstnaní apod.), a kterým dobrovolnictví přináší určité osobní výhody. Mentor musí znát, jak se má k jedinci chovat, jaký přístup je žádoucí a jakého chování se má vyvarovat. Výběr mentorů - dobrovolníků probíhá metodami, které zmírňují riziko zapojení problematického dospělého do programu. Každý mentor musí předložit výpis z rejstříku trestů, absolvovat předběžný po-

hovor a rozhovor s koordinátorem, psychologické testy a pohovor se supervizorem programu (Brumovská, Seidlová Málková, 2010).

Mentoring a mentorský vztah popisuje Brumovská, Seidlová Málková (2010, s. 15) jako „*emocionální osobní spojení staršího a zkušenějšího mentora a mladšího svěřence- dítěte, kterého mentor zaučuje a pomáhá mu orientovat se ve společnosti a světe sociálních vztahů a kulturních hodnot.*“ Hlavním stanoviskem **přirozeného mentoringu** je proces učení se od dětství, a dále po celý život. Podle Bennetse (2003, s. 64 in Brumovská, Seidlová Málková, 2010, s. 15) jde tedy o: „*vztah mezi osobou, která vytváří individuální rozvíjející se vztah pro někoho druhého, kdo se v něm učí, a jež tento učedník definuje vztah, v němž má možnost osobního růstu*“. Tento vztah funguje jako vzájemné spojení dvou lidí v jakékoli fázi života. Mentor nemá žádný výcvik, nemá žádné „mentorské vzdělání“ a nepobírá mzdu. Ve **formálním mentoringu** jde o mentorské vztahy, které mají suplovat nedostatek přirozených mentorských vztahů, a které jsou vytvářeny mentorovými programy (Brumovská, Seidlová Málková, 2010).

Formální mentor je dobrovolník, kterému je svěřenec přidělen třetí stranou, nejčastěji však mentoringovým programem. V některých programech může jít o profesionála, který má dosáhnout osobního, sociálního či kognitivního rozvoje klienta. **Dobrovolný mentor** prošel školením a je veden profesionály mentoringového programu tak, aby ve společném úsilí dosáhli rozvoje mentorského vztahu. **Svěřenec- chránělec (mentee)** je partner mentora v mentorském vztahu. V česku se spíše používá pojem klient programu, nebo klient služby, který se významově shoduje s termínem mentee (Brumovská, Seidlová Málková, 2010).

Dobrovolník je každý kdo ze své vlastní vůle, ve volném čase a bez nároku na finanční odměny, vykonává činnost ve prospěch druhých lidí nebo organizací. (Novotný, 2002)

Dobrovolnická činnost je úzce spojena s organizací dobrovolnictví, jako specifický druh lidské činnosti, zatím co **dobrovolnou činnost** či službu bychom mohli charakterizovat jako vlastní výkon dobrovolné pomoci (Tošner, Sozánková, 2006).

Pro nejužší dobrovolnou činnost zaměřenou převážně na rodinu, používáme termín **občanská výpomoc**. Lze se setkat také s termínem **sousedská výpomoc**. Tato dobrovolná činnost probíhá v rodině, mezi příbuznými a sousedy. Na základě uvedené terminologie můžeme konstatovat, že dobrovolníkem byl už někdy každý z nás. Dobrovolná činnost, která probíhá především v rámci komunity vytvořené obcí, farnostmi, sportovním klubem apod. a

kde dobrovolník tráví v této aktivitě svůj volný čas, se nazývá **dobrovolnictví zároveň prospěšné**. Posledním druhem dobrovolnictví je **veřejně prospěšné dobrovolnictví**, na kterém staví neziskové organizace a dobrovolnické centra. Tento typ dobrovolnictví má hodně podobných rysů s občanskou výpomocí, ale zároveň se vyznačuje dalšími znaky. Role dobrovolníka je zde vymezena tak, aby příjemce dobrovolné pomoci se na ni mohl v dohodnuté situaci spolehnout. Proto partnerem dobrovolníka je obvykle organizace, která mu nabídne příležitost k dobrovolné činnosti. Místem pro uplatnění pro veřejně prospěšného dobrovolnictví jsou většinou nestátní neziskové organizace, jenž se snaží získat dobrovolníky z řad veřejnosti, ať už pro jednorázové akce, nebo dlouhodobou dobrovolnou spolupráci. U charitativních a sociálních službách není podstatné, zda příjemce pomoci je členem církevního společenství či nikoli. Obdobně to mají i zájmová občanská sdružení vykazující činnosti, které jsou zároveň prospěšné pro jejich členy i pro veřejnost, například členové tělovýchovné jednoty. Hranice mezi jednotlivými druhy dobrovolné činnosti nejsou je zcela jednoznačné a v praxi se mohou mísit. Žádná z těchto dobrovolných činností neočekává finanční odměnu (Tošner, Sozanská, 2002).

Dle Tošněra a Sozanské (2002, s. 36) je **dobročinnost** neboli filantropie definována jako *„lidumilost, dobročinnost a pomoc sociálně slabým“*. Dobročinnost tudíž rozdělili na dvě formy, a to na dárcovství a dobrovolnictví.

Dárcovství je širší pojem. Jedná se o poskytování finančních a jiných hmotných darů, pro potřebné občany, nebo nevládním neziskovým organizacím. *„Pokud je finanční, či hmotný dar poskytnut bez protihodnoty a jméno dárce není uvedeno vůbec nebo je uvedeno pouze s poděkováním, jedná se o darování. Pokud poskytovatel získává za svůj finanční příspěvek protihodnotu (propagace své firmy, nebo výrobku), jedná se o sponzorování“* (Dlouhá, Ježková a Čaha 2006, s. 6).

1.3 Dobrovolník

„Dobrovolník je každý, kdo ze své svobodné vůle, ve svém volném čase vykonává činnost ve prospěch druhých lidí či společnosti bez nároku na jakoukoliv finanční odměnu.“ (Tomčková, 2012, s. 8)

Dle Tošněra a Sozanské (2002, s. 35) dobrovolníkem je člověk, *„který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti“*. Dobrovolník je tedy člověk, který je vnímán jako spolehlivý

pomocník, na kterého je možné mít drobné nároky jako na placené zaměstnance. „*Jeho tvořivá energie je silou, která pomáhá hledat a otvírat zdroje a možnosti nových řešení. Tím se stává mostem v procesu spolupráce mezi státem, komerčním sektorem a sektorem neziskových organizací*“ (Tošner, Sozánská, 2002, s. 36).

Jak říká známý americký filozof a spisovatel Raphl Waldo Emerson ve svém díle Moudrost našich dnů: „*Jedním z nejkrásnějších zadostiučinění v životě je, že kdykoliv se upřímně snažíme pomoci jinému, pomáháme i sami sobě.*“

Dobrovolníky v České republice se nejčastěji stávají studenti. Mezi další dobrovolníky, kteří se chtějí realizovat v dobrovolnictví, patří stále častěji osoby bez práce (dobrovolnictví nezaměstnaných, maminek na mateřské dovolené i seniorů). V zahraničí některé firmy motivují své zaměstnance k tomu, aby například pracovali jeden den v týdnu jako dobrovolníci (Dlouhá, Ježková a Caha, 2001).

Existuje velké množství důvodů. Které jsou příčinou, proč se lidé stanou dobrovolníky. Pro některé z nich to může být získání pocitu užitečnosti, nových zkušeností, kontaktů nebo dovedností. Dobrovolnictví pod záštitou organizace je velmi výhodné v krizových situacích, kdy dobrovolník ocení potřebné zázemí (ADRA, 2005, s. 33).

1.4 Motivace dobrovolníka

Motivace má velký vliv na naše chování a jednání. Tato kapitola bude věnována typům motivace dobrovolníků. Dle Matulayové, Jurníčkové a Doležela (2016, s. 9) je motivace „*komplexní fenomén, není proto jednoduché ji zkoumat*“. Také ale konstatují s jistou nadšátkou, že „*je tolik motivů k dobrovolnické činnosti, kolik je dobrovolníků.*“

„Termín motivace dobrovolníka“ lze chápat ve dvou rovinách. První rovinou je vlastní motivace člověka stát se dobrovolníkem. Druhá rovina představuje snahu organizace motivovat případné zájemce o dobrovolnickou činnost a způsob, jak co nejdéle tuto spolupráci udržet.

Existuje celá řada osobních motivů dobrovolníků, k těm nejznámějším faktorům motivace (v praxi se mnohdy prolínají) především patří:

- *pocit užitečnosti, smysluplnosti,*
- *uspokojení z pomoci jiným nebo dobré věci,*
- *získání nových zkušeností, poznání nových věcí,*

- *navázání nových vztahů,*
- *vyzkoušení si svých možností a uplatnění svého potencialu,*
- *prospěšné naplnění svého volného času (Břízová, ©2007)*
- *a další jiné.*

V roce 1999 až 2000 v České republice proběhl první reprezentativní výzkum na téma dobrovolnictví. Dle Tošnera a Sozánkové (2002, s. 46-47) jde o výzkum, který zkoumal u respondentů „*tři základní deklarované motivace dobrovolnictví – konvenční, reciproční a nerozvinutá. Jde o motivace, které se navzájem prolínají, ale u konkrétních jednotlivců některá z nich nabývá dominantní vliv.*“ Na základě tohoto výzkumu lze definovat tři základní typy motivace:

1. **Konvenční (normativní) motivace** – jedince vedou k dobrovolnictví „*morální normy buď svého nejbližšího okolí a nebo obecná neformální pravidla chování v dané společnosti*“ (Tošner, Sozánková, 2002, s. 47). Dobrovolníci, které vede k dobrovolnictví konvenční motivace, „*mají ve svém rozhodování sklon preferovat své náboženské přesvědčení a imponují jim příklady dárcovských aktivit z okruhu příbuzných a přátel.*“ Podle Tošnera a Sozánkové (2002, s. 47) se „*tato motivace se opírá o principy křesťanské morálky a představy o správném způsobu života příslušné vrstvy obyvatelstva.*“ Jejich nositelé se dobrovolníky stávají zkrátka pro to, že se to sluší a patří (starší lidé nad 60 let a věřící).
2. **Reciproční motivace** – je typ motivace orientující „*svého nositele k tomu, aby v dobrovolné práci hledal prvky, které by byly užitečné i pro něho samotného. Recipročně motivovaní dobrovolníci chápou svoji práci jako organické spojení dobra pro jiné a vlastního prospěchu*“ (Tošner, Sozánková, 2002, s. 47). Mají zájem o získávání nových zkušeností a navazování nových vztahů. Je pro ně typická snaha uplatnit v dobrovolné činnosti svoje schopnosti a prostřednictvím dobrovolné práce se udržovat v kondici (hlavně mladí lidé do 30 let s ateistickým názorem na svět) (Tošner, Sozánková, 2002).
3. **Nerozvinutá motivace** – jde o motivaci, „*kteřá se omezuje na soubor prvků vytvářejících základní prostor pro rozhodování dobrovolníků*“ (Tošner, Sozánková, 2002, s. 47). Jedná se převážně o důvěru v organizaci, pro niž se rozhodli pracovat, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce na konkrétním případě a pocit, „*že se prostřednictvím dobrovolnictví mohou podílet na šíření dobré myšlenky*“ (Tošner,

Sozánková, 2002, s. 47). Vliv nerozvinuté motivace na dobrovolnictví se projevuje převážně u vysokoškoláků a u střední a starší generace (od 46 do 96 let).

Při porovnání všech tří uvedených typů motivace s typologií dobrovolnictví, můžeme konstatovat, „že konvenční motivace má nejbližší k občanské výpomoci v rodině, příbuzenstvu a nejbližší přirozené komunitě, reciproční motivace potom k dobrovolnictví zároveň prospěšnému. Nerozvinutá motivace, pokud ji můžeme vidět jako altruistickou, má nejbližší k dobrovolnictví veřejně prospěšnému“ (Tošner, Sozánková, 2002, s. 47).

Kromě výše uvedených „pozitivních“ motivů k dobrovolné činnosti se můžeme setkat také s lidmi, majícími k dobrovolnictví „negativní“ motivy, které většinou bývají zastírány pouze snahou pomáhat druhým a jsou většinou nevhodné, někdy až nebezpečné. Zde záleží na schopnosti koordinátorů dobrovolníků, tyto patologické motivy dobrovolné činnosti včas odhalit a případného zájemce o výkon dobrovolné činnosti odmítnout. Tito negativně motivovaní jedinci mohou výrazně poškodit nejen klienta, ale i vztahy mezi členy dobrovolnického týmu (Vitoušová, 1998 in Tošner, Sozánková, 2006).

Negativní motivy zájemců o dobrovolnou činnost:

1. „Soucit vedoucí k degradaci klienta.
2. Nepřiměřená a zbytečná zvědavost.
3. Služba pramenící z pocitu povinnosti.
4. Skutkaření, snaha něco si zasloužit.
5. Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.
6. Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.
7. Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.
8. Nedostatek sebeúcty a s ním spojená touha potkat ještě ubožejší lidi.
9. Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatnit svůj vliv“ (Vitoušová, 1998, in Tošner, Sozánková, 2006, s. 46).

Kromě osobní motivace dobrovolníků rozlišujeme i motivaci organizace, pro získávání nových dobrovolníků a udržení si těch stávajících. Tyto organizace by měly dobrovolníkům poskytovat kvalitní, materiální a personální zázemí a také je dostatečně motivovat pro dobrovolnou činnost. Dle Břízové (2007, s. 33) jsou „ možnosti, jak motivovat či ocenit dobrovolníka velice různorodé, mohou být formální i neformální a závisí na nápaditosti i

šikovnosti koordinátora, finančních možnostech organizace i osobnosti každého dobrovolníka.“

Do tématu motivace dobrovolníků patří i odměňování a ocenění jejich práce. Pracovníci dobrovolnických organizací by proto neměli zapomínat na poděkování dobrovolníkům za jejich vykonanou činnost, empatický přístup a otevřenost v komunikaci se svými klienty. Důležitým stimulem dobrovolné pomoci je také forma ocenění, způsob ocenění a druh odměn, jakožto ukazatelů přístupu organizace ke svým dobrovolníkům. K dalším způsobům motivace a ocenění dobrovolníků, ze strany organizace můžeme přiřadit např.: vzdělávací kurzy pro dobrovolníky, uspořádání slavnosti Dne dobrovolníků, popřát dobrovolníkům k svátku a narozeninám, studentům složení maturity, přijetí na VŠ, apod., popřípadě i připravení i nějakých dárků, předání upomínkových předmětů, např. s logem organizace (odznak, tričko, hrneček, apod.), pozvání na neformální setkání týmů, pomoc v osobním rozvoji, uvádění jmen dobrovolníků ve výročních zprávách a další jiné (Šormová, 2006).

Při práci s dobrovolníky je nutné si uvědomit, že dobrovolná pomoc je proces, na kterém se podílí všechny zúčastněné strany, a že tedy záleží nejen na schopnosti koordinátora, nýbrž i na celé dobrovolné organizaci, na způsobu, jakým dobrovolníky přijímá, jak k nim přistupuje a do jaké míry si váží jejich osobních a morálních kvalit, vykonané činnosti.

1.5 Typy a charakteristiky dobrovolnictví

1.5.1 Typy dobrovolné činnosti a služby

Pro lepší pochopení problematiky dobrovolnictví uvádíme několik pohledů na dobrovolnou činnost či službu. Dle Tošnera a Sozánské (2002) rozlišujeme dobrovolnictví z hlediska:

- historického vývoje
- cesty, kterou se dobrovolnictví ubírá
- podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci
- časového vymezení

Z hlediska historického vývoje dobrovolnictví je při určitém zjednodušení vývojově starší - **evropský model dobrovolnictví (komunitní)**, „*kdy se na základě společenských zájmů dobrovolníci spontánně setkávají v přirozeném společenství, jakým je církev či sportovní nebo dětská organizace. Z některých komunit se stávají profesionální dobrovolnická*

centra, ale specializovaná na určitou sociální nebo věkovou skupinu či určitý druh dobrovolné činnosti. Centrum si nadále drží své komunitní charakteristiky, osobní přátelské vztahy jsou nosnou silou jejich činnosti“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38).

Na druhé straně stojí mladší - **americký model dobrovolnictví (manažerský)**, kdy s dobrovolníky pracují profesionálně vedená dobrovolnická centra, vyhledávající altruisticky zaměřené občany a nabízejí jim výkon dobrovolnictví v řadě oborů lidské činnosti i v organizacích. *„Centrum je postaveno na profesionálech, kteří mají dostatek sociálního citění a emoční inteligence, aby mohli úspěšně vykonávat svoji pomáhající profesi“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38).

Dobrovolnictví z hlediska cesty, kterou se ubírá: (dobrovolnictví, jež vzniká „zdola nahoru“) je *„založené na neformální skupině přátel, která se pustila do společné činnosti a postupně zraje k neformální strukturované skupině a dále až k registrované neziskové organizaci“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38). Tímto způsobem začínala po roce 1989 řada neziskových aktivit a hnutí. Některé z nich již zanikly, *„jiné zůstaly na čistě dobrovolné úrovni, ale většina z nich je dnes součástí neziskového sektoru, jako funkční a potřebná občanská sdružení, účelová zařízení církví či obecně prospěšné společnosti“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38). Pokud pozitivně působí spontánní nadšení všech zúčastněných, dokážou překonávat počáteční obtíže. *„Problémy mohou nastat, když organizace dosáhne určité úrovně, která již vyžaduje profesionální řízení, ať dobrovolníků či profesionálů“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38). Skupina přátel, kteří se zapojili dobrovolně do určité činnosti, se pochopitelně brání formálnímu uspořádání, rozdělení rolí a kompetencí. **Dobrovolnictví, které působí „zvenčí dovnitř“** je strukturovanou organizací, *„v níž pracují profesionálové a která se rozhoduje začít s dobrovolníky spolupracovat, či stávající spolupráci s dobrovolníky lépe organizovat“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 39). Může se jednat například o školu, nemocnice a domovy seniorů. Zde je pozitivním prvkem profesionální záze-
mí organizace (Tošner, Sozanská, 2002).

Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci, dle Friče a kol. (2001) pak můžeme hovořit o míře využití pomoci dobrovolníků, kde **chod organizace je přímo závislý na dobrovolnících**. *„Vedle malé skupiny profesionálů se dobrovolníci podílejí na naplňování hlavních cílů organizace. Tento typ je charakteristický např. pro zajišťování humanitárních akcí, pro ekologické iniciativy a kampaně. Dobrovolníci jsou v tomto případě rozhodující silou organizace.“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 39). Realizace příležitostných akcí, kterými se organizace prezentuje a naplňuje svoje poslání, by nebyla možná bez jejich

účasti. **Dobrovolníci, vykonávají činnosti**, které by jinak museli vykonávat zaměstnanci dané organizace, čímž šetří finanční prostředky organizace. Nejčastěji se objevují v sociálních službách a ve zdravotnictví. Dobrovolníci pomáhají např. žehlit, obstarávají recepci, dobročinný obchod, pomáhají s účetnictvím atd. „*U tohoto typu spolupráce dobrovolníci významně přispívají ke snížení finančních nákladů organizace*“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 39).

„**Činnost dobrovolníků není pro vlastní chod organizace nepostradatelná, ale jejich dobrovolná činnost pomáhá zkvalitňovat poskytované služby či usnadňovat provoz. Jedná se o aktivity, jako jsou vycházky s klienty, výtvarné či jazykové kroužky a další volnočasové aktivity. Na dobrovolném základě také může být částečně postaveno poradenství v daňových a účetnických záležitostech, administrativní pomoc, manuální výpomoc apod. Dobrovolníci zde představují doplnění služeb či zvýšení jejich kvality, ale organizace by bez nich mohla existovat**“ (Tošner, Sozanská, 2002).

Zapojení dobrovolníků při jednorázových akcích je z hlediska časového vymezení dobrovolná činnost, pořádaná jednou či několikrát do roka, za účelem sbírek, kampaní, benefičních koncertů apod. Tyto akce jsou vhodnou formou pro získávání nových dobrovolníků, či příznivců organizace pro vzájemnou spolupráci. V tomto případě tedy nemusí být činnost dobrovolníka příliš formalizovaná a dohoda o jeho pomoci bývá ústní. **Dlouhodobá dobrovolná pomoc** je poskytována pravidelně a opakovaně, např. tři hodiny jedenkrát týdně po celý rok. Jedná se o častou formu dobrovolného závazku. V tomto případě „*vyplatí se mít sepsanou dohodu o spolupráci mezi dobrovolníkem a organizací, v níž jsou upraveny závazky, práva a povinnosti obou stran.*“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 40). **Dobrovolná služba** může být pro dobrovolníka dlouhodobým závazkem, často i na dobu několika měsíců nebo let a kterou může dobrovolník vykonávat i mimo svoji zemi. Zde hraje důležitou roli kvalitní příprava dobrovolníků na jejich misi, včetně nákladů spojených s jejich cestou, pobytem a dalšími výdaji. (Tošner, Sozanská, 2002).

Frič a Pospíšilová (2010) člení dobrovolnictví na formální a neformální. Formální dobrovolnictví je realizováno společně s nějakou skupinou, nebo prostřednictvím organizace, která dělá věci pro dobro druhých, tedy pro „obecní blaho“. Neformální dobrovolnictví pomáhá konkrétní osobě, která potřebuje jeho pomoc.

„Dobrovolná pomoc nemůže být nucena, nařízena, musí vyvěrat z potřeb a motivace dobrovolníků, zaměstnanců i vedení organizace a musí respektovat potřeby klientů či charakter služeb, které organizace poskytuje“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 41).

1.5.2 Charakteristické oblasti dobrovolnictví

Dle Tošnera a Sozanské (2002) se nejčastěji s dobrovolníky setkáváme v nestátních neziskových organizacích. Jsou to základní organizační formy, jejichž prvotním cílem a posláním není zisk, ale cíl jejich činnosti. Jedná se o tyto charakteristické oblasti dobrovolnictví:

- Ochránci životního prostředí
- Humanitní organizace a organizace na ochranu lidských práv
- Sociální a zdravotní oblast
- Kulturní oblast
- Sportovní a vzdělávací činnost
- Zahraniční a dobrovolná činnost

Nejlépe organizovanou oblastí dobrovolnické sféry jsou organizace s celostátní působností a propojením na mezinárodní sítě, kam patří i **ochránci životního prostředí**. Zapojují se do řešení mezinárodních problémů, např. do problematiky jaderných elektráren, vedení dálnic apod. **Spolupracují s nimi dobrovolně i významní odborníci**, a problémy, které řeší, přesahují rámec České republiky. Mají značně širokou publicitu v masmédiích, protože na sebe umí výrazně upozornit (např. Hnutí DUHA, Děti země, Greenpeace, Český svaz ochránců přírody, Ekocentra (Tošner, Sozanská, 2002).

Další oblastí jsou **humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv**, které začaly vznikat po roce 1989 a výrazně se zviditelnily v souvislosti s tragickými událostmi na Balkáně, v Čečensku a v dalších konfliktních oblastech světa. Zaměřují se na pomoc v krizových oblastech světa, jako jsou válečné konflikty, likvidace následků živelných katastrof (apod. ADRA, Člověk v tísni, atd.) (Tošner, Sozanská, 2002).

Jednou z nejpočetněji zastoupených oblastí, a to nejen z hlediska využití dobrovolné práce, je **sociální a zdravotní oblast**. Dle Tošnera a Sozanské (2002, s. 42) „je to oblast, kde využití dobrovolníků vyžaduje profesionální přístup, protože dobrovolníci zde vstupují do institucí, jež fungují jako uzavřené systémy, ve kterých může dobrovolník působit zdánlivě jako cizorodý prvek.“ K nejnámějším organizacím patří Česká katolická charita, FOKUS, Společnost DUHA, výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové, dále Naděje, Svaz důchod-

ců, POV - Pražská organizace vozíčkářů, Domov sv. Karla Boromejského a řada zařízení pro seniory (Tošner, Sozanská, 2002).

„Kulturní oblast zahrnuje škálu neziskových organizací, v nichž se angažují tisíce dobrovolníků. Řada z nich se zaměřuje na ochranu a revitalizaci kulturních památek. Po roce 1989 vznikly či se legalizovaly organizace, které se snaží nezávisle na oficiálních institucích vytvářet alternativní kulturní projekty – ať již v oblasti divadla, moderního tance, výtvarného umění, či nekomerční hudby“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 42-43). V těchto organizacích pomáhá stabilně či nárazově mnoho dobrovolníků, kteří zde nacházejí prostor pro vlastní realizaci. Často se také věnují propagaci české kultury v zahraničí. Jedná se převážně o profesionály ve svém oboru v podobě špičkových hudebníků, režisérů a výtvarníků, kteří mají společný cíl a preferují ho nad finančním ziskem (např. Jazzová sekce, Art Fórum), (Tošner, Sozanská, 2002).

V České republice se dobrovolnictví v oblasti **sportovní a vzdělávací činnosti** zaměřuje nejčastěji na mimoškolní volnočasové aktivity. *„Činnost dobrovolníků v této oblasti má častěji charakter vzájemné prospěšné dobrovolné aktivity“* (Tošner, Sozanská, 2002, s. 43), v podobě zájmových kroužků, tělovýchovných a turistických oddílů, kam se řadíme organizace jako je Skaut, Sokol a Pionýr atd. (Tošner, Sozanská, 2002)

Po roce 1989 se můžeme v České republice setkat také s oblastí **zahraniční dobrovolné činnosti**. Tento typ dobrovolnictví je převážně zaměřen na výuku jazyků. Do České republiky přijížděli lektoři především z USA a západní Evropy, aby v rámci své dobrovolnické činnosti vyučovali cizí jazyky. V současné době je v Česká republika řada dobrovolnických organizací, které vysílají do zahraničí své dobrovolníky (převážně mladé lidi), nejčastěji na letní „workcamps“, ale také na dlouhodobé pobyty. (Tošner, Sozanská, 2002)

1.6 Legislativní rámec dobrovolnictví

Změnu do legislativního ukotvení přinesl v roce 2001 Mezinárodní rok dobrovolníků, ve kterém se začalo pracovat na právní úpravě dobrovolnictví. Díky Mezinárodnímu roku dobrovolníků posílilo dobrovolnictví svůj význam ve společnosti.

Dobrovolnictvím v České republice se zabývá **zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě**, který dne 5. června 2014 nabyl svou účinnost. *„Tento zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu“* (Zákon č. 198/2002 Sb., §1 odst. 1).

Zákon č. 198/2002 Sb., §2 odst. 1 vymezuje, že „dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje

- a) *Pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácí násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,*
- b) *Pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo*
- c) *Pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních, nevládních organizací.“*

Dobrovolníkem může být každá fyzická osoba, která je:

„ a) *starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,*

b) *starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí,*

kteřá se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.“ (Zákon č. 198/2002 Sb., § 3 odst. 1)

„ *Dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací; v případě dlouhodobé dobrovolnické služby nebo v případě krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímuž výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí být tato smlouva písemná.“ (Zákon č. 198/2002 Sb., §3, odst. 2)*

„*Dobrovolníkovi za výkon dobrovolnické služby nenáleží odměna.“ (Zákon č. 198/2002 Sb., §5 odst. 4)*

Tento zákon upravuje také práva dobrovolníka. Jedná se zejména o:

- *„Právo dostat úplné informace o poslání a činnosti organizace, ve kterém chce dobrovolník pomoci.“*
- *„Právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl dobrovolník vykonávat, včetně její obsahové a časové náplně.“*
- *„Právo na činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka.“*

- „Kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků, nebi jinou osobou, která je pověřena řízením dobrovolníků v organizaci či při konkrétní akci.“
- „Právo na zaškolení, výcvik, trénink.“
- „Právo být za dobře vykonanou činnost morálně ohodnocen.“ (ADRA, 2005, s. 34)
- a další jiné.

Kromě práv dobrovolníka stanovuje zákon č. 198/2002 Sb., také povinnosti dobrovolníka jako jsou například:

- „Být spolehlivý.“
- „Splnit si úkoly, ke kterým se zavázal.“
- „Povinnost dbát na bezpečnost svou i ostatních.“
- „Povinnost zachovat mlčenlivost.“
- „Nezneužívat projevené důvěry.“
- „Požádat o pomoc, kterou při své činnosti potřebuje.“
- „Znát a brát na vědomí své limity.“
- „Ztotožňovat se s posláním organizace, pro kterou činnost vykonává a dle toho ji navenek prezentovat.“ (ADRA, 2005, s. 34)

2 HISTORIE DOBROVOLNICTVÍ

„ V tomto životě nemůžeme dělat velké věci. Můžeme dělat jen malé věci s velkou láskou.“

Matka Tereza

Dobrovolnictví má dlouhou historii, která sahá až do středověku. Jedny z prvních informací o pomoci člověka člověku přicházejí do povědomí lidstva, s rozvojem křesťanství a katolické církve.

2.1 Historie dobrovolnictví ve světě

V historii vývoje dobrovolnictví lze podle oblastí jeho původu vysledovat dva jeho základní směry: americký a evropský.

2.1.1 Historie dobrovolnictví v Americe

Počátky dobrovolnictví na americkém kontinentu spadají do období zámořských objevů a osídlování Ameriky (konec 15. století). Hlavní filozofická myšlenka dobrovolnictví byla vedena cestou vzájemné pomoci.

V Severní Americe, ještě dříve než byla vytvořena ústřední vláda, existovala komunita podporujících se občanů, která zajišťovala základní funkce státu, a kde se američtí občané se účastnili na utváření veřejného a politického života. Noví osadníci vybudovali společnost rovnoprávných a svobodných lidí, kteří svými schopnostmi vzájemně si pomáhali, vytvořili silnou tradici v pocitu potřeby dělat něco pro druhé. Tato tradice, zejména obyvatel Spojených států a Kanady, přetrvala, až do současnosti. (Tošner, Sozánská, 2006)

Svobodní američtí občané se v dalších letech iniciativně podíleli na formování veřejného a politického života. Bojovali za zrušení otroctví, za rovnost volebního práva pro všechny, prováděli charitativní a osvětovou činnost. (Tošner, Sozánská, 2006)

Dle Tošnera (2006) se americké dobrovolnictví vyznačuje především svobodnou volbou aktivity, zaměřenou na druhé lidi, za kterou nejsou neplaceni. Zároveň jim jejich svobodné rozhodnutí dává prostor tvořivosti. Dobrovolnictví je zde přirozená součást života jak v rámci organizací, tak i ve formě pomoci občanské komunitě.

Největší rozmach v dobrovolnictví byl zaznamenán v posledních třiceti letech, kdy v Americe začala vznikat organizovaná dobrovolnická centra, zaměřená převážně na propa-

gaci a podporu dobrovolnictví. Jejich hlavním cílem a posláním byla realizace dobrovolnických programů, organizovaných formou workshopů, seminářů a dalšího vzdělávání. Většina těchto programů byla zaměřena na metody vyhledávání a výcviku dobrovolníků, včetně jejich hodnocení a supervizní podpory. Dobrovolnictví je dodnes v USA intenzivně podporováno významnými osobnostmi ze všech oblastí politického i společenského života a velkou měrou se do něj zapojují také církve a velké nadnárodní obchodní společnosti. Dle Tošnera a Sozánkové (2006) je v současné době na americkém kontinentě největší síť dobrovolnických center, která čítá několik set organizací.

Na přelomu minulého století vzniká ve Spojených státech vedoucí národní organizace pro šíření dobrovolnictví, pod názvem Points of Light Foundation, založená představiteli vlády obchodu médií a školství. Tato organizace spolupracuje s celou sítí dobrovolnických center, jejímž posláním je maximálním a efektivním zapojením co největšího počtu lidí do řešení vážných sociálních problémů (Tošner, Sozánková, 2006).

Jednou z dalších organizací, která se v USA zasloužila o rozvoj dobrovolnické činnosti, je organizace United Way, představující „*jakousi organizovanou pospolitost občanů, kteří cítí odpovědnost za svou komunitu i za sebe navzájem*“. (Tošner, Sozánková 2006, s. 25) Posláním organizace je pomáhat druhým lidem prostřednictvím nejen své dobrovolné činnosti, ale i finančními dary.

V roce 1961 založil prezident USA John Fitzgerald Kennedy Mírové sbory (Peace Corps). Svou vizi formuloval slovy: „*Neptejte se, co může vaše země udělat pro vás, ptejte se, co můžeme udělat pro svou zemi vy.*“ (Tošner, Sozánková, 2006, s. 25) Kromě praktické pomoci propagoval i myšlenku světového přátelství. V dnešní době je v 75 zemích světa činných víc jak 7300 dobrovolníků Mírových sborů (Tošner, Sozánková, 2006).

2.1.2 Historie dobrovolnictví v Evropě

Počátky dobrovolnictví v Evropě jsou datovány do období raného středověku. Jeho základ položily filozofické myšlenky, spojené s milosrdenstvím a pomocí svým bližní, jejichž šíření začalo s rozvojem prvních řeholnických řádů a všech tehdejších známých náboženství (křesťanství, judaismus, islám). Nejvíce propracovanou charitativní pomoc, prostřednictvím charitativních spolků, mělo v období středověku židovské náboženství. Povinností každé židovské komunity bylo zřídit charitativní organizaci, do které musel každý člen odvádět takovou část svého platu, která byla v jeho možnostech. Z těchto finančních prostředků pak byla poskytována pomoc potřebným. Tento významný projev solidarity prová-

zel židovský národ po celou dobu jeho tragického historického vývoje, až do současnosti (Tutr, ©2002).

V období průmyslové revoluce a rozvoje industrializace měst, dochází také v Evropě k šíření dobrovolnických organizací. Podle amerických vzorů dochází k opuštění tzv. komunitního modelu dobrovolnictví a začíná se rozšiřovat systém dobrovolnických center. V současné době je chápání termínu dobrovolnictví v různých evropských zemích rozdílné, což se projevuje v počtu vytvořených dobrovolnických center (Břízová ©2007).

Základním znakem dobrovolné činnosti v zemích Evropské unie je dle Tošnera a Sozánkové (2006) dobrovolná a bez očekávání finanční odměny vykonávaná aktivita, pro blaho druhých.

Specifické chápání dobrovolnické činnosti a dobrovolnictví, jako způsobu formování občanské společnosti, můžeme vidět na příkladu Německa. Rozsáhlá síť dobrovolnických center hraje významnou roli v integraci přistěhovalců a v budování mezinárodních vazeb po celém světě. Německo patří mezi nejaktivnější země, co se týče výměny dobrovolníků. Ve Francii působí nejvíce dobrovolníků v oblasti sportu, kultury a volnočasových aktivit, kdežto ve Velké Británii, díky dlouholeté tradici dobrovolnictví, je velký důraz kladen na soběstačnost občanů a komunit, včetně propagace dobrovolnictví mezi mládeží (Tošner, Sozánková 2006).

Za účelem zvýšení společenské prestiže dobrovolnictví ve světě, vyhlásila Organizace spojených národů rok 2001 Mezinárodním rokem dobrovolníků, s cílem upozornit společnost na činy lidí, kteří se snaží pomáhat jiným a měnit život na zemi k lepšímu, aniž by za to očekávali finanční odměnu (Tošner, Sozánková 2006).

Na Slovensku je ve 20. století důležitým obdobím pro dobrovolnickou činnost období od počátku 2. světové války až po pád komunistického režimu. V této době bylo dobrovolnictví buď zastaveno, řízeno, nebo vynucováno. Teprve po roce 1989 se začaly znovu formovat aktivity, založené na principu dobrovolnictví. Postupně vznikají mimovládní organizace, které si práci bez dobrovolníků neumí představit. (Hatoková a kol., 2013)

2.1.3 Historie dobrovolnictví v České republice

Počátky dobrovolnictví v českých zemích můžeme zaznamenat již v období raného středověku a jsou bezprostředně spojeny s činností církve. V období 15. století, kdy husitské války oslabily prioritní postavení církve, byl posílen vliv městského stavu a došlo

k sekularizaci dobročinných aktivit. V období humanismu a renesance byla církev z oblasti organizované dobročinnosti vytlačena. Docházelo k rušení mnišských řádů a bratrstev a jejich majetek převzala světská charita. (Břízová, ©2007)

V českých zemích bylo významným obdobím 19. století, kdy se spolková činnost a s ní související dobročinnost rozrostla. Začala vznikat řada vlasteneckých spolků na podporu umění, kultury, vědy a vzdělání. Některé z nich přetrvaly v určité podobě do dnešní doby například Hlávkova nadace, spolek Mánes, Sokol atd. (Tošner, Sozánková, 2006, s. 29).

Dobrovolnické aktivity se v České republice (Československu) rozvinuly až po roce 1918. Největším podporovatelem dobrovolnické činnosti byl první prezident Československa, Tomáš Garrigue Masaryk (Volunteering infrastructure in Europe, ©2012). Na základě žádosti užšího výboru sociálních pracovníků, jejichž schůzka se konala v Obecním domě, v Praze únoru 1919, udělil souhlas se vznikem Československého červeného kříže. Za oficiální datum jeho vzniku je považován 6. únor 1919. První předsedkyní nově založené organizace se stala prezidentova dcera Alice Masaryková, která tuto funkci zastávala, až do roku 1938. Československý červený kříž se ihned po svém vzniku zapojil do nejrůznějších sociálních a zdravotních činností. Po 1. světové válce zprostředkoval rodinám styk s válečnými zajatci, nebo pomáhal uprchlíkům. Zřizoval rovněž zdravotní ústavy, sirotčince, žákovské budovy, útulky rodiček, jesle, ambulatoria, poradny pro matky a děti či dětské prázdninové osady. Velmi významně se podílel na šíření zdravotnické osvěty a od roku 1920 převzal dokonce do své správy státní ošetrovatelskou školu. Během hospodářské krize organizoval nejrůznější charitativní programy, např. rozdělování potravin nejchudším, finančně i materiálně podporoval sociálně nejslabší rodiny (Společně pro humanitu, © 2008).

Podle průzkumu Československého statistického úřadu, byla ve třicátých letech infrastruktura dobrovolnických organizací velmi rozšířená. (Volunteering infrastructure in Europe, ©2012) „Dobrovolnické organizace zahrnovaly škálu organizačních forem: soukromé, obecní, náboženské, národnostní až po tzv. spolky s charakterem polooficiálním, které byly pověřeny poměrně širokými kompetencemi (např. zemské a okresní péče o mládež, Československý červený kříž a Masarykova liga proti TBC)“ (Tošner, Sozánková, 2006, s. 29 - 30).

Vrtišková (2009, s. 17) píše, že: „Dobrovolná a veřejná činnost tvořily před druhou světovou válkou integrální složky sociální pomoci, které byly na sebe vzájemně vázány a praktické činnosti se prolínaly. Dobrovolná péče, která předcházela péči veřejné, se postupně

zdokonalovala, rozšiřovala oblast působnosti i počet podporovaných osob, zlepšovala kvalitu, odbornost a koordinaci své činnosti. Stát, země, města i obce vždy podporovaly tyto dobročinné snahy, protože jim usnadňovaly jejich vlastní povinnosti.“

Dobrovolnický vývoj byl v České republice přerušen německou okupací a později nástupem komunismu. „*Tradice dobrovolné práce byla za totalitního režimu násilně přerušena a činnost všech forem nezávislých organizací byla cílevědomě a systematicky redukována nebo zcela podřízena politickému vedení státu a komunistické strany a podléhala přísné kontrole. Všechny organizace musely být sdruženy tzv. Národní frontě. Ty které zůstaly nezávislé, byly státem pronásledovány a likvidovány. Majetek nadací a spolků byl konfiskován, řada demograficky smýšlejících lidí byla pronásledována a vězněna. V rámci tažení proti církvím byly od roku 1951 systematicky přerušeny všechny jejich charitativní a sociální organizace.“* (Tošner, Sozánková, 2006, s. 30)

Situace se změnila po sametové revoluci, v listopadu 1989. Začaly se měnit postoje k dobrovolnictví, tempo změny však na dále zůstává relativně pomalé. (Volunteering infrastructure in Europe, ©2012) „*Základním tématem se stala myšlenka občasně společností, založená na spolupráci a vzájemné solidaritě plnoprávných a svobodných občanů, jejímž hlavním propagátorem byl prezident Václav Havel“* (Tošner, Sozánková, 2006, s. 30).

Dle Tošnera a Sozánkové (2006) došlo po roce 1989 v České republice k rozvoji neziskových sektorů. Byly obnoveny spolky a sdružení, které byly potlačovány minulým režimem. Patří k nim například YMCA, Sokol a Skaut - Junák, kterým se v krátké době podařilo znovu vytvořit celostátní síť organizací. Vznikaly nové neziskové organizace, které neměly žádný majetek ani šanci ho získat a postavily svou činnost na lidském nadšení a pomoci jiných dobrovolníků.

„*Změnu přinesl i Mezinárodní rok dobrovolníků (2001), ve kterém se začalo pracovat na právní úpravě dobrovolnictví, byly vypsány granty na dobrovolné programy a byla připravena řada aktivit přibližujících dobrovolnictví veřejnosti“* (Tošner, Sozánková, 2006, s. 31).

Je třeba se zmínit, že počet dobrovolníků se stále zvyšuje a v současné době se dobrovolníci nacházejí ve všech odvětvích (Volunteering infrastructure in Europe, ©2012).

„*Úspěšná činnost neziskových nevládních organizací je založena na entuziasmu profesionálů a profesionalitě práce s dobrovolníky. Dobře organizované veřejně prospěšné dobrovolnictví se může stát nedílnou součástí organizace, kdy profesionálové i dobrovolníci tvoří jeden sehraný tým“* (Tošner, Sozánková, 2006, s. 31).

3 DOBROVOLNICKÉ ORGANIZACE

To, že dobrovolnické a dobrovolné činnosti nejsou jedno a totéž, bylo popsáno v první kapitole bakalářské práce. S tímto rozdělením bezprostředně souvisí význam i rozdíl mezi dobrovolnickou a dobrovolnou organizací. **Dobrovolnická organizace** se zabývá organizováním dobrovolnických činností. V České republice jsou to tzv. dobrovolnická centra, sídlící ve většině krajských měst, kdežto do činnosti **dobrovolných organizací** jsou zapojováni dobrovolníci v dobrovolných hnutích, např. Hnutí DUHA, Skaut- Junák, Sokol. (Tošner, Sozanská, 2002).

3.1 Historie organizací

Dobrovolnických organizací existuje na celém světě velká řada, ale jejich zrod je v Severní Americe, odkud se myšlenka zakládání dobrovolnických center postupem doby rozšířila, až na evropský kontinent.

3.1.1 Historie organizací v USA

Historie organizace United Way, která je také spojena s dobrovolnictvím ve Spojených státech, se začala psát v roce 1887 v Denveru. Sloužila jako společnost charitativních organizací, která plánovala a koordinovala místní aktivity. Dnes funguje jako síť lokálních center a jsou na ni napojena dobrovolnická centra i řada dalších organizací, pracujících s dobrovolníky. (Tošner, Sozanská 2006)

Na aktivitu Mírových sborů, založených v roce 1961 prezidentem J. F. Kennedym navázaly další nově zakládaná dobrovolnická centra, kterých v USA od roku 1970 vzniklo více než pět set. Základní poslání dobrovolnických center byla propagace a podpora dobrovolnictví, realizace vlastních dobrovolnických programů, organizování seminářů a workshopů (Tošner, Sozanská, 2006).

3.1.2 Historie organizací v Evropě

V roce 1970 byla založená celosvětová organizace IAVE- Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí (International Association for Volunteer Effort), která se zaměřovala na podporu a propagaci dobrovolnictví. Původním cílem bylo propojit lidi po celém světě a řešit sociální a humanitární problémy a také šířit porozumění mezi lidmi všech národů. V jejím čele stojí rada, složená ze zástupců dvaceti pěti zemí. IAVE každé dva roky pořádá konference v různých světových regionech, s cílem propojit lidi zapojené v dobrovolnické

činnosti a snaží se povzbudit místní organizace a jednotlivce k rozvíjení vlastních aktivit v regionu. „V Evropě byla v roce 1972 založena asociace AVE, která je součástí IVAE. Soustřeďuje se na výměnu informací a zkušeností se zaměřením vytváření společné evropské komunity“ (Tošner, Sozánská, 2002, s. 28). Jedním z jejich projektů je Evropská univerzita dobrovolnictví. Další světové organizace, zabývající dobrovolnictvím, jsou např. AVSO, NETAID, CEV (European Volunteer Centre), VOLONTEUROPE, VOLUNTEERNET a z podnětu Valeného shromáždění OSN vznikl v roce 1970 Dobrovolnický program OSN- United Nations Volunteers (UNV). (Tošner, Sozánská, 2006)

3.2 Dobrovolnické organizace v současné době

V této kapitole se budeme zabývat přehledem a předmětem činnosti nejznámějších dobrovolnických organizací, působících na mezinárodní úrovni, ale i v České republice.

3.2.1 ADRA

ADRA je jednou z hlavních dobrovolnických mezinárodní humanitární organizací, která poskytuje pomoc lidem v nouzi. V České republice působí od roku 1992. Její rozsáhlá mezinárodní síť působí ve více než ve 130 zemích světa. Organizace pracuje a pomáhá lidem, žijícím v chudobě a nouzi. V České republice má ADRA pod sebou 12 dobrovolnických center, které koordinuje. Tato centra se zaměřují především na pomoc seniorům, dětem a zdravotně znevýhodněným lidem. Pravidelně do institucí, jako jsou domovy pro seniory, nemocnice, ústavy sociální péče a dětské domovy, vysílá více než 2098 dobrovolníků. Od roku 1997 se ADRA v České republice zapojuje do pomoci při mimořádných událostech, jakou jsou povodně a jiné živelné katastrofy. Dále nabízí globální rozvojové vzdělání, které vede žáky, studenty a pedagogy ke globálním tématům (ADRA, ©2018).

Posláním dobrovolnických center ADRA v České republice je propojování světa lidí, kteří chtějí pomáhat, se světem lidí, kteří pomoc potřebují (ADRA, © 2018).

Vizi ADRY je usilovat o to, aby každý člověk, který se ocitne ve složité životní situaci, nezůstal sám, ale měl možnost získat lidskou podporu dobrovolníka (ADRA, ©2018).

Cílem organizace je poskytnout smysluplnou činnost občanům a zároveň vyhledávat ty, kteří pomoc potřebují. Dobrovolnická centra chtějí nejenom pomáhat, ale i motivovat lidi k tomu, aby se dobrovolnictví stalo přirozenou součástí života (ADRA, ©2018).

3.2.2 HESTIA

V roce 1993 začala působit v České Republice HESTIA. Hlavními zakladateli byl Jiří Tošner a Olga Sozánková. Zprvu působila HESTIA jako nadace, od roku 1998 pak jako občanské sdružení. Hlavním posláním této organizace je propagace, rozvoj a podpora dobrovolnictví, ale také i vzdělání a supervize (Občanské sdružení HESTIA, ©2013).

Cílem organizace je prostřednictvím dobrovolnické činnosti nabídnout pomoc těm, kteří to potřebují, a smysluplnou náplň života těm, kteří pomáhají (Občanské sdružení HESTIA, ©2013). HESTIA se snaží šířit myšlenku dlouhodobé dobrovolnické aktivity jednotlivců (Občanské sdružení HESTIA, ©2013). Snaží se zajistit, aby dobrovolnictví bylo přístupné úplně všem. Učí neziskové organizace, jak pracovat s dobrovolníky a dobrovolníky podporuje v jejich snaze nezištně pomáhat. (Občanské sdružení HESTIA, ©2013)

3.2.3 UNICEF

V roce 1946 byl založen UNICEF, s cílem pomáhat dětem s překážkami, které se jim staví do cesty např. chudoba, násilí, nemoci, diskriminace. Dnes jež UNICEF pracuje ve více než 190 zemích světa. Pomáhá dětem přežít v těžké situaci, prostřednictvím zajišťování zdravotní péče, výživy, pitné vody, hygieny, poskytuje jim základní vzdělání a ochranu před násilím, zneužíváním a riziky nemoci AIDS. Největší část svépomoci směřuje do zemí, kde je situace nejtěživější, jako jsou rozvojové země a do oblastí zasažených přírodní nebo válečnou katastrofou. (UNICEF, ©2018)

3.2.4 Český červený kříž

Český červený kříž patří pod uznávanou národní společnost Červený kříž a je nedílnou součástí celosvětově působícího Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. V roce 1993 byl Mezinárodním výborem přijat za člena Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Červený kříž působí v oblast humanitárních, sociálních a zdravotně výchovných. Český červený kříž působí v oblastech: civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech živelných katastrof a jiných mimořádných událostí, poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby, působící jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby, šíří znalost Ženevských úmluv, působí v oblasti zdravotně – výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče.(ČČK,©2018)

4 POHLED SOUČASNÉ MLÁDEŽE NA DOBROVOLNICTVÍ

Současná mládež sice zná pojem dobrovolnictví, ale jeho vlastní výkon není mladými lidmi nijak intenzivně praktikován. Mladí lidé dokáží vyjmenovat některé z dobrovolnických organizací, nicméně většina z nich nemá potřebu se v této oblasti více angažovat. Proto je nutné, aby bylo s mladými lidmi v této oblasti více pracováno, obzvláště z pohledu školního vzdělávání.

4.1 Charakteristika cílové skupiny

V poslední kapitole teoretické části se budeme zabývat charakteristikou dospívání, které můžeme rozdělit do dvou období, pubescence a adolescence. Zde se zaměříme hlavně na tělesné, psychické i sociální projevy dospívající mládeže.

„Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. Začíná přibližně v 11 letech a končí k dosažení dospělosti ve 20 letech“ (Vágnerová, 2000, s. 209).

Čačka (2002, s 227-228) popisuje dospívání jako dobu, kdy se jedinec vymyká z pout rodiny a hledá nezávislé cesty životem. Je to doba *„vnitřních i vnějších konfliktů bez jasných životních norem, plánů, stylu s kolísavým sebevědomím atp. Po vrcholné fázi dětství tak nastává vlivem hormonálních změn a nového sociálního zařazení období s řadou charakteristických projevů.“*

Langmeir a Krejčířová (2006) vymezili v období dospívání jako životní úsek, který je ohraničený prvními známkami pohlavního zrání, zrychlení růstu, a dovršení úplné zralosti. Během biologického zrání dochází k výrazným psychickým změnám, které se charakterizují jako ohlášení nových pudových tendencí, hledání způsobu uspokojování, emoční labilitou. Zároveň dochází k vrcholu rozvoje vyspělosti. Souběžně probíhají tělesné, psychické a sociální změny.

V období dospívání Langmeier a Krejčířová (2006) rozlišují dvě základní fáze:

1. Období pubescence, které trvá zhruba od 11 let do 15 let.
 - a) fáze prepuberty (od 11 let do 13 let)
 - b) fáze vlastní puberty (od 13 let do 15 let)
2. Období adolescence trvá přibližně od 15 let do 20 let

4.2 Pubescence

V pubescenci dochází k celkové proměně všech složek osobnosti dospívajícího. „*Nejnápadnějším znakem je tělesné dospívání, spojené s pohlavním dozráváním. V rámci celkového vývoje dochází i ke změně způsobu myšlení, dospívající je schopen abstraktně uvažovat např. o různých alternativách, které se zatím reálně nenastaly*“ (Vágnerová, 2000, s. 209).

Pubescent se začíná osamostatňovat z vázanosti rodičů a značný význam pro něj mají vrstevníci a snaží se s nimi ztotožnit. Dochází k zakončení povinné školní docházky a volbě budoucího povolání. Jedná se o období prvních zkušeností s partnerskými vztahy.

Tělesná proměna je významným projevem období pubescence. „*Zásadní a zjevná proměna těla může dokonce v krajním případě stimulovat pocit ohrožená integrity vlastního já a prakticky vždycky vede ke ztrátě sebejistoty*“ (Vágnerová, 2000, s. 211). Tělo dívek a chlapců se začíná výrazně odlišovat. Chlapcům začínají růst svaly, tělo dívek se zaobljuje. Dozrávají vnitřní pohlavní orgány, které postupně získávají schopnost reprodukce. (Skorunková, 2013)

Dále s pubescencí jsou spojené **psychické změny**. Časté změny nálad, nestálost a nepředvídatelnost reakcí a postojů. „*Obtíže při koncentraci pozornosti spojené s emoční nestálostí ztěžují často soustavné učení a nezřídka dochází k výkyvům ve školním prospěchu, na který je ale právě kladen zvýšený důraz. Rovněž drobné neurovegetativní poruchy, zhoršení spánku, nebo poruchy chutí k jídlu mohou stav doprovázet*“ (Langmeier, Krejčířová 2006, s. 143).

V oblasti **sociálních vztahů** se mění postoj k rodičům. Pubescent si všímá nedostatků a jejich negativních stránek. Postupem času tyto pocity překonává a získává na rodiče zralejší pohled. Pubescent má potřebu emancipace a nezávislosti. Dostavuje se fáze druhého vzdoru, někdy nazýván jako pubescentní negativismus, který se projevuje prosazováním opačného názoru. Na základě podobných problémů představují vrstevníci pro pubescenta čím dál větší význam. Objevuje se první zamilovanost, obvykle platonického rázu.

4.3 Adolescence

„*Období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání. Trvá od 15 let do 20 let s určitou individuální variabilitou (zejména v oblasti psychické a sociální)*“ (Vágnerová, 2000, s. 253).

Biologická hranice adolescence je definována pohlavním dozráním a dosažením reprodukční schopnosti. Jedná se o přechodné období přípravy na dospělost (Skorunková, 2013).

„Velmi důležitou charakteristikou vývoje v adolescenci je vysoká intraindividuální variabilita. Ačkoliv jsou popsány typické modely vývoje, resp. modely biologického, psychologického či sociálního vývoje, žádný jedinec nezažívá tyto typické vývojové vzorce souběžně beze zbytku. Změny jsou u jedince načasovány vždy v jedinečné konstelaci“ (Macek, 2003, s. 42).

Dospívání je považováno za specifickou životní etapu. Popisuje jej jako období hledání a přehodnocování, kdy se jedinec vypořádává se svou vlastní proměnou a dosažením přijatelného sociálního postavení. Adolescent si formuje zralejší podobu své identity. (Vágnerová, 2005)

Vágnerová (2000) definuje, že v období adolescence prochází jedinec důležitými proměnami:

1. V průběhu tohoto období je lokalizován **první pohlavní styk**.
2. Adolescent **ukončí povinnou školní docházku a dovrší přípravu na profesní období** a následně řeší nástup do zaměstnání.
3. Dosáhnutí **plnoletosti**. Podle současné legislativy je člověk dospělý v 18 letech a přebírá zodpovědnost za své jednání.

Tělesný vývoj

Tělesný vývoj je důležitou součástí adolescenta, který směřuje k vyrovnání se s výškou a fyzickou silou dospělým. Chlapecká postava se výrazně mění, zejména růst do výšky a získává dospělé proporce. Postava dívek se zaobljuje a získává výrazně ženské rysy. Pro obě pohlaví je důležitý zevnějšek. Dívky chtějí být štíhlé a krásné, chlapci zase mít dostatečně široká ramena a velké svaly (Vágnerová 2000).

Psychický vývoj

Kuric a kol. (1963) popisuje adolescenci jako období duševního dozrávání. Postupné ustálování pubertální rozkolísanosti a dozrávání psychických procesů, vede u adolescenta k vysoké schopnosti trvalejšího soustředění vědomé činnosti.

Pro období adolescence je typická flexibilita a schopnost používat nové způsoby řešení, která jsou jednoznačná, zásadní, rychlá a vedou k jistotě. (Vágnerová, 2000).

Vývoj identity adolescenta Josselsonová (1980) rozdělila proces osamostatňování a rozvoje identity na další dvě fáze:

1. **Fáze postupné stabilizace**

Na počátku tohoto období dochází k postupnému vyrovnávání vztahů s rodiči. Adolescent dosáhl samostatnosti a osvojil si zralejší způsoby chování.

2. **Fáze psychického osamostatnění**

Jde o ukončení separace ze závislosti na rodinných příslušnících. „*Poslední fázi individuace je doba dosažení úplné samostatnosti a vytvoření takové identity, která potvrzuje jedinečnost osobnosti a je aspoň přibližně realistická. To znamená, že se hodnocení adolescenta a hodnocení ostatními lidmi se zásadním způsobem neliší*“ (Josselsonová, 1980 in Vágnerová 2000, s. 263).

„*Dívky dozrávají rychleji biologicky i psychicky a proto se dříve mění jejich základní zaměření. Například potřeba citového vztahu je uspokojována partnerským vztahem*“ (Vágnerová, 2000, s. 264).

Sociální vztahy

Přetrvává kritický postoj k rodičům a potřeba rozvíjet diskuzi o sporných tématech, které jsou způsobeny hledání vlastní identity. Konečným procesem adolescence je separace ze závislosti na rodině. Adolescent je vyspělejší a jistější, což vede k postupnému odpoutávání se z vrstevnické skupiny. Důležitým mezníkem adolescenta je první sexuální zkušenost, dovršena pohlavním stykem. (Skorunková, 2013)

V této fázi života se od jedince očekává dospělé chování. Otevírá se mu nové sociální prostředí, kterému se musí přizpůsobit. Adolescent chápe význam norem, které regulují chování lidí a usnadňují soužití a fungování celé společnosti (Vágnerová, 2000).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Vzhledem k výzkumnému problému a pro naplnění výzkumného cíle jsme pro praktickou část bakalářské práce zvolili kvantitativní výzkum. „*Pokud hovoříme o kvantitativně orientovaném výzkumu v pedagogice, můžeme jej vymezit jako záměrnou a systematickou činnost, při které se empirickými metodami zkoumají (ověřují, verifikují, testují) hypotézy mezi pedagogickými jevy.*“ (Chráška, 2016, s. 11). Kvantitativní výzkum se skládá z několika fází. Ve výzkumu se řeší jeden, nebo více problémů. Řešení vědeckého problému potom představuje řadu navzájem propojených a na sobě závislých kroků a činností. Jednotlivé výzkumy se mohou vzájemně lišit, ale základní schéma bývají stejné. Následující posloupnosti: stanovení problému, formulace hypotéz, testování (verifikace, ověřování) hypotézy, vyvození závěrů a jejich prezentace (Chráška, 2016).

5.1 Výzkumný problém

Praktická část této bakalářské práce se zabývá výzkumným problémem zaměřeným na konkrétní jev, a to zda má dobrovolnictví ve společnosti současné mládeže nějaký význam. V praktické části práce jsme se snažili popsat dobrovolnictví, jeho oblasti, postoje a motivace současné mládeže k výkonu dobrovolnictví.

Oblast dobrovolnictví není zatím v České republice příliš rozvinutá, protože se jí u nás nevěnuje tolik lidí jako v zahraničí. Praktická část bakalářské práce se snaží zachytit míru zapojení či nezapojení studentů střední škol do dobrovolnictví.

Cílem práce je zjistit jakou motivaci a postoj k dobrovolnictví mají studenti středních škol.

5.2 Výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu je zjistit jakou motivaci a postoj k dobrovolnictví mají studenti vybraných středních škol gymnázia a středních škol zaměřených na pedagogicko- sociální činnost ve Zlíně a v Uherském Brodě.

Jako hlavní výzkumnou otázku zformulovanou na základě stanovení výzkumného cíle, jsme si stanovili: **Jakou motivaci a postoje k dobrovolnictví mají studenti vybraných středních škol ve Zlíně a v Uherském Brodě?**

Z hlavní výzkumné otázky jsme vyspecifikovali dílčí výzkumné otázky:

- Jaké jsou postoje a teoretické znalosti studentů vzhledem k dobrovolnictví? (otázky č. 4. - 9.)
- Jaká je motivace studentů k výkonu dobrovolnictví? (otázky č. 10, 17)
- Jakou mají studenti zkušenost s výkonem dobrovolnictví? (otázky č. 13,15)
- Co by motivovalo studenty s dobrovolnickou zkušeností k dalšímu a dlouhodobějšímu výkonu v dobrovolnictví? (otázky č. 16 -18)
- Jak studenti, kteří nemají zkušenost s dobrovolnictvím, popisují své představy o výkonu dobrovolnictví? (otázky č. 16,18)

5.3 Hypotézy

Na začátku výzkumného šetření jsme si stanovili hypotézy, jejichž tvrzení následně potvrdíme, nebo vyvrátíme.

1H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na množství získaných informací o dobrovolnictví. (otázky č. 3 a 9)

2H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na motivaci k výkonu dobrovolnické práce. (otázka č. 3 a 10)

3H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce. (otázka č. 3 a 12)

5.4 Výzkumný soubor

Na základě stanovených kritérií, jsme si zvolili výzkumný soubor studenty středních škol ve Zlínském kraji. Vzhledem k nabídce studijních oborů pro střední školy ve Zlínském kraji jsme vybrali čtyři střední školy, které odpovídaly našemu zaměření. Jedná se o gymnázium s humanitním zaměřením, obchodní akademii, která je zaměřena na sociální činnost a střední pedagogickou školu s oborem sociální činnost a předškolní a mimoškolní pedagogika.

Základním souborem jsou studenti vybraných středních škol ve Zlíně a v Uherském Brodě.

Výběrovým souborem jsou studenti 3. a 4. ročníků.

Dotazníky jsme nejprve distribuovali do všech ročníků středních škol. Po konzultaci s řediteli jednotlivých středních škol jsme dospěli k závěru, že výzkumu se nebudou účastnit studenti 1. a 2. ročníků vzhledem ke svým minimálním zkušenostem v této oblasti.

5.5 Metody sběru dat

Pro získání dat k našemu kvantitativnímu výzkumu jsme zvolili formu dotazníkového šetření. Gavora (2000) vymezuje dotazník jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.*“ Dle Chrásky (2016) je sběr dat rychlý, ekonomický a za pomoci dotazníku sesbíráme poměrně velký počet respondentů.

Dotazník se skládá z 18 otázek. Obsahuje otázky, uzavřené, kdy musí studenti vybrat z nabídnutých možností, polootevřené s možností jiné odpovědi a otevřené, kdy se můžou studenti vyjádřit k problematice.

Otázky v dotazníku jsme pomyslně rozdělili do pěti oblastí:

- Obecné (demografické) informace
- Postoje k dobrovolnictví
- Motivace k dobrovolnictví
- Zapojení do dobrovolnictví
- Nezapojení do dobrovolnictví

V první fázi výzkumu, byl v rámci pilotního výzkumu dotazník předložen 15 studentům, kteří měli zhodnotit srozumitelnost jednotlivých položek a poukázat na případné nedostatky. Na základě vznesených připomínek, byl dotazník opraven. Některé připomínkové otázky byly přeformulovány do srozumitelnější podoby, odpovídající věku respondentů.

Poté byl dotazník osobně distribuován 150 studentům do vybraných středních škol v termínu 8. - 19. března 2018 a zpět se vrátilo 130 dotazníků. Návratnost dotazníků tedy činila 80%. Po protřídění dotazníků jsme museli vyřadit 36 z důvodu, že nebylo odpovězeno na některé otázky. Po této korekci jsme pracovali s 94 dotazníky. Následně získaná data z dotazníků byly zaznamenána, vyhodnocena a analyzována. Data jsme vyhodnotili pomocí testu nezávislosti chí- kvadrát pro kontingenční tabulku a testu nezávislosti chí- kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

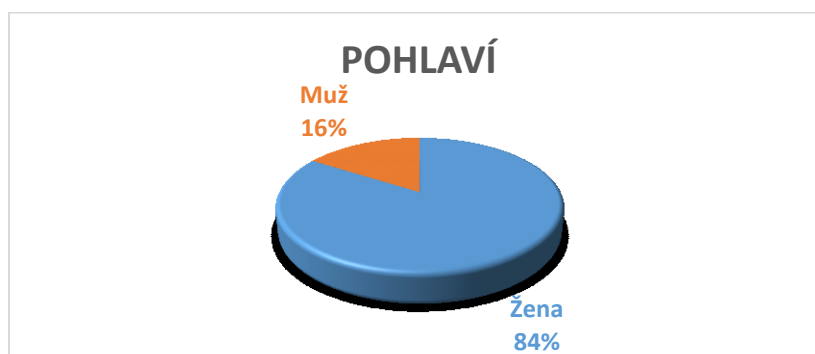
6 ZPRACOVÁNÍ A VYHODNOCENÍ DAT

Z dotazníkového šetření jsme získali od 94 respondentů data, která jsme následně vyhodnotili. Za účelem lepší přehlednosti jsou údaje znázorněny prostřednictvím grafů a tabulek. Otázky v dotazníku jsme si pomyslně rozdělili do pěti oblastí.

Osobní (demografické) údaje

První část dotazníku se skládá z obecných – demografických údajů (u otázek 1. až 3.).

Otázka č. 1: Pohlaví

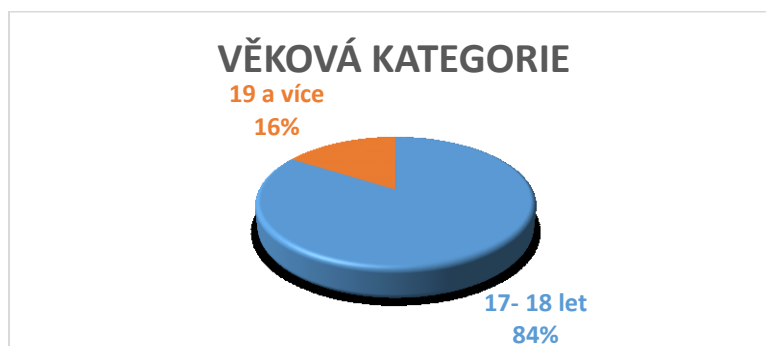

Graf č. 1 Pohlaví

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 1 jsme zjišťovali pohlaví respondentů. Tyto údaje znázorňuje graf č. 1. Velkou většinu respondentů tvoří ženy, z 94 respondentů bylo 79 žen (84%). Počet mužů byl výrazně nižší. Mužů bylo 15 (16%). Není to, až tak překvapivé, jelikož humanitní obory středních škol si vybírají spíše ženy.

Otázka č. 2: Věková kategorie

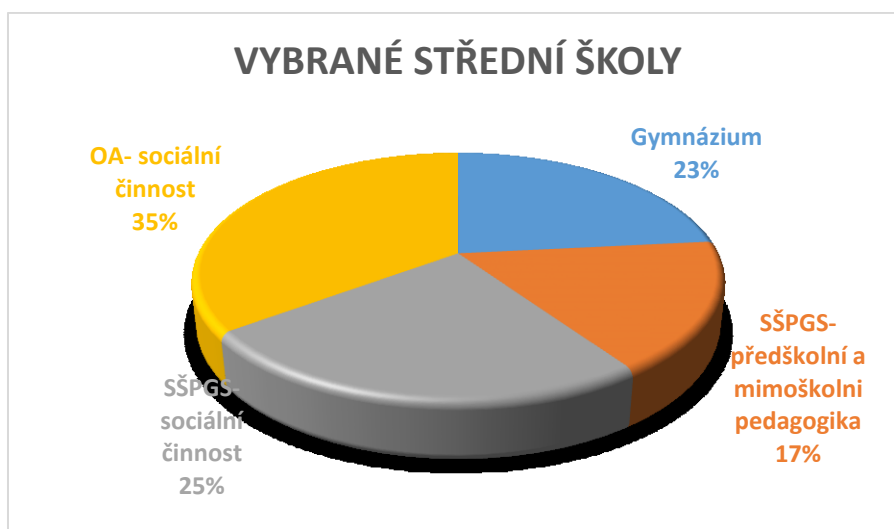

Graf č. 2 Věková kategorie

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 2 zjišťovala věkovou kategorii respondentů (graf č. 2). Dotazník byl rozdán studentům 3. a 4. ročníkům na středních školách. Z 94 respondentů bylo 79 (84%) respondentů ve věkové kategorii 17 – 18 let, 15 (16%) respondentů bylo ve věkové kategorii 19 a více let.

Otázka č. 3: Kterou z uvedených středních škol studujete?

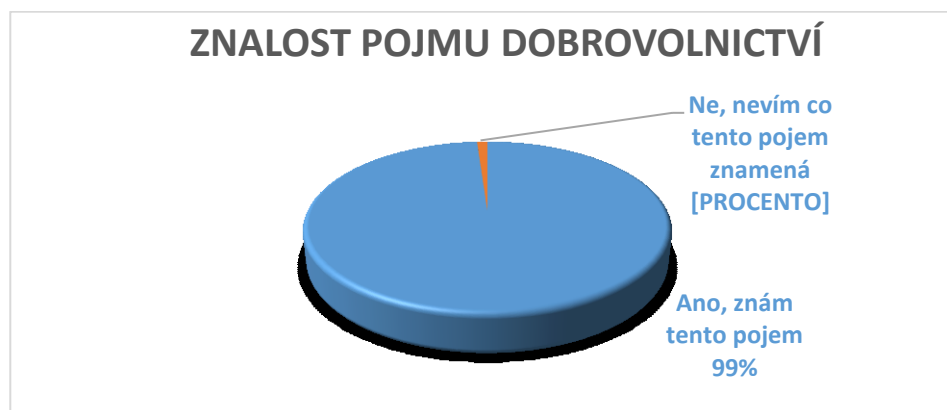
Graf č. 3 Vybrané střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 3 jsme se zaměřili na **jednotlivé střední školy a počet respondentů** účastnících se výzkumného šetření. Studenti těchto škol vyplnili dotazníky a tak se stali respondenti pro náš výzkum. Nejvíce respondentů 33 (35,1%) bylo z Obchodní akademie obor sociální činnost (OA- sociální činnost). Druhou největší skupinou byli studenti ze Střední školy pedagogické a sociální obor sociální činnost (SŠPGS- sociální činnost) v počtu 23 (24,5%) respondentů. Gymnázium reprezentovalo 22 (23,4%) respondentů a nejméně studentů bylo ze Střední školy pedagogické a sociální obor předškolní a mimoškolní pedagogika (SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika) v počtu 16 (17%) respondentů.

Postoje k dobrovolnictví

Druhá část dotazníku se zaměřuje na postoje studentů k dobrovolnictví. Jednotlivé odpovědi souvisí s otázkami č. 4 až 9.

Otázka č. 4: Víte co znamená pojem dobrovolnictví?

Graf č. 4 Znalost pojmu dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

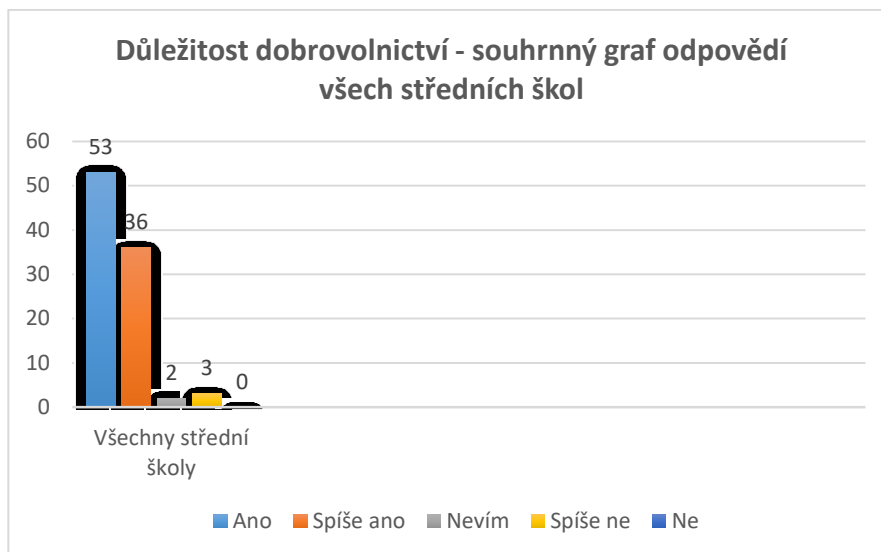
U otázky č. 4 (graf č. 4) zjišťujeme, zda studenti středních škol znají pojem dobrovolnictví. 93 (1,1%) respondentů odpovědělo, že pojem dobrovolnictví zná. Jen jeden z 94 respondentů ze Střední školy pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika) odpověděl, že neví, co pojem dobrovolnictví znamená.

Otázka č. 5: Myslíte si, že je dobrovolnictví důležité?

Důležitost dobrovolnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	53	56,4
Spíše ano	36	38,3
Nevím	2	2,1
Spíše ne	3	3,2
Ne	0	0
	Σ 94	Σ100

Tabulka 1 Důležitost dobrovolnictví

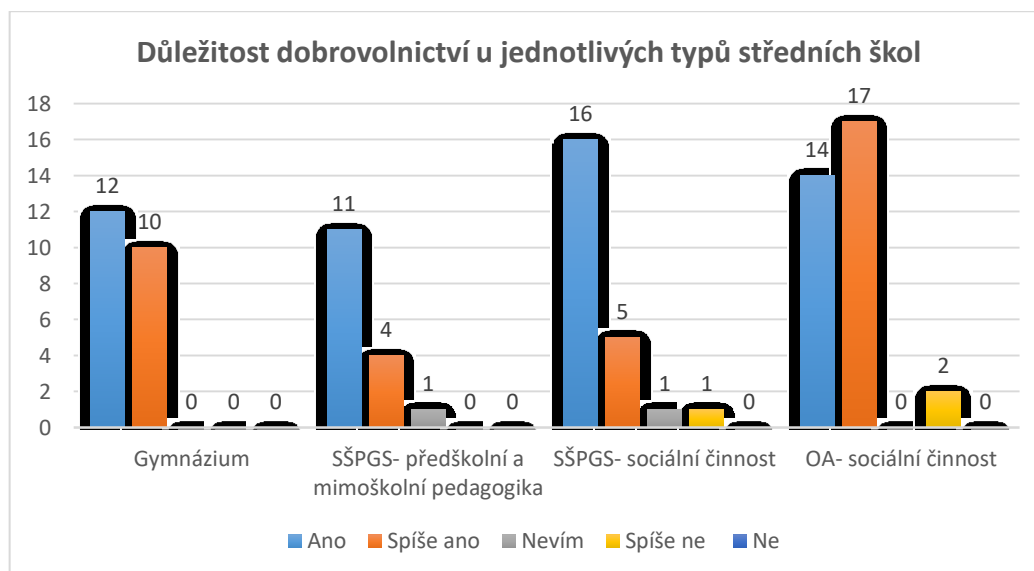
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 5 Důležitost dobrovolnictví - souhrnný graf odpovědí všech SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 5 jsme u studentů vybraných středních škol zjišťovali, zda se domnívají, že dobrovolnictví je důležité. Na grafu č. 5 můžeme vidět, že **53 (56,4%)** respondentů odpovědělo **ano**, **36 (38,3%)** odpovědělo **spíše ano**, **2 (2,1%)** respondentů odpovědělo, že **neví** jestli je dobrovolnictví důležité, **3 (3,2%)** respondenti odpověděli **spíše ne**, ale žádný respondent neodpověděl, že dobrovolnictví není důležité.

Graf č. 6 Důležitost dobrovolnictví u jednotlivých typů SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

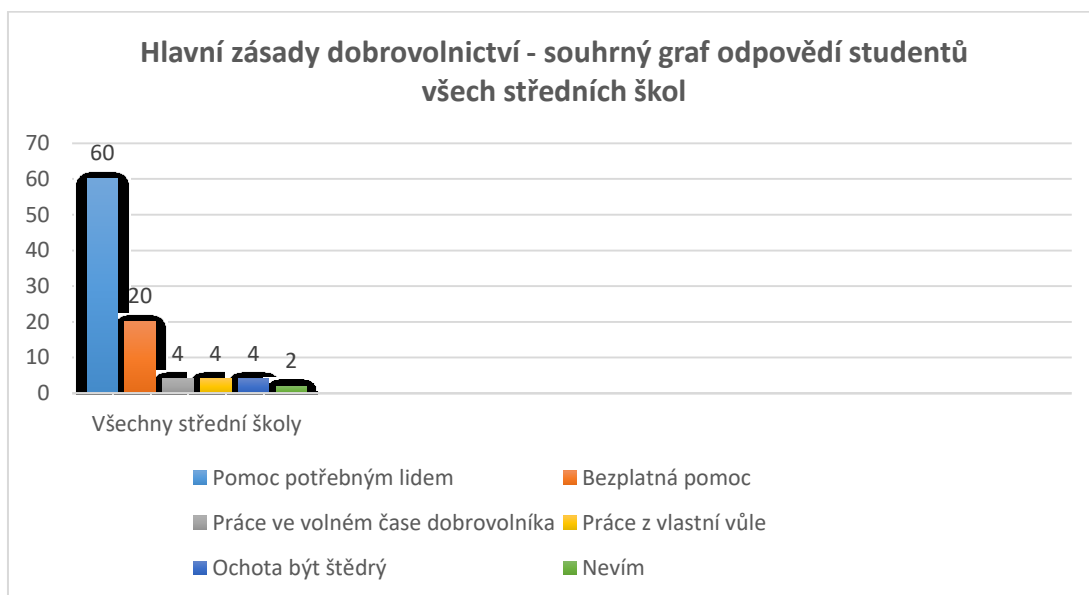
Grafu č. 6 znázorňuje souhrnný počet odpovědí všech studentů, rozlišených, podle typu jednotlivých typů škol.

Otázka č. 6.: Jaké jsou podle Vás hlavní zásady dobrovolnictví? (otevřená otázka, vlastní odpovědi)

Hlavní zásady dobrovolnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Pomoc potřebným lidem	60	63,8
Bezplatná pomoc	20	21,2
Práce ve volném čase dobrovolníka	4	4,3
Práce z vlastní vůle	4	4,3
Ochota být štedrý	4	4,3
Nevím	2	2,1
	Σ 94	Σ100

Tabulka 2 Hlavní zásady dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

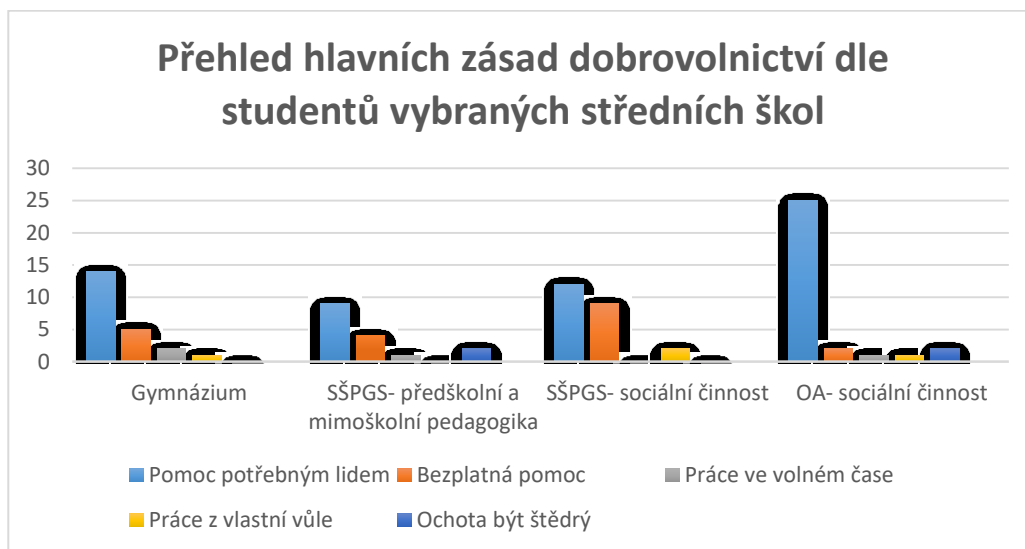
Graf č. 7 Hlavní zásady dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů všech

ŠŠ

Zdroj: vlastní výzkum

V otázce č. 6 se jsme se ptali respondentů „Jaké jsou podle Vás hlavní zásady dobrovolnictví?“. Tato otázka byla otevřená. Hlavní zásadou dobrovolnictví je pro 60 (63,8%) respondentů pomoc potřebným lidem. Jako další důležitou zásadu dobrovolnictví vidí 20 (21,2%)

respondentů v bezplatné pomoci. 4 (4,3%) respondenti vidí jako důležitou zásadu práci ve volném čase. 4 (4,3%) respondenti si myslí, že dobrovolnictví spočívá v práci z vlastní vůle. Pro 4 (4,3%) respondenty je to ochota být štedrý a 2 (2,1%) respondenti odpověděli „nevím“.

Graf č. 8 Přehled hlavních zásad dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

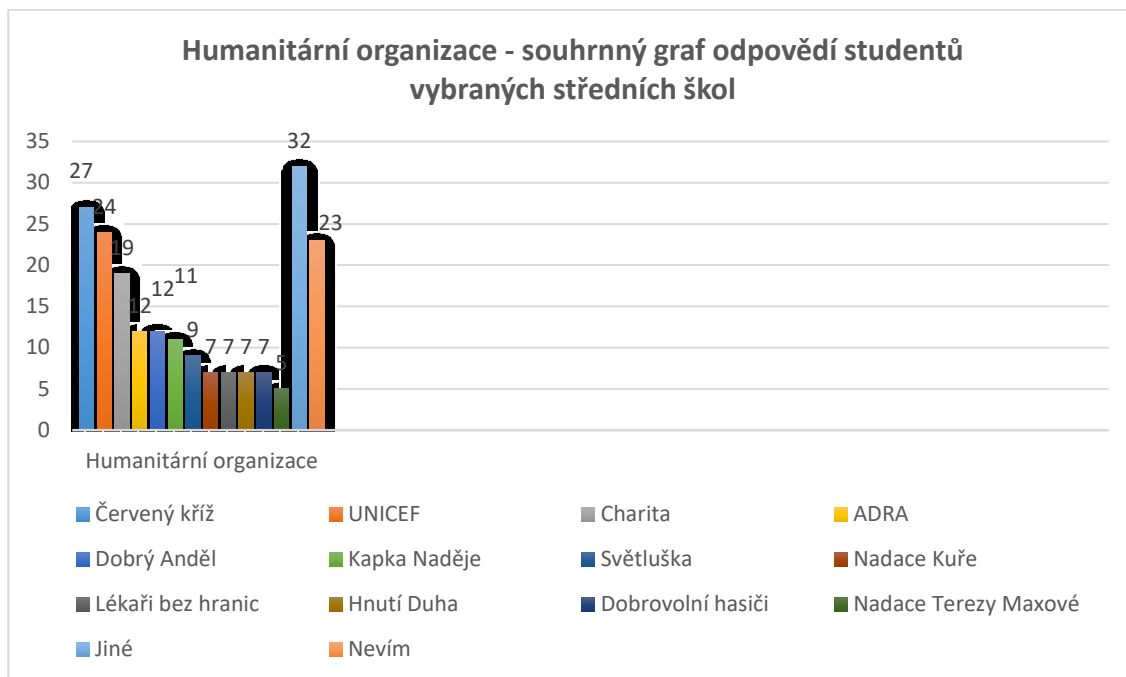
Z grafu č. 8 vyplývá, že studenti ze všech vybraných středních škol chápou jako prioritu dobrovolnictví **pomoc lidem**, což uvedlo 60 respondentů z celkového počtu 94. **Bezplatnost dobrovolnictví**, jako jednu z jeho hlavních zásad, vnímá téměř celá pětina oslovených respondentů. Komplettní tabulky všech jednotlivých středních škol odpovědí se nachází v přílohách tabulky č. 25, č. 26, č. 27 a č. 28.

Otázka č. 7: Jaké znáte dobrovolnické organizace, které se svými pracovními činnostmi (např. humanitární pomoc, pomoc při živelných katastrofách atd.) orientují na dobrovolnictví? (otevřená otázka, vlastní odpovědi)

Humanitární organizace	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Červený kříž	27	13,4
UNICEF	24	11,9
Charita	19	9,4
ADRA	12	5,9
Dobrý Anděl	12	5,9
Kapka Naděje	11	5,4
Světluška	9	4,5
Nadace Kuře	7	3,5
Lékaři bez hranic	7	3,5
Hnutí Duha	7	3,5
Dobrovolní hasiči	7	3,5
Nadace Terezy Maxové	5	2,5
Jiné	32	15,8
Nevím	23	11,4
	Σ202	Σ100

Tabulka 3 Souhrnná tabulka respondenty nejčastěji uváděných humanitárních organizací vybraných ve zkoumaných SŠ

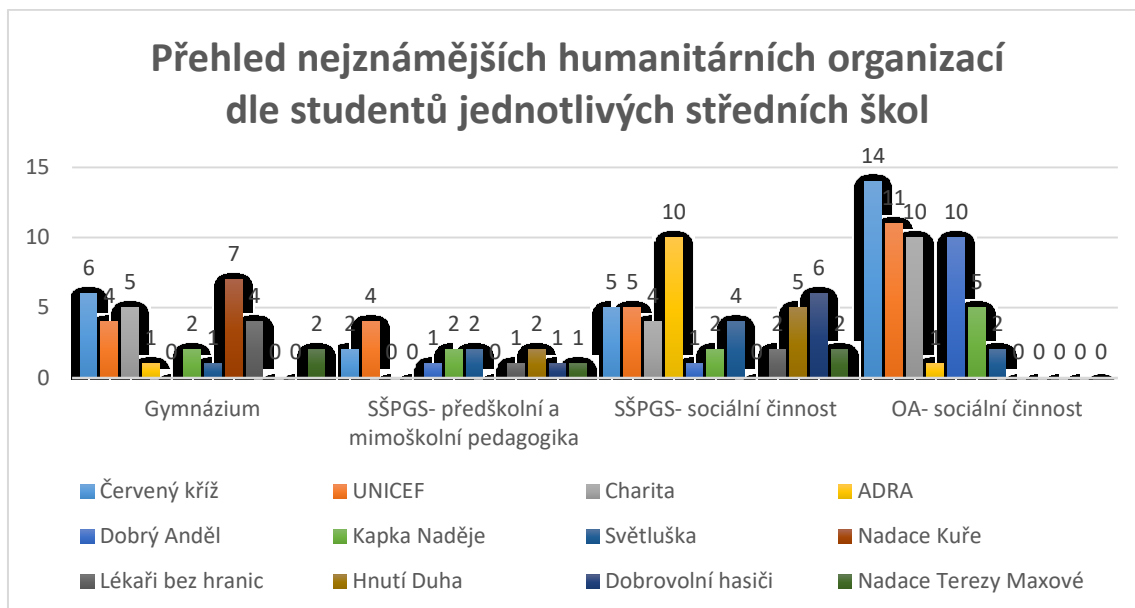
Zdroj: vlastní výzkum

*Graf č. 9 Humanitární organizace – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných
SŠ*

Zdroj: vlastní výzkum

Souhrnná tabulka č. 3 a graf č. 9 ukazuje, že pro studenty zkoumaných středních škol je nejnámější humanitární organizací Červený kříž 27, tuto organizaci uvedlo (13,4%) respondentů. Druhou nejnámější organizací mezi studenty je UNICEF uvedlo 24 (11,9%) respondentů, Charitu uvedlo 19 (9,4%) respondentů. Stejný počet 12 (5,9%) respondentů uvedlo organizace ADRA a Dobrý Anděl. Kapka Naděje je známá 11 (5,4%) respondentům, Světlušku, jako známou humanitární organizaci, označilo 9 (4,5%) respondentů. Nadaci Kuře, Lékaře bez hranic, Hnutí Duha a dobrovolné hasiče uvedlo ve všech případech 7 (3,5%) respondentů. Nadace Terezy Maxové zná 5 (2,5%) respondentů. Respondenti u této položky dotazníku uvedli ještě dalších 32 (15,8%), dle jejich mínění humanitárních organizací, ale pro náš výzkum však v zanedbatelné četnosti. Proto byly tyto organizace sloučeny do kategorie „jiné“. 23 (11,4%) respondentů z celkového počtu 94 odpovědělo na tuto položku „nevím“.

Graf č. 10 Přehled nejznámějších humanitárních organizací dle studentů jednotlivých SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 10 názorně ukazuje znalosti studentů vybraných středních škol o existenci českých i mezinárodních humanitárních organizací. Z grafu vyplývá, že největší znalosti v této oblasti mají studenti Obchodní akademie - sociální činnost. Srovnatelné vědomosti mají i studenti Střední školy pedagogické a sociální – sociální činnost. Nejhůře se znalostmi a přehledem o humanitárních organizacích jsou na tom studenti ze Střední školy pedagogické a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika. Znalosti studentů Gymnázia jsou v této oblasti průměrné. Kompletní tabulky všech jednotlivých středních škol odpovědí se nachází v přílohách tabulky č. 29, č. 30, č. 31 a č. 32.

Graf č. 11 Přehled znalostí studentů o dobrovolnických organizacích

Zdroj: vlastní výzkum

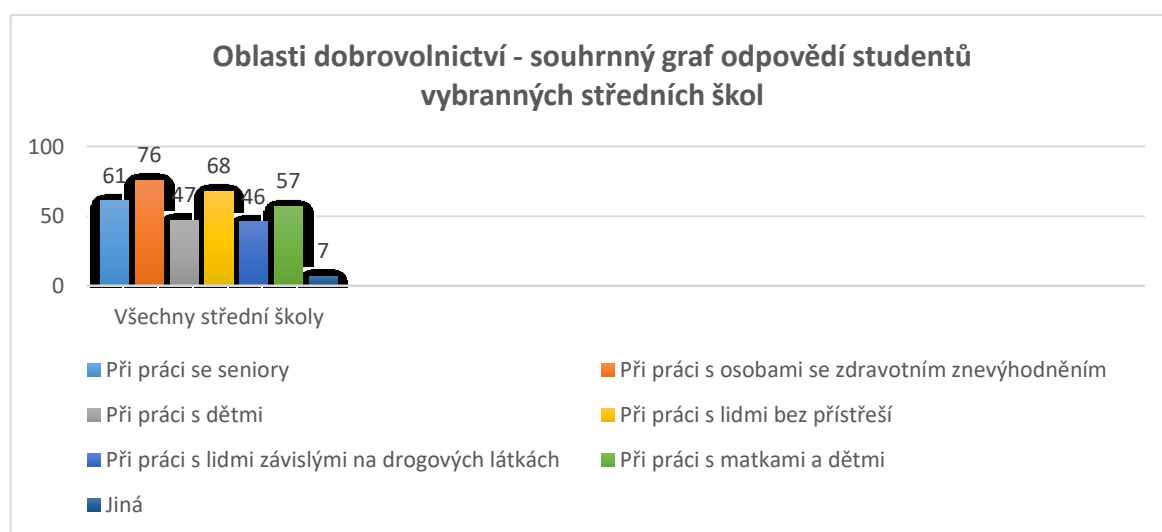
Z grafu č. 11 vyplývá, že z výzkumného vzorku 94 studentů vybraných středních škol má 71 (75,6%) z nich povědomí o některé z dobrovolnických organizací, 23 (24,4%) respondentů nedokázalo uvést žádnou dobrovolnickou organizaci.

Otázka č. 8: V jakých oblastech je dobrovolnictví podle Vás potřeba? (otevřená otázka z možností více odpovědí)

Potřeba dobrovolnictví v jednotlivých oblastech	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Při práci se seniory	61	16,9
Při práci s osobami se zdravotním znevýhodněním	76	21
Při práci s dětmi	47	13
Při práci s lidmi bez přístřeší	68	18,8
Při práci s lidmi závislími na drogových látkách	46	12,7
Při práci s matkami a dětmi	57	15,7
Jiná	7	1,9
	Σ362	Σ100

Tabulka 4 Potřeba dobrovolnictví v jednotlivých oblastech

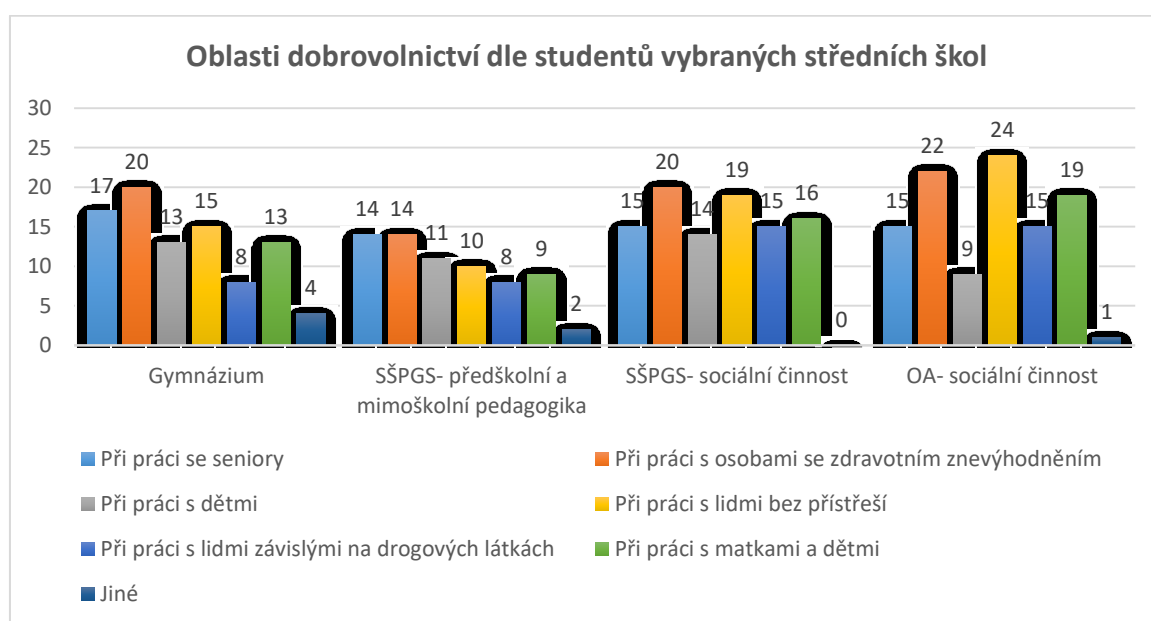
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 12 Oblasti dobrovolnictví- souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 8 měli studenti možnost v dotazníku zakroužkovat více odpovědí. Jako největší potřebnost výkonu dobrovolnictví vidí studenti v oblasti práce s osobami se zdravotním znevýhodněním, která byla respondenty zakroužkována 76 (21%) krát. Potřebnost dobrovolnické práce s lidmi bez přístřeší vnímá 68 (18,8%) respondentů, práci se seniory 61 (16,9%) respondentů, práci s matkami a dětmi 57 (15,7%) respondentů, práci s dětmi 47 (13%) respondentů, práci s lidmi závislými na návykových látkách 46 (12,7%) respondentů. Práci v kategorii „jiné oblasti“ zakroužkovalo 7 (1,9%) respondentů, kteří uvedli, že dobrovolnictví je potřebné také: při práci s problémovou mládeží, válečnými veterány, pomoc zvířatům, při živelných katastrofách, při provádění hippoterapie a canisterapie.

Graf č. 13 Oblasti dobrovolnictví podle důležitosti

Zdroj: vlastní výzkum

Studenti **Gymnázia** preferují v otázce důležitosti dobrovolnictví nejvíce oblast práce s dětmi (20 respondentů), jako druhou nejdůležitější oblast vnímají práci se seniory (17 respondentů). Třetí nejdůležitější oblastí je pro ně práce s lidmi bez přístřeší (15 respondentů). Oblast práce s dětmi (13 respondentů) a práce s matkami a dětmi preferuje (13 respondentů), 8 respondentů preferuje práci s lidmi závislými na návykových látkách, 4 respondenti uvedli jiné oblasti.

Studenti **Střední školy pedagogické a sociální- předškolní a mimoškolní pedagogika** preferují v otázce dobrovolnictví nejvíce oblast práce se seniory (14 respondentů) a oblast práce s osobami se zdravotním znevýhodněním (14 respondentů). Jako třetí nejdůležitější oblast vnímají práci s dětmi (11 respondentů). Oblast práce s lidmi bez přístřeší (8 respon-

dentů), 9 respondentů preferuje práci s lidmi závislými na návykových látkách a 2 respondenti uvedli jiné oblasti.

Studenti **Střední školy pedagogické a sociální- sociální činnost** preferují v otázce dobrovolnictví nejvíce oblast práce s osobami se zdravotním znevýhodněním (20 respondentů), jako druhou nejdůležitější oblast vnímají práci s lidmi bez přístřeší (19 respondentů). Třetí nejdůležitější oblastí je pro ně práce s matkami a dětmi (16 respondentů). Další důležitou oblastí vidí studenti práci se seniory (15 respondentů) a práci s lidmi závislými na návykových látkách (15 respondentů). Oblast práce s dětmi (14 respondentů).

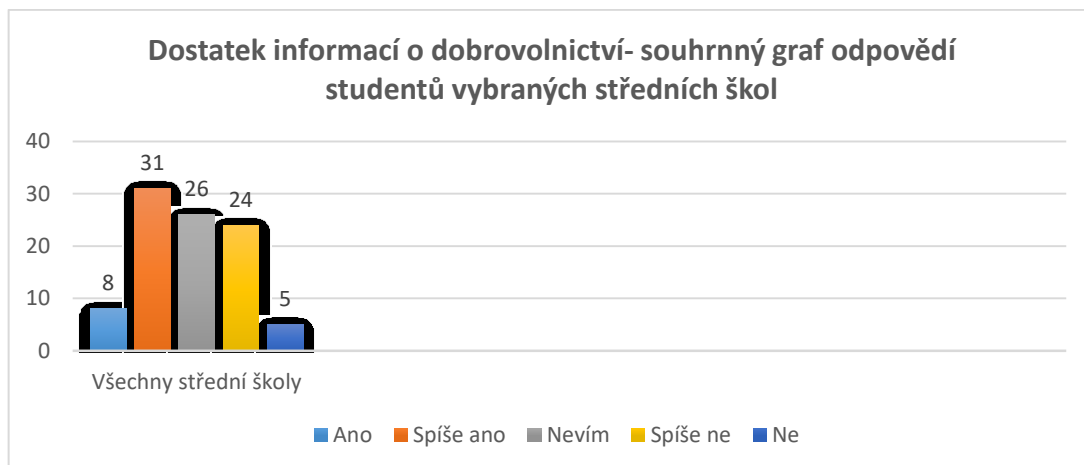
Studenti **Obchodní akademie – sociální činnost** preferují v otázce dobrovolnictví nejvíce oblast práce s lidmi bez přístřeší (24 respondentů), jako druhou nejdůležitější oblast vnímají práci s osobami zdravotně znevýhodněnými (22 respondentů). Třetí nejdůležitější oblastí je pro ně práce s matkami a dětmi (19 respondentů). Oblast práce se seniory preferuje 15 respondentů a práci s lidmi závislými na návykových látkách (15 respondentů), 9 respondentů preferuje práci s dětmi, 1 respondent uvedl jiné oblasti.

Otázka č. 9: Myslíte si, že máte dostatek informací o dobrovolnictví?

Dostatek informací	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	8	8,5
Spíše ano	31	33
Nevím	26	27,7
Spíše ne	24	25,5
Ne	5	5,3
	Σ 94	Σ100

Tabulka 5 Dostatek informací o dobrovolnictví

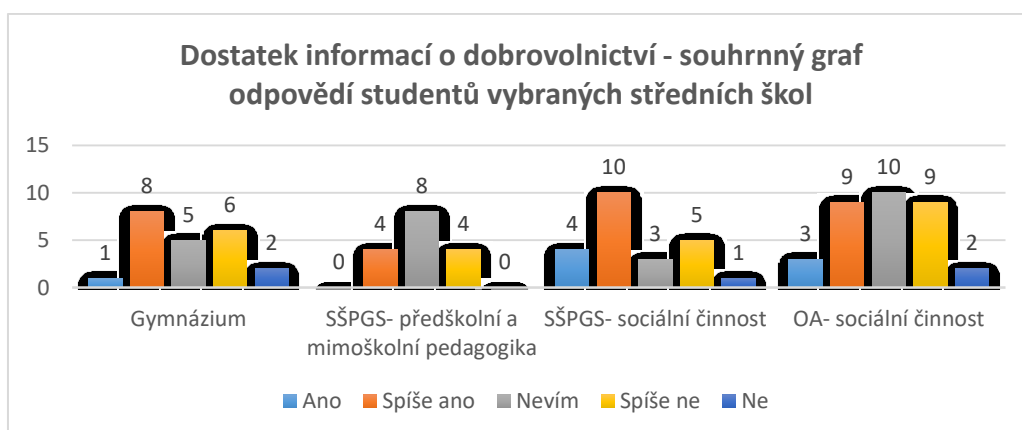
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 14 Dostatek informací o dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 9 se měli studenti vybraných středních škol vyjádřit, zda mají nějaké povědomí o dobrovolnictví a jestli ví, co dobrovolnictví znamená. **31 (33%)** respondentů vybralo odpověď **spíše ano**, další nejčastější odpověď byla **nevím**, kterou odpovědělo **26 (27,7%)** respondentů. **Spíše ne** odpovědělo **24 (24,5%)** respondentů. **Ano** odpovědělo v dotazníku **8 (8,5%)** respondentů a **5 (5,3%)** respondentů odpovědělo **ne** a tím pádem nemají o dobrovolnictví vůbec žádné informace. Většina studentů všech vybraných středních škol, do našeho výzkumu se domnívá, že mají **spíše dostatečné množství informací o dobrovolnictví**, nejvíce jsou o tom přesvědčeni studenti ze Střední školy pedagogické a sociální - sociální činnost.

Graf č. 15 Dostatek informací o dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 15 můžeme vidět souhrnný počet odpovědí, rozlišených podle jednotlivých typů vybraných středních škol.

Motivace dobrovolnictví

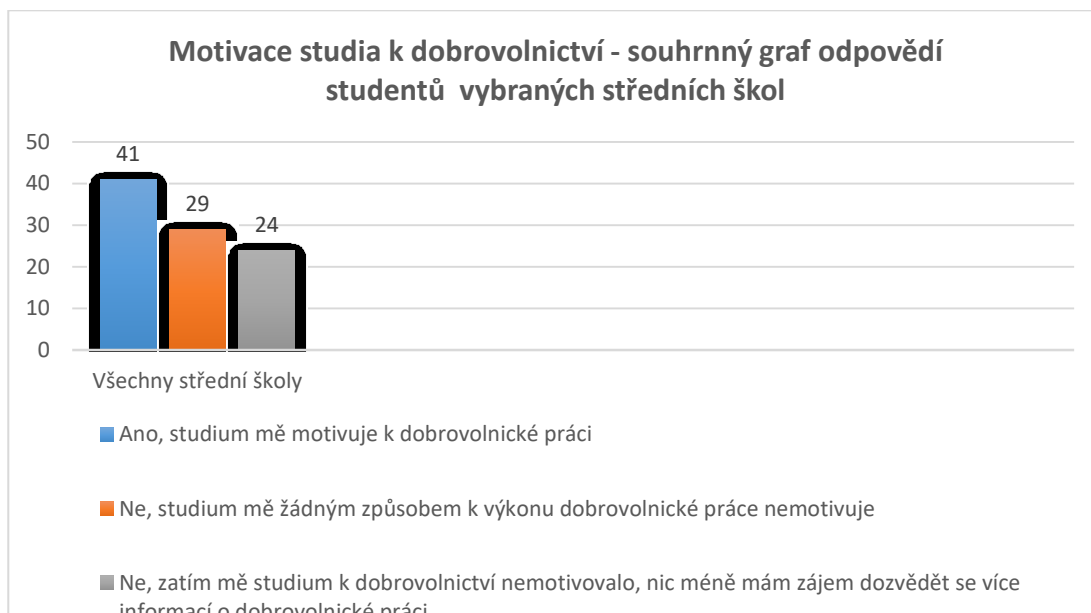
Třetí část dotazníku se zabývá na motivaci studentů k dobrovolnictví. Tyto odpovědi najdeme u otázek č. 10 a 17.

Otázka č. 10: Motivuje Vás studium na vaší škole k výkonu dobrovolnické práce?

Motivace studia k dobrovolnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano, studium mě motivuje	41	43,6
Ne, studium mě nemotivuje	29	30,9
Ne, studium mě nemotivuje, ale chci více informací	24	25,5
	Σ 94	Σ100

Tabulka 6 Motivace studia k dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

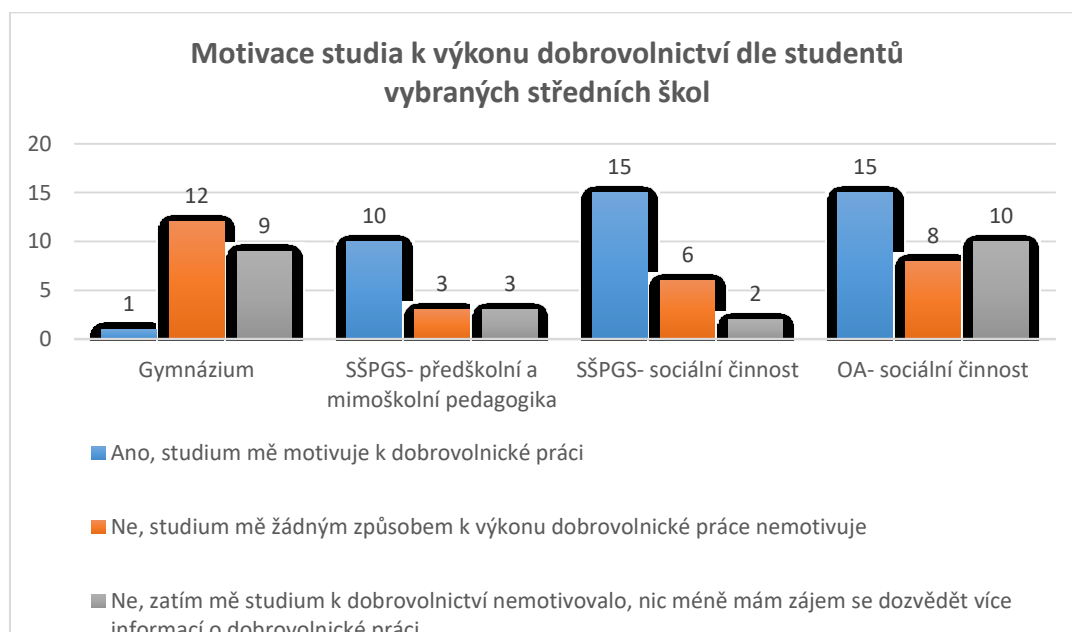

Graf č. 16 Motivace studia k dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí vybraných

SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 16 (otázka č. 10) vyplývá, jaký má vliv studium ve vybraných středních školách na motivaci studentů k dobrovolnictví. **Nejvíce motivovaní studenti k dobrovolnictví jsou studenti obou oborů sociální činnosti**, z nichž **41 (43,6%)** respondentů odpovědělo, že **studium je motivuje k dobrovolnické činnosti**, **29 (30,9%)** respondentů **nejsou žádným způsobem motivováni k dobrovolnictví** a **24 (25,5%)** respondentů **nejsou motivováni k dobrovolnické činnosti, ale měli by zájem se o dobrovolnické práci dozvědět více**.

Graf č. 17 Motivace studia k výkonu dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

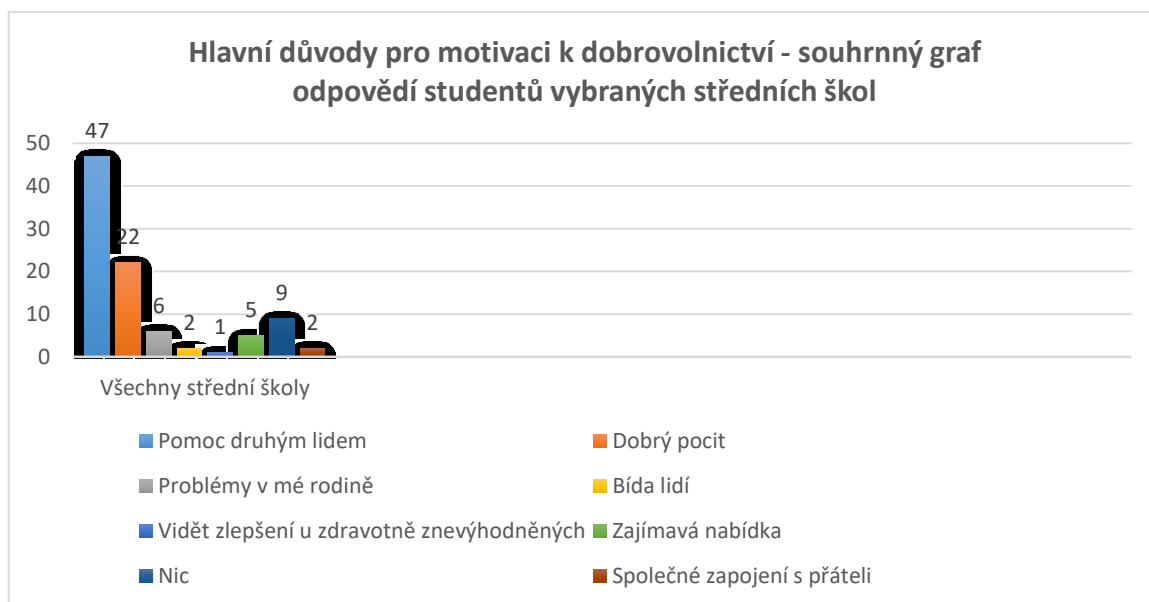
Z grafu č. 17 vyplývá graf odpovědí studentů na motivaci k dobrovolnictví odpovědí rozlišené dle jednotlivých typů vybraných škol.

Otázka č. 17.: Co by Vás motivovalo k tomu stát se dobrovolníkem? (otevřená otázka, vlastní odpovědi)

Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Pomoc druhým lidem	47	50
Dobrá pocit	22	23,4
Problémy v mé rodině	6	6,4
Bída lidí	2	2,1
Zlepšení u zdravotně znevýhodněných	1	1,1
Zajímavá nabídka	5	5,3
Nic	9	9,6
Společné zapojení s přáteli	2	2,1
	Σ 94	Σ100

Tabulka 7 Motivace k dobrovolnictví

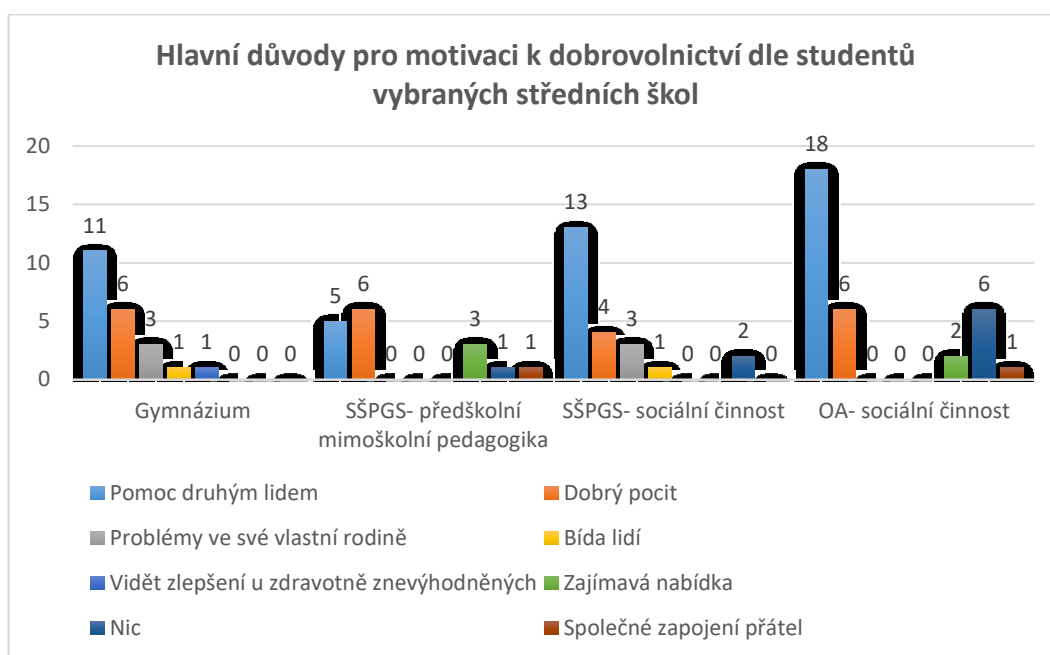
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 18 Hlavní důvody pro motivaci k dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 18 znázorňuje výsledky odpovědí u otázky č. 17, která se ptala respondentů na to, co by je motivovalo stá se dobrovolníkem. Jednalo se o otevřenou otázku, kdy studenti měli možnost se vyjádřit ke své vnitřní motivaci pro výkon dobrovolnické činnosti. 47 (50%) respondentů z celkového počtu 94 uvedlo, že nejvíce by je k výkonu dobrovolnictví motivovala pomoc druhým lidem, 22 (23,4%) respondentů by naplňoval dobrý pocit z odvedené práce, pro 6 (6,4%) respondentů by bylo motivací k dobrovolnické činnosti prožití určitých problémů ve své vlastní rodině, 5 (5,3%) respondentů vidí jako motivaci k v dobrovolnické činnosti zajímavou nabídku. Bohužel 9 (9,6%) respondentů by k dobrovolnické činnosti nemotivovalo „nic“. **Z uvedeného grafu je patrné, že většina respondentů všech vybraných středních škol vnímá jako hlavní zásady pro motivaci k dobrovolnictví pomoc druhým lidem a svůj dobrý pocit jako zpětnou vazbu z vykonané činnosti.**

Graf č. 19 Hlavní důvody pro motivace k dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 19 můžeme vidět souhrnný počet odpovědí, rozlišených podle jednotlivých typů vybraných škol. Kompletní tabulky všech jednotlivých středních škol odpovědí se nachází v přílohách tabulky č. 33, č. 34, č. 35 a č. 36.

Zapojení do dobrovolnictví

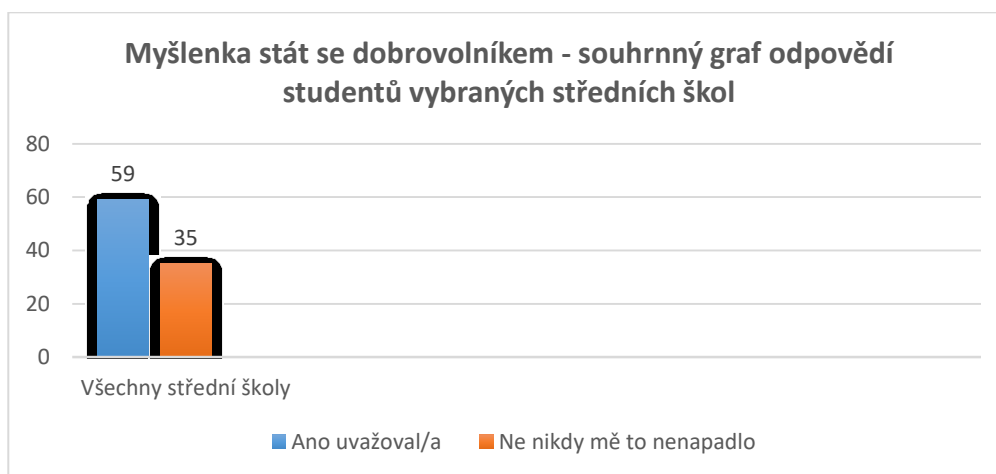
U čtvrté části dotazníku zjišťujeme, zda studenti vybraných středních škol pracovali jako dobrovolníci. Tyto odpovědi najdeme u otázek č. 11 až 15. U otázek č. 11 a 12 odpovídalo 94 respondentů. Otázka č. 12 byla třídící („Pracoval/a jste někdy jako dobrovolník?“), tedy na otázky č. 13- 15 odpovídalo 35 respondentů.

Otázka č. 11: Uvažoval/a jste někdy o myšlence stát se dobrovolníkem?

Myšlenka stát se dobrovolníkem	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano uvažoval/a	59	62,8
Ne nikdy mě to nenapadlo	35	37,2
	Σ94	Σ100

Tabulka 8 Myšlenka stát se dobrovolníkem

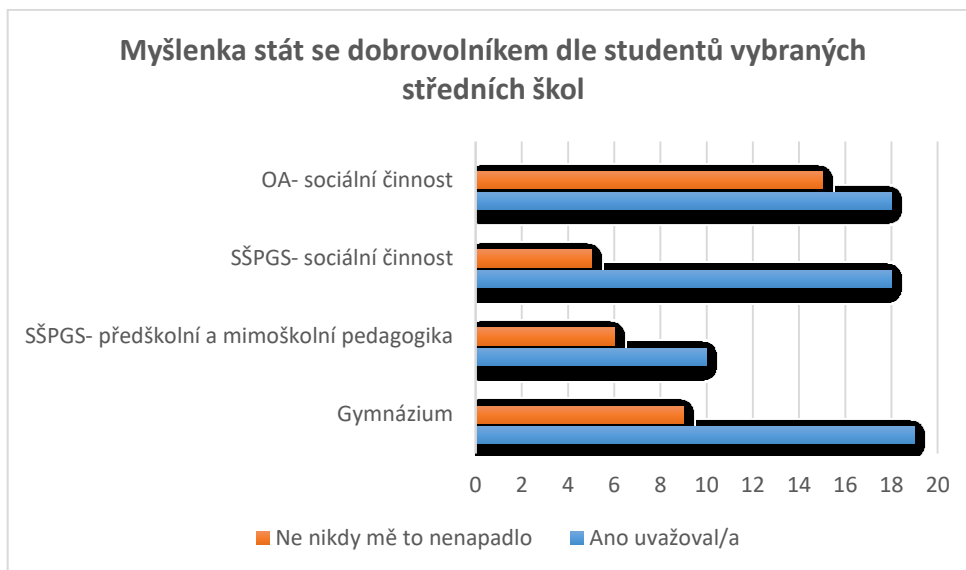
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 20 Myšlenka stát se dobrovolníkem – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

U otázky č. 11 jsme zjišťovali, jestli studenti vybraných středních škol někdy uvažovali o tom, stát se dobrovolníkem. 59 (62,8%) respondentů jež někdy uvažovalo o tom stát se dobrovolníkem a 35 (37,2%) respondentů odpovědělo, že je to zatím nenapadlo. Z odpovědí studentů vyplývá, že pokud by je studovaná škola správně motivovala, uvažovali by více o myšlence stát se dobrovolníkem.

Graf č. 21 Myšlenka stát se dobrovolníkem

Zdroj: vlastní výzkum

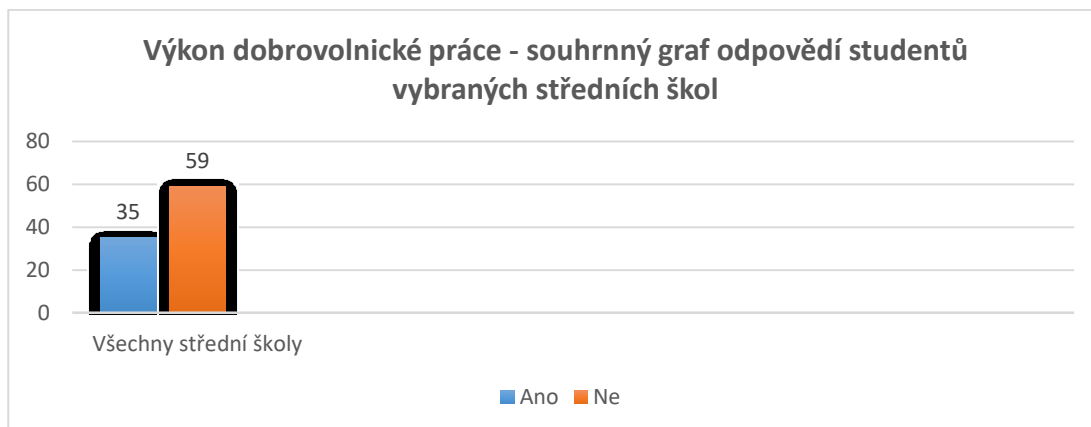
Na **Gymnáziu** 13 (59,1%) respondentů odpovědělo, že již uvažovali o tom stát se dobrovolníky, 9 (40,9%) respondentů nikdy nenapadlo stát se dobrovolníkem. Na **Střední škole pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika)** 10 (62,5%) respondentů odpovědělo, že uvažovali o tom stát se dobrovolníky a 6 (37,5%) respondentů nikdy nenapadlo stát se dobrovolníkem. Na **Střední škole pedagogické a sociální (sociální činnost)** 18 (78,3%) respondentů odpovědělo, že uvažovali o tom stát se dobrovolníky a 5 (21,7%) respondentů nikdy nenapadlo stát se dobrovolníkem. Na **Obchodní akademii (sociální činnost)** 18 (54,5%) respondentů odpovědělo, že uvažovali o tom stát se dobrovolníky a 15 (45,5%) respondentů nikdy nenapadlo stát se dobrovolníkem.

Otázka č. 12: Pracoval/a jste někdy jako dobrovolník?

Výkon dobrovolnické práce	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	35	37,2
Ne	59	62,8
	Σ94	Σ100

Tabulka 9 Výkon dobrovolnické práce

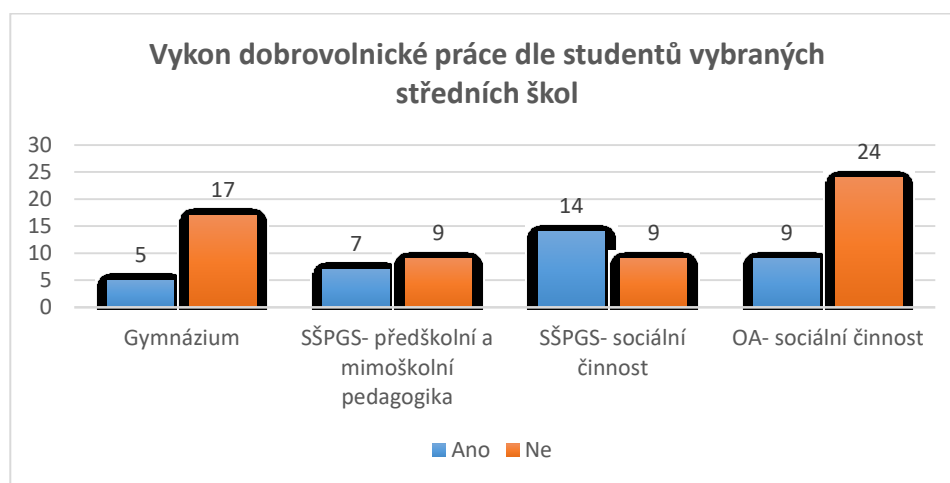
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 22 Výkon dobrovolnické práce – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 12 byla třídící otázka, kdy studenti měli odpovědět na otázku, zda někdy pracovali nebo pracují jako dobrovolníci. 35 (37,2%) respondentů odpovědělo, že již vykonávalo dobrovolnickou činnost a 59 (62,8%) respondentů odpovědělo, že dobrovolnickou činnost nikdy nevykonávali.

Graf č. 23 Vykonávání dobrovolnické práce

Zdroj: vlastní výzkum

Mezi studenty **Gymnázia** vykonávalo dobrovolnickou činnost 5 (22,7%) respondentů a 17 (77,3%) respondentů dobrovolnickou činnost nikdy nevykonávali. Mezi studenty **Střední školy pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika)** vykonávalo dobrovolnickou činnost 7 (43,7%) respondentů a 9 (56,3%) respondentů dobrovolnickou činnost nikdy nevykonávali. Mezi studenty **Střední školy pedagogické a sociální (sociální činnost)** vykonávalo dobrovolnickou činnost 14 (60,9%) respondentů a 9 (39,1%) responden-

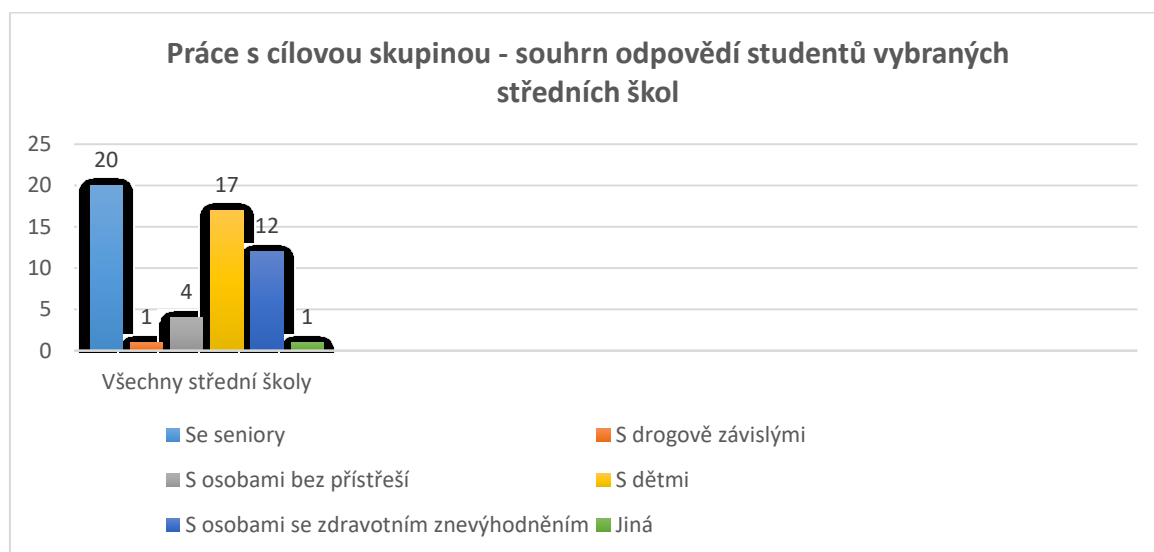
tů dobrovolnickou činnost nikdy nevykonávalo. Mezi studenty **Obchodní akademie (sociální činnost)** vykonávalo dobrovolnickou činnost 9 (27,3%) respondentů a 24 (72,7%) respondentů dobrovolnickou činnost nikdy nevykonávalo.

Otázka č. 13: S jakou cílovou skupinou jste pracoval/a?

Cílová skupina práce	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Se seniory	20	36,4
S drogově závislými	1	1,8
S osobami bez přístřeší	4	7,3
S dětmi	17	30,9
S osobami se zdravotním znevýhodněním	12	21,8
Jiná	1	1,8
	Σ55	Σ100

Tabulka 10 Cílová skupina práce

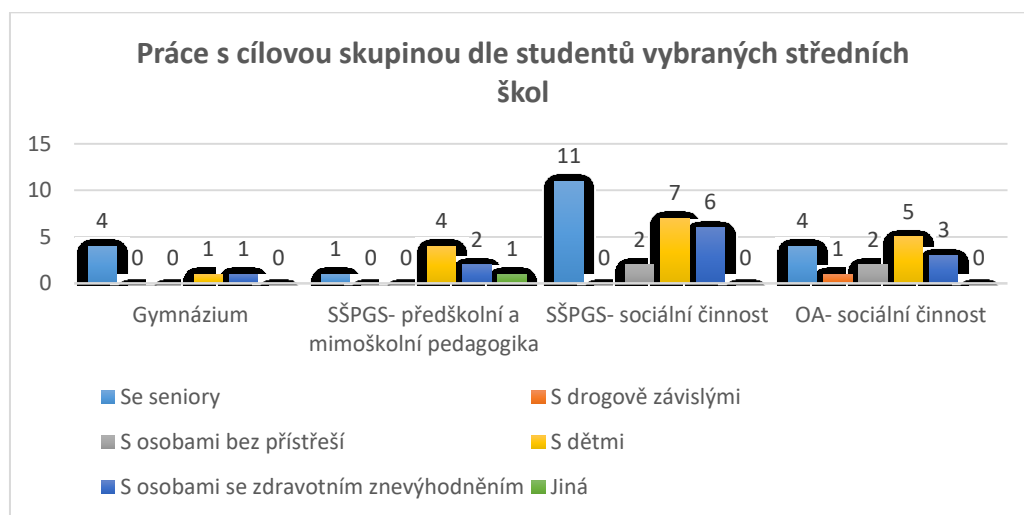
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 24 Práce s cílovou skupinou – souhrn odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

U této otázky měli respondenti možnost zakroužkovat více odpovědí. Nejvíce studentů vykonávalo dobrovolnickou práci se seniory, kterou uvedlo 20 (36,4%) respondentů. Dále 17 (30,9%) respondentů vykonávalo práci s dětmi, 12 (21,8%) respondentů pracovalo s osobami se zdravotním znevýhodněním, 4 (7,8%) respondenti pracovali s osobami bez přístřeší, 1 (1,8%) respondent nepracoval s osobami závislými na návykových látkách a 1 (1,8%) respondent odpověděl „jiné“ a uvedl, že vykonával dobrovolnickou práci při úklidu odpadu na veřejných místech.

Graf č. 25 Práce s cílovou skupinou dle studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

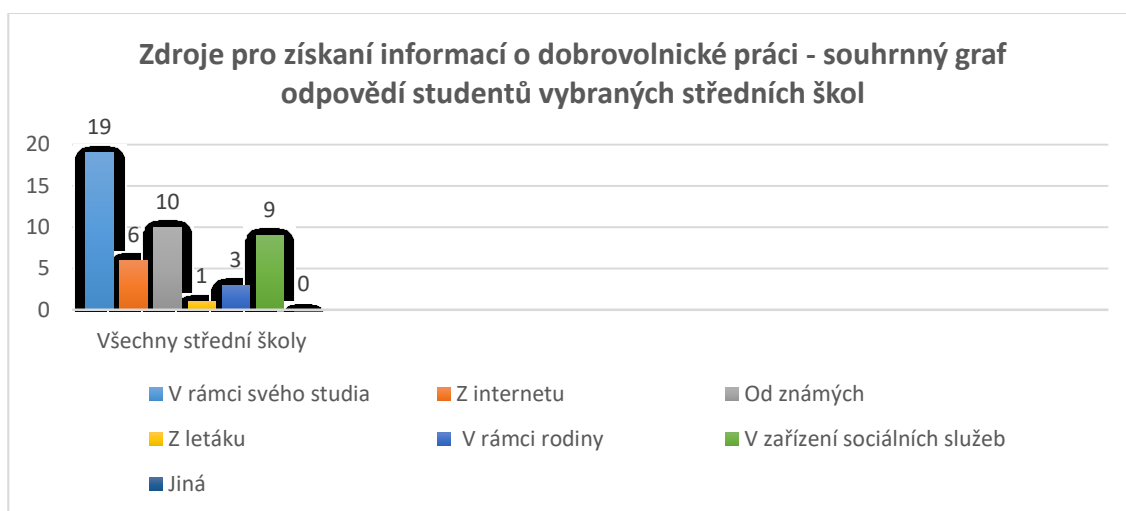
Studenti **Gymnázia** vykonávali dobrovolnickou práci nejčastěji se seniory (4 respondenti), dále 1 respondent s dětmi a 1 respondent s osobami bez přístřeší. Studenti **Střední školy pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika)** vykonávali dobrovolnickou práci nejčastěji s dětmi (4 respondenti), dále 2 respondenti s osobami se zdravotním znevýhodněním, 1 respondent se seniory a 1 respondent odpověděl „jiná“. Studenti **Střední školy pedagogické a sociální (sociální činnost)** vykonávali dobrovolnickou práci nejčastěji se seniory (11 respondenti), dále 7 respondentů s dětmi, 6 respondentů s osobami se zdravotním postižením a 2 respondenti s osobami bez přístřeší. Studenti **Obchodní akademie (sociální činnost)** vykonávali dobrovolnickou práci nejčastěji s dětmi (5 respondentů), dále 4 respondenti pracovali se seniory, 3 respondenti s osobami se zdravotním znevýhodněním, 2 respondenti s osobami bez přístřeší a 1 respondent s osobami závislými na návykových látkách.

Otázka č. 14: Z jakého zdroje jste získal/a o této dobrovolnické práci informace?

Zdroj informací	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
V rámci svého studia	19	39,6
Z internetu	6	12,5
Od známých	10	20,8
Z letáku	1	2,1
V rámci rodiny	3	6,3
V zařízení sociálních služeb	9	18,8
Jiná	0	0
	Σ48	Σ100

Tabulka 11 Získané zdroje o dobrovolnické práci

Zdroj: vlastní výzkum

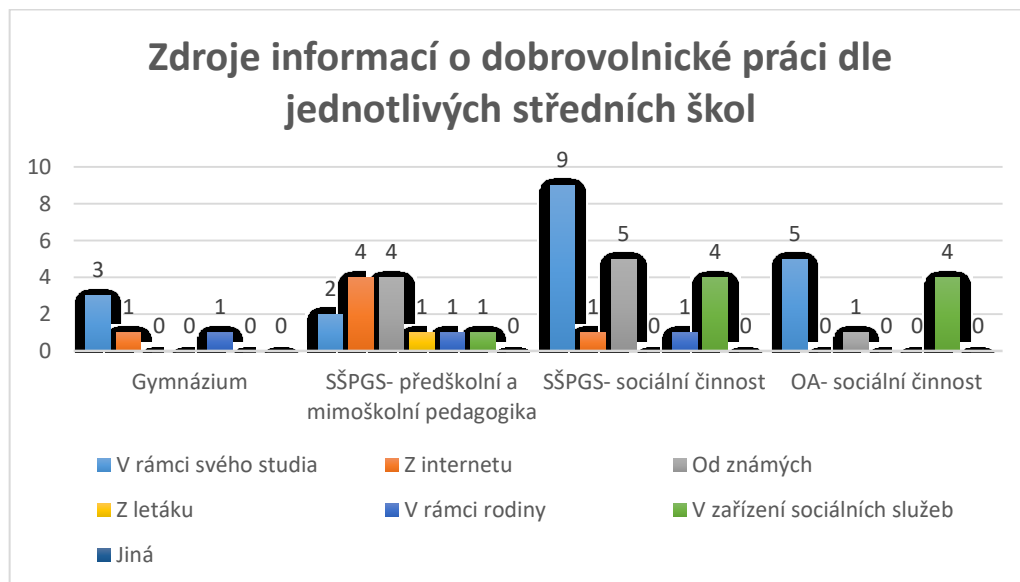

Graf č. 26 Zdroje pro získání informací – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku č. 14 týkající se zdrojů, kde získávají studenti vybraných středních škol informace o dobrovolnictví, odpovídalo 35 respondentů, stejně jako u předchozí otázky. Respondenti měli možnost výběru z více možností. V rámci svého studia jako zdroje informací o dobrovolnické práci získalo 19 (39,6%) respondentů v rámci svého studia, 10

(20,8%) respondentů ví o dobrovolnické práci od známých, 9 (18,8%) respondentů v zařízeních sociálních služeb, 6 (12,5%) respondentů z internetu, 3 (6,3%) respondenti od známých a 1(2,1%) respondent z letáků.

Graf č. 27 Zdroje informací o dobrovolnické práci dle jednotlivých SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

O dobrovolnické práci, kterou studenti **Gymnázia** vykonávali, se 3 respondenti dozvěděli v rámci svého studia, 1 respondent uvádí, že o dobrovolnické práci se dozvěděl přes internet a 1 respondent získal informace v rámci rodiny. Studenti **Střední školy pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika)** se o vykonávání dobrovolnické práce, dozvěděli přes internet (4 respondenti) a ve stejném počtu (4 respondenti) měli informace od známých. Dále 2 respondenti uvádí, že se o dobrovolnické práci dozvěděli v rámci svého studia, 1 respondent z letáku, 1 respondent od rodiny a 1 respondent v sociálních službách. Studenti **Střední školy pedagogické a sociální (sociální činnost)** se o vykonávání dobrovolnické práce, dozvěděli v rámci svého studia (9 respondentů), dále 5 respondentů od známých, 4 respondenti v sociálních službách, 1 respondent přes internet a 1 respondent v rámci své rodiny. Studenti **Obchodní akademie (sociální činnost)** se o vykonávání dobrovolnické práce, dozvěděli v rámci svého studia (5 respondentů), dále 4 respondenti uvedli, že informace získali v sociálních službách a 1 respondent od známých.

Otázka č. 15: O jaký typ práce se jednalo?

Typ práce	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Jednorázová pomoc	17	48,6
Dlouhodobá pomoc	14	40
Krátkodobá pomoc	4	11,4
	Σ35	Σ100

Tabulka 12 Typ dobrovolnické práce

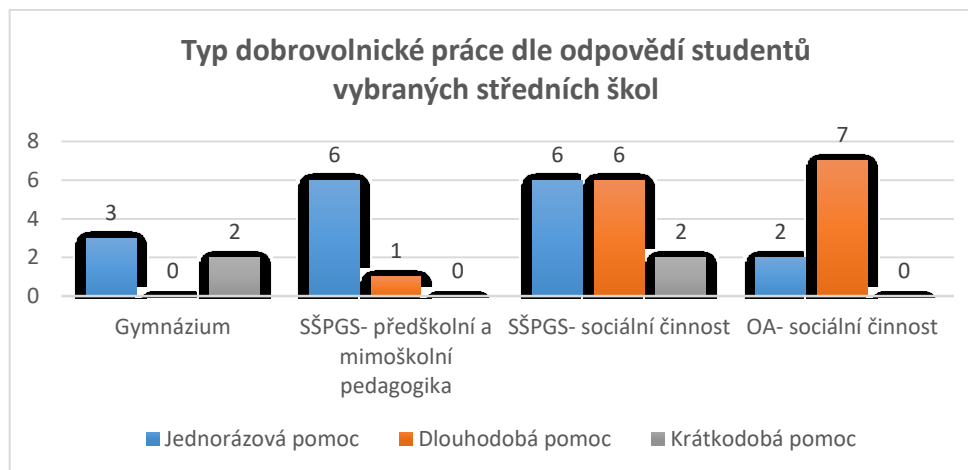
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 28 Typ dobrovolnické práce – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 28 k otázce č. 15 znázorňuje, o jaký typ dobrovolnické práce se jednalo. 17 (48,6%) respondentů uvedlo, že jejich dobrovolnická práce byla jednorázová, 14 (40%) respondentů uvedlo, že pomáhali dlouhodobě a 4 (11,4%) respondenti uvedli, že jejich pomoc byla krátkodobá.

Graf č. 29 Typ dobrovolnické práce dle odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 29 znázorňuje souhrnný graf odpovědí studentů dle jednotlivých typů středních škol.

Studenti zatím nezapojení do dobrovolnictví

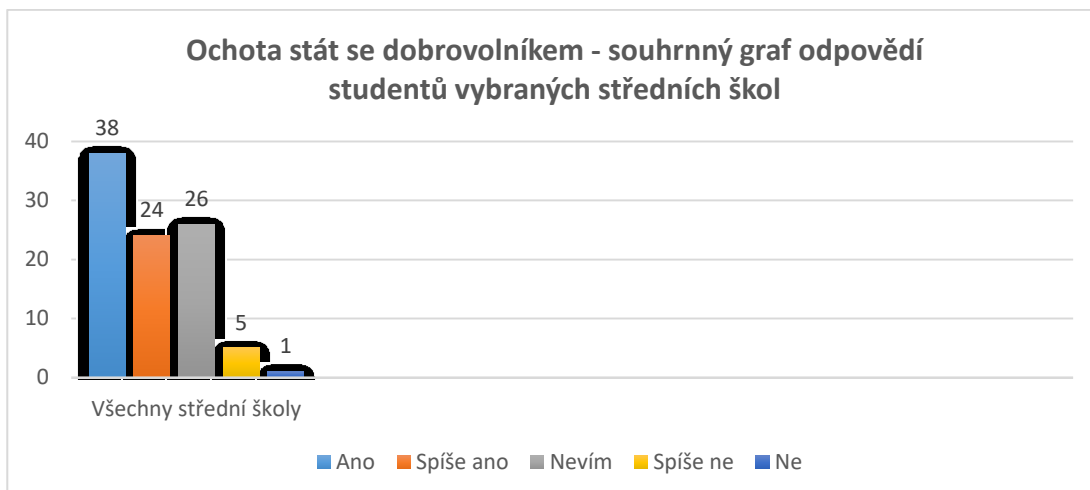
Čtvrtá část dotazníku je spíše zaměřena na studenty, kteří nepracovali jako dobrovolníci, nicméně celkový počet respondentů pro tuto část byl 94. Tyto odpovědi najdeme u otázek č. 16 a 18.

Otázka č. 16: Byl/a byste ochotný/á stát se dobrovolníkem?

Ochota stát se dobrovolníkem	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	38	40,4
Spíše ano	24	25,5
Nevím	26	27,7
Spíše ne	5	5,3
Ne	1	1,1
	Σ94	Σ100

Tabulka 13 Ochota stát se dobrovolníkem

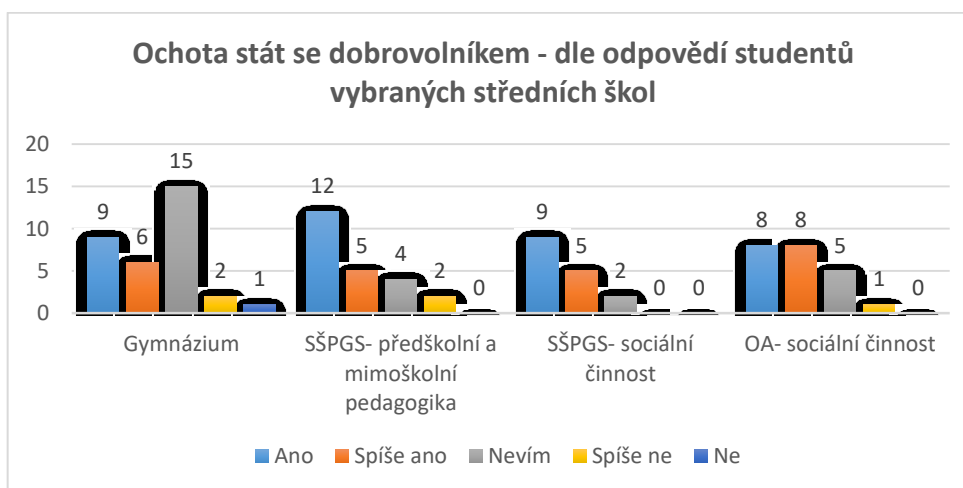
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 30 Ochota stát se dobrovolníkem – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

V otázce č. 16 všichni studenti odpovídali na otázku, zda by byli ochotní stát se dobrovolníkem. Z grafu č. 30 lze vyplývá, že z 94 studentů vybraných středních škol odpovědělo celkem **38 (40,4%)** respondentů, že by se **chtěli stát** dobrovolníky, **26 (27,7%)** respondentů odpovědělo, **nevím**, **24 (25,5%)** respondentů odpovědělo **spíše ano**, **5 (5,3%)** respondentů odpovědělo **spíše ne** a **1 (1,1%)** respondent se **nechce stát** dobrovolníkem vůbec.

Graf č. 31 Ochota stát se dobrovolníkem – dle studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

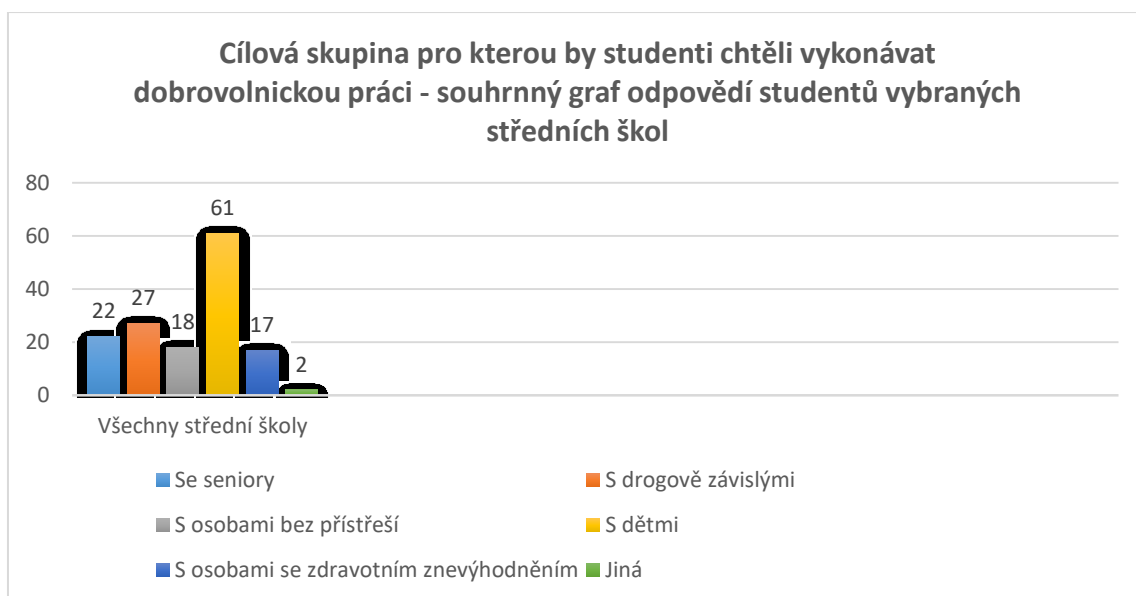
Graf č. 31 znázorňuje souhrnný graf odpovědí studentů rozlišených dle jednotlivých typů středních škol.

Otázka č. 18: V případě, že byste se chtěl/a do budoucna věnovat dobrovolnické práci, se kterou cílovou skupinou byste nejraději pracoval/a? (otevřená otázka, vlastní odpovědi)

Cílová skupina	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Se seniory	22	15
S drogově závislými	27	18,4
S osobami bez přístřeší	18	12,2
S dětmi	61	41,5
S osobami se zdravotním znevýhodněním	17	11,6
Jiná	2	1,4
	Σ147	Σ100

Tabulka 14 Cílová skupina, pro kterou by studenti chtěli vykonávat dobrovolnickou práci

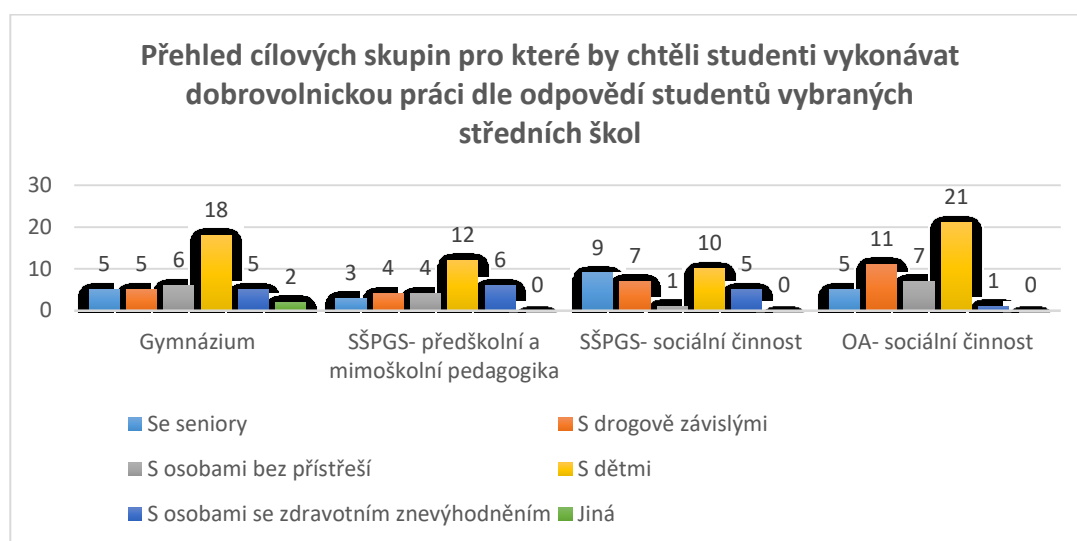
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 32 Cílová skupina, pro kterou by studenti chtěli vykonávat dobrovolnickou práci – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

K otázce č. 18 je vytvořen graf č. 32, který znázorňuje pro kterou cílovou skupinu lidí, by chtěli studenti vykonávat dobrovolnickou práci. Studenti měli na výběr a mohli označit více odpovědí. Nejvíce respondentů 61(41,5%) se shodlo na tom, že by rádi dobrovolně pomáhali dětem. 27 (18,4%) respondentů by se věnovalo drogově závislým, 22 (15%) respondentů preferuje práci se seniory, 18 (12,2%) respondentů by chtělo pracovat s osobami bez přístřeší, 17 (11,6%) respondentů s osobami se zdravotním znevýhodněním. 2 (1,4%) respondenti odpověděli „jiné“ a uvedli, že by chtěli pomáhat s opravami zámků, pracovat se zvířaty a s válečnými veterány.

Graf č. 33 Přehled cílových skupin pro které by chtěli studenti vykonávat dobrovolnickou práci – dle odpovědí studentů vybraných SŠ

Zdroj: vlastní výzkum

Studenti **Gymnázia** v otázce: „Se kterou cílovou skupinou lidí, by jste chtěli v budoucnu vykonávat dobrovolnickou práci“ nejvíce preferují oblast práce s dětmi (18 respondentů), druhou oblastí ve které by chtěli vykonávat dobrovolnickou práci jsou s osoby bez přístřeší (6 respondentů). Třetí nejdůležitější oblastí pro výkon dobrovolnické práce, je pro studenty práce se seniory (5 respondentů). Oblast práce s osobami závislými na návykových látkách (5 respondentů), práce s osobami se zdravotním znevýhodněním 5 respondentů a 2 respondenti uvedli „jiné“ oblasti, ve kterých by chtěli v budoucnu pracovat.

Studenti **Střední školy pedagogické a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika)** v otázce: „Se kterou cílovou skupinou lidí, byste chtěli v budoucnu vykonávat dobrovolnickou práci“ nejvíce preferují oblast práce s dětmi 12 respondentů, jako druhou oblast, ve které by chtěli působit, vnímají práci s osobami zdravotně znevýhodněnými 6 respondentů.

Třetí nejdůležitější oblastí pro výkon dobrovolnické práce, je pro studenty práce s osobami bez přístřeší 4 respondenti. Oblast práce s osobami závislými na návykových látkách preferují 4 respondenti a oblast práce se seniory 3 respondenti.

Studenti Střední školy pedagogické a sociální (sociální činnost) v otázce: „Se kterou cílovou skupinou lidí, byste chtěli v budoucnu vykonávat dobrovolnickou práci“ nejvíce preferují oblast práce s dětmi 10 respondentů, jako druhou oblast ve které by chtěli působit, vnímají práci se seniory 9 respondentů. Třetí nejdůležitější oblastí pro výkon dobrovolnické práce, je pro studenty práce s osobami závislými na návykových látkách 7 respondentů. Oblast práce s osobami zdravotně znevýhodněnými preferuje 5 respondentů a oblast práce s osobami bez přístřeší 1 respondent.

Studenti Obchodní akademie (sociální činnost) v otázce: „Se kterou cílovou skupinou lidí, byste chtěli v budoucnu vykonávat dobrovolnickou práci“ nejvíce preferují oblast práce s dětmi 21 respondentů, jako druhou oblast, ve které by chtěli působit, vnímají práci s osobami závislými na návykových látkách 11 respondentů. Třetí nejdůležitější oblastí pro výkon dobrovolnické práce je pro studenty práce s osobami bez přístřeší 7 respondentů. Oblast práce se seniory preferuje 5 respondentů a oblast práce s osobami zdravotně znevýhodněnými 1 respondent.

Verifikace hypotéz

V úvodní praktické části jsme si stanovili hypotézy, které budeme následně verifikovat.

1H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na množství získaných informací o dobrovolnictví.

V hypotéze č. 1 předpokládáme, že existuje významná statistická souvislost mezi studiem vybrané střední školy a množstvím získaných informací o dobrovolnictví. Hypotéza 1H se vztahuje k otázkám č. 3 a č. 9. Získané údaje u otázky č. 3 byly sloučeny do dvou položek, a to na střední školy se sociálním zaměřením (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) a na střední školu bez sociálního zaměření (Gymnázium, Střední škola pedagogická a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika).

1H₀: Studium na vybrané střední škole nemá vliv na dostatek získaných informací o dobrovolnictví.

1H_A: Studium na vybrané střední škole má vliv na dostatek získaných informací o dobrovolnictví.

Střední školy	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
SŠ se sociálním zaměřením	56	59,6
SŠ bez sociálního zaměření	38	40,4
	Σ94	Σ100

Tabulka 15 k H1- Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

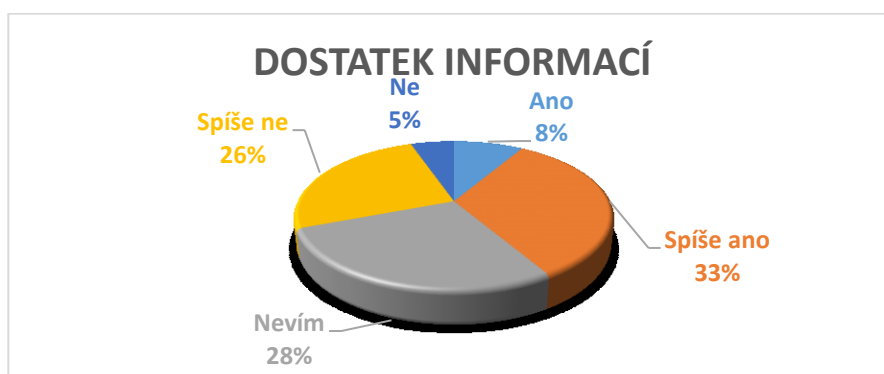
Graf č. 34 k H1- Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

Dostatek informací	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	8	8,5
Spíše ano	31	33
Nevím	26	27,7
Spíše ne	24	25,5
Ne	5	5,3
	Σ 94	Σ100

Tabulka 16 k H1 - Dostatek informací o dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 35 k H1- Dostatek informací

Zdroj: vlastní výzkum

	Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne	Σ
SŠ se soc. zaměřením	7 (4,77)	19 (18,47)	13 (15,49)	14 (14,30)	3 (2,98)	56
SŠ bez soc. zaměření	1 (3,23)	12 (12,53)	13 (10,51)	10 (9,70)	2 (2,02)	38
Σ	8	31	26	21	5	94

Tabulka 17 Kontingenční tabulka k hypotéze H_1

Zdroj: vlastní výzkum

Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
7	4,77	2,23	4,97	1,04
19	18,47	0,53	0,28	0,02
13	15,49	-2,49	6,20	0,40
14	14,30	-0,3	0,09	0,006
3	2,98	0,02	0,0004	0,0001
1	3,23	-2,23	4,97	1,54
12	12,53	-0,53	0,28	0,02
13	10,51	2,49	6,20	0,59
10	9,70	0,3	0,09	0,009
2	2,02	-0,02	0,004	0,0001
Σ94	Σ94			Σ3,6252

Tabulka 18 k H_1 - Výpočet testového kritéria chí-kvadrát pro kontingenční tabulku

Zdroj: vlastní výzkum

Vypočítané testové kritérium: $\chi^2 = 3,6252$ Stupeň volnosti: $f = 4$

Zvolená hladina významnosti: 0,05

Kritická hodnota testovaného kritéria: $\chi^2_{0,05}(4) = 9,488$

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je menší, než kritická hodnota testového kritéria χ^2 , proto nemůžeme odmítnout nulovou hypotézu a přijímáme ji na hladině významnosti 0,05.

Z tabulky č. 18 vyplývá, že studenti středních škol se sociálním zaměřením (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) mají větší množství informací o dobrovolnictví, než studenti střední školy pedagogické a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika a gymnázia. U studentů se sociálním zaměřením je podíl kladných odpovědí výrazně vyšší, než záporných u studentů středních škol bez sociálního zaměření je počet kladných a záporných odpovědí vyrovnaný. U obou typů středních škol je shodný počet nerozhodných odpovědí. Předpokládali jsme, že studenti středních škol se sociálním zaměřením mají více informací o dobrovolnictví, než studenti středních škol bez sociálního zaměření, výpočet chí- kvadrátu nám to vyvrátil.

Mezi studiem konkrétní střední školy a množstvím informací o dobrovolnictví není statisticky významná souvislost.

2H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na motivaci k výkonu dobrovolnické práce.

V hypotéz č. 2 předpokládáme, že existuje statisticky významná souvislost mezi studiem vybrané střední školy a motivací k výkonu dobrovolnické práce. Hypotéza 2H se vztahuje k otázkám č. 3 a č. 10. Získané údaje u otázky č. 3 byly sloučeny do dvou položek, a to na střední školy se sociálním zaměřením (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) a na střední školu bez sociálního zaměření (Gymnázium a Střední škola pedagogická a sociální- předškolní a mimoškolní pedagogika). Údaje z otázky č. 10 byly také sloučeny do dvou položek, konkrétně položky na B) a za C), protože se týkaly nedostatku motivace k výkonu dobrovolnické práce.

$2H_0$: Míra motivace k výkonu dobrovolnické práce je u studentů všech vybraných středních škol stejná.

$2H_A$: Míra motivace k výkonu dobrovolnické práce je vyšší u studentů středních škol zaměřených obsahem výuky na sociální práci, než u studentů střední školy bez specializace na výuku sociální práce.

Střední školy	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
SŠ se sociálním zaměřením	56	59,6
SŠ bez sociálního zaměření	38	40,4
	$\Sigma 94$	$\Sigma 100$

Tabulka 19 k H2 - Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 36 k H2 - Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano, škola mě motivuje	41	43,6
Ne, škola mě nemotivuje	53	56,4
	Σ94	Σ100

Tabulka 20 k H2 – Motivace dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 37 k H2 – Motivace k dobrovolnictví

Zdroj: vlastní výzkum

	Ano, škola mě motivuje	Ne, škola mě nemotivuje	Σ
Střední školy se sociálním zaměřením	30 (24,43)	26 (31,57)	56
Střední školy bez sociálního zaměření	11 (16,57)	27 (21,43)	38
Σ	41	53	94

Tabulka 21 Čtyřpolní tabulka k hypotéze 2H

Zdroj: vlastní výzkum

Vypočítané testové kritérium: $\chi^2 = 5,582$

Stupeň volnosti: $f = 1$

Zvolená hladina významnosti: 0,01

Kritická hodnota testovaného kritéria: $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je menší, než kritická hodnota testového kritéria χ^2 , proto nemůžeme odmítnout nulovou hypotézu a přijímáme ji na hladině významnosti 0,01.

Z tabulky č. 21 je zřejmé, že studenti středních škol se zaměřením na sociální práci (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) jsou více motivováni pro výkon dobrovolnické práce, než studenti střední školy pedagogické a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika a gymnázia. U studentů se sociálním zaměřením je výraznější podíl kladných odpovědí (30 respondentů), než u studentů středních škol bez sociálního zaměření. Počet záporných odpovědí je u obou typů škol vyrovnaný (26 respondentů středních škol se sociálním zaměřením) a (27 respondentů středních škol bez sociálního zaměření). U studentů středních škol bez sociálního zaměření je výrazný počet záporných odpovědí oproti kladným. Počet kladných odpovědí u středních škol se sociálním zaměřením minimálně převyšuje nad zápornými. U obou typů středních škol se ale vyskytli studenti, kteří se sice necítí být svým studiem motivováni k dobrovolnictví, nicméně se chtějí o něm dozvědět více informací (12 respondentů střední školy se sociálním zaměřením, 13 respondentů bez sociálního zaměření).

Mezi studiem konkrétní střední školy a mírou motivace studentů k výkonu dobrovolnictví není statisticky významná souvislost.

3H: Předpokládáme, že studium vybrané střední školy má vliv na počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce.

V hypotéze č. 3 předpokládáme, že existuje statisticky významná souvislost mezi studiem vybrané střední školy a počtem studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce. Hypotéza 3H se vztahuje k otázkám č. 3 a č. 12. Získané údaje u otázky č. 3 byly sloučeny do dvou položek, a to na střední školy se sociálním zaměřením (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) a na střední školu bez sociálního zaměření (Gymnázium a Střední škola pedagogická a sociální-předškolní a mimoškolní pedagogika).

3H₀: Studium na vybrané střední škole nemá vliv na počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce.

3H_A: Studium vybrané střední školy ovlivňuje počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce.

Střední školy	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
SŠ se sociálním zaměřením	56	59,6
SŠ bez sociálního zaměření	38	40,4
	Σ94	Σ100

Tabulka 22 k H3 - Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

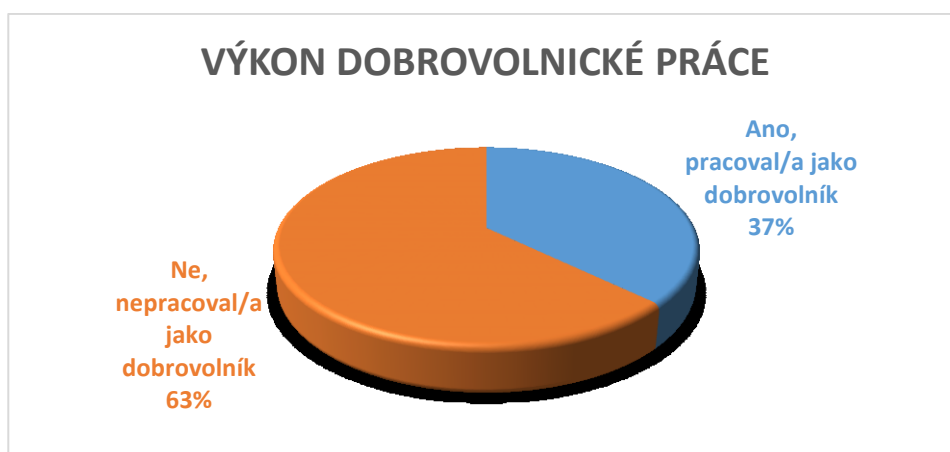
Graf č. 38 k H3 - Střední školy

Zdroj: vlastní výzkum

Výkon dobrovolnické práce	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ano	35	37,2
Ne	59	62,8
	Σ94	Σ100

Tabulka 23 k H3 – Výkon dobrovolnické práce

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 39 k H3 – Výkon dobrovolnické práce

Zdroj: vlastní výzkum

	Ano, pracoval/a jako dobrovolník	Ne, nepracoval/a jako dobrovolník	Σ
Střední školy se sociálním zaměřením	23 (20,85)	33 (35,15)	56
Střední školy bez sociálního zaměření	12 (14,15)	26 (23,85)	38
Σ	35	59	94

Tabulka 24 Čtyřpolní tabulka k hypotéze 3H

Zdroj: vlastní výzkum

Vypočítané testové kritérium: $\chi^2 = 0,873$ Stupeň volnosti: $f = 1$

Zvolená hladina významnosti: 0,01

Kritická hodnota testovaného kritéria: $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je menší, než kritická hodnota testového kritéria χ^2 , proto nemůžeme odmítnout nulovou hypotézu a přijímáme ji na hladině významnosti 0,01.

Z tabulky č. 24 je zřejmé, že studenti středních škol se zaměřením na sociální práci (Střední škola pedagogická a sociální – sociální činnost, Obchodní akademie – sociální činnost) mají více praktických zkušeností s výkonem dobrovolnické práce, než studenti střední školy pedagogické a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika a gymnázia. Počet záporných odpovědí je u obou typů středních škol vyrovnaný. Bohužel, jak se v tabulce ukázalo počet záporných odpovědí u obou typů středních škol (nikdy nevykonávali dobrovolnickou práci) je podstatně vyšší, než počet kladných odpovědí (mají osobní zkušenost s výkonem dobrovolnické činnosti).

Mezi studiem konkrétní střední školy a počtem studentů s praktickou zkušeností výkonu práce pro některou z dobrovolnických organizací není statisticky významná souvislost.

7 INTERPRETACE DAT

Tato kapitola shrnuje výsledky všech dat, která jsme získali dotazníkovým šetřením. Důraz je kladen na stanovení hypotéz a jejich statické ověření.

Celkově jsme pracovali s daty od 94 respondentů, studentů 3. a 4. ročníků všeobecného gymnázia, Střední školy pedagogické a sociální- předškolní a mimoškolní pedagogika, Střední škola pedagogická a sociální- sociální činnost a Obchodní akademie- sociální činnost, z čehož bylo 79 žen a 15 mužů, převážně ve věkové kategorii 17 - 18 let. Většina studentů pojem „dobrovolnictví“ zná a chápe jeho důležitost v pomoci pro potřebné cílové skupiny obyvatel. Většina studentů se domnívá, že je dobrovolnictví je nedílnou součástí sociálního citění současné v současné společnosti. Jako nejdůležitější zásadu dobrovolnictví chápou studenti všech středních škol pomoc potřebným lidem. V otázce znalostí konkrétních dobrovolnických organizací, projevila většina studentů dobrou znalost. Každý ze studentů dokázal vyjmenovat v průměru alespoň dvě humanitární organizace. Jako nejznámější humanitární organizaci studenti uváděli Červený kříž, UNICEF a Charitu. Nejdůležitější oblast výkonu dobrovolnictví spatřují studenti v práci s osobami se zdravotním znevýhodněním. Většina studentů všech středních škol, vybraných do našeho výzkumu se domnívá, že mají spíše dostatečné množství informací o dobrovolnictví. Nejvíce jsou o tom přesvědčeni studenti ze Střední školy pedagogické a sociální - sociální činnost. Studenti se necítí být příliš motivováni svým studiem k výkonu dobrovolnické práce, přestože u studentů Obchodní akademie téma dobrovolnictví je probíráno v rozsahu 4 – 5 vyučujících hodin v rámci průřezového tématu „Charitní činnost“. Téma dobrovolnictví zmiňováno i v dalších odborných předmětech, ale pouze okrajově. U studentů Střední školy pedagogické a sociální – sociální činnost je téma probíráno v rozsahu 4 – 5 vyučujících hodin v rámci průřezového tématu „Sociální péče“. Gymnázium a Střední škola pedagogická a sociální – předškolní a mimoškolní pedagogika nemá téma dobrovolnictví v průřezových tématech zařazeno vůbec. Z odpovědí studentů vyplývá, že o myšlence stát se dobrovolníkem přemýšlela většina z nich, ale u otázky, která se ptá, zda studenti již vykonávali, nebo vykonávají dobrovolnickou práci, můžeme vidět, že kladně odpověděla pouze čtvrtina studentů. Nejvíce studenti vykonávali dobrovolnickou práci se seniory. O této činnosti získali nejvíce informací v rámci svého studia, ale ve většině se jednalo o jednorázovou pomoc. Více než polovina studentů by se ochotně zapojila do dobrovolnické činnosti a také se studenti shodli se na tom, že by rádi dobrovolně pomáhali dětem.

V úvodu praktické části byly stanoveny tři hypotézy. Hypotéza 1H se vztahovala k otázkám č. 3 a č. 9, kde jsme předpokládali, že studium střední školy má vliv na množství informací o dobrovolnictví. Na základě statistického testování jsme nemohli odmítnout nulovou hypotézu a potvrdili jsme naši domněnku, že studium vybrané střední školy nemá vliv na dostatek informací o dobrovolnictví.

Hypotéza 2H se vztahovala k otázkám č. 3 a č. 10, kde jsme předpokládali, že studenti střední školy se sociálním zaměřením jsou více motivováni k výkonu dobrovolnictví, než studenti středních škol bez sociálního zaměření. Statistickým testováním jsme došli k závěru, že míra motivace k výkonu dobrovolnické práce je u všech studentů vybraných středních škol stejná.

Hypotéza 3H se zajímala, zda studium vybrané střední školy má vliv na počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce. Jednalo se o otázky č. 3 a č. 12. Statistickým testováním jsme došli k závěru, že studium na vybrané střední škole nemá vliv na počet studentů s praktickou zkušeností výkonu dobrovolnické práce.

8 DOPORUČENÍ

Z provedeného výzkumu vyplývá, že pro všechny studenty středních škol, vybraných do našeho výzkumu, by bylo přínosné, aby v jejich studijních plánech, byl v rámci ŠVP zařazen **předmět „Dobrovolnictví - dobrovolnická práce“**. Na střední škole Obchodní akademie (sociální činnost) je téma dobrovolnictví vyučováno v rozsahu 4 – 5 vyučovacích hodin, v rámci průřezového tématu „Charitní činnost“, ale také je okrajově zmiňováno i v dalších předmětech. Na střední škole Střední škola pedagogická a sociální (sociální činnost) je téma dobrovolnictví vyučováno v rozsahu 4 – 5 vyučovacích hodin, v rámci průřezového tématu „Sociální péče“ a je jednou z maturitních otázek. Gymnázium a Střední škola pedagogická a sociální (předškolní a mimoškolní pedagogika) nemá téma dobrovolnictví ve svých v průřezových tématech zařazeno vůbec.

Závěrem lze konstatovat, že střední školy, specializované svoji výukou na sociální práci, by měly, v rámci svého ŠVP, **téma dobrovolnictví, dobrovolnická práce, posílit** a vyučovat ve větší hodinové dotaci, než je tomu dosud. Současně si dovoluujeme doporučit, aby se toto důležité sociální téma, na námi zkoumaných, specializovaných školách, stalo samostatným předmětem studia. Střední školy se všeobecným zaměřením by téma dobrovolnictví měly alespoň zařadit do svých studijních osnov.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se věnovala významu dobrovolnictví ve společnosti z pohledu současné mládeže. Cílem naší práce bylo zjistit, zda studium vybraných středních škol motivuje studenty k dobrovolnické práci. Můžeme konstatovat, že i v současné době, kdy většina osob má neustále víc a víc povinností, se mezi námi najdou lidé, kteří jsou ochotni ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonávat dobrovolnickou činnost.

V první kapitole teoretické části jsme se zaměřili na definici dobrovolnictví, jeho význam a vymezili si jeho základní pojmy. Seznámili jsme se s osobou dobrovolníka a jeho motivací k dobrovolné činnosti. Rovněž jsme si představili jednotlivé typy a charakteristiky dobrovolnictví a s tím související legislativní rámec. Ve druhé kapitole se zaměřili na historii dobrovolnictví ve světě, i v Evropě a v rámci evropského dobrovolnictví se zmínili o vzniku dobrovolnictví v České republice. Ve třetí kapitole jsme se věnovali dobrovolnickým organizacím. Seznámili se s historií jejich vzniku jak v USA, tak i na Evropském kontinentě. V rámci této kapitoly jsme se také seznámili se stručným přehledem dobrovolnických organizací současnosti. V závěru teoretické části jsme se věnovali charakteristickým rysům zkoumané cílové skupiny.

Na teoretickou část navazuje část praktická. Praktická část je členěna na několik oblastí. Vzhledem k výzkumnému problému a pro naplnění výzkumného cíle jsme si pro praktickou část zvolili kvantitativní výzkum. Pro získání dat jsme zvolili formu dotazníkového šetření. Základním souborem byli studenti vybraných středních škol ze Zlína a z Uherského Brodu, z něhož jsme vyčlenili výběrový soubor, kterým se stali studenti 3. a 4. ročníků. Pomocí dotazníkového šetření jsme získali základní data. Výsledky výzkumu vzešlých z těchto základních dat byly prezentovány jednotlivě, ke každé z dotazníkových otázek, formou tabulek a grafů. Předpokládali jsme, že studenti středních škol se sociálním zaměřením budou mít dostatek informací o dobrovolnictví, budou více motivováni k dobrovolnické činnosti a zároveň budou ve větším množství zapojeni do dobrovolnických aktivit. Výzkum však ukázal opak. Přestože studenti vybraných středních škol zaměřených na sociální oblast, kam lze tematicky zařadit i výkon dobrovolnictví, nemají o této humanitární činnosti dostatečné množství informací.

Z výzkumu vyplynulo, že většina studentů nemá o dobrovolnictví dostatek informací, ani dostatečnou míru motivace k dobrovolnické činnosti. Z výzkumu vyplývá, že studium konkrétní střední školy nemá vliv na množství zkušeností studentů s praktickým výkonem

dobrovolnictví. Zajímavým poznatkem bylo zjištění, že u většiny studentů je zřejmá preference jedné oblasti dobrovolnické oblasti. Většina studentů vybraných středních škol uvádí, že by se ráda věnovala dobrovolnické práci s dětmi.

Na základě studia materiálů k teoretické části této bakalářské práce si dovoluji poznamenat, že se zde odkrývá jeden zásadní negativní faktor, a tím je ten, že čeští středoškolští studenti mají podstatně menší povědomí o dobrovolnictví, výkonu dobrovolnictví a všeho, co je s touto oblastí spojeno, než jejich zahraniční kolegové.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ, 2010. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-772-5.
- [2] ČAČKA, Otto, 2000. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-060-0.
- [3] DLOUHÁ Regína, Zuzana JYŽKOVÁ, Milan CAHA a kol. 2001. *Dobrovolnictví a dárcovství*. Praha: INC, o.p.s. ISBN (není uvedeno).
- [4] EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE, 2012. Published by CEV - European Volunteer Centre. "Volunteering Infrastructure in Europe" by European Volunteer Centre is licensed under a Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 3.0 Unported License. ISBN 9789491630002
- [5] FRIC, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.
- [6] FRIC, Pavol, 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Praha: Agnes. ISBN 80-902633-7-2
- [7] HATOKOVÁ Mária a kolektiv, 2013. *Dobrovolníctvo v nemocniciach, a v paliatívnych zariadeniach*. EQUILIBRIA, s.r.o. ISBN 978-80-8143-125-8.
- [8] HUSÁKOVÁ in *Sociální služby*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2016. ISBN 978-80-906320-4-2.
- [9] CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
- [10] KURIC Jozef a kol., 1963. *Vývojová psychologie*. SPN: Bratislava. ISBN 68-506-63.
- [11] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- [12] MACEK, Petr, 2003. *Adolescence*. 2. upr. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-747-7.
- [13] MATULAYOVÁ, Tatiana, Pavlína JURNÍČKOVÁ a Jakub DOLEŽEL, 2016. *Motivace k dobrovolnictví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5110-7.

- [14] NOVOTNÝ, Michal a Ivana STARÁ, 2002. Dobrovolníci v nemocnicích: metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení. Vyd. 2. dopl. Praha: Hestia. ISBN 80-238-8697-5.
- [15] *Příručka pro dobrovolníky:(NPIT)*. Praha: ADRA, 2005. ISBN 80-239-5071-1.
- [16] SKORUNKOVÁ, Radka, 2013. *Základy vývojové psychologie*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-253-9
- [17] ŠORMOVÁ, Lucie. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 24 s. ISBN 80-86991-68-7
- [18] TOMEČKOVÁ Ivana, 2012. *Aktivní občan a rozvoj lokálních prostředí a regionu*. Masarykova veřejná knihovna. ISBN 978-80-904967-0.
- [19] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2002. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-514-8.
- [20] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.
- [21] VÁGNEROVÁ, Marie, 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- [22] VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0956-8.
- [23] VITOUŠOVÁ, 1998 in TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.
- [24] VRTIŠKOVÁ, Marie, 2009. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Tribun EU. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-877-6

Internetové zdroje:

- [1] BŘÍZOVÁ, Bohdana. Dobrovolnictví – studijní opora © 2007. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta [cit. 2017-12-12] Dostupné z:http://www.zsf.jcu.cz/cs/katedra/katedra-pravnich-oboru-rizeni-a-ekonomiky/import/czv/studijni_materialy-dokumenty/dobrovolnictvi/view
- [2] Kdo jsme. ČČK, ©2018 [cit. 2018-28-01]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/kdojsme.aspx>

- [3] Naše poslání. UNICEF © 2018 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://www.unicef.cz/co-delame/nase-mise>
- [4] O nás. ADRA © 2018 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/o-nas>
- [5] Občanské sdružení HESTIA. Výroční zpráva ©2013 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://hest.cz/cdn/public/hestia-vz-2013-el-verze-final.pdf>
- [6] Společně pro humanitu © 2008 [cit. 2018-8-3] Dostupné z: <https://www.dobrovolnik.cz/dobrovolnictvi-v-datech/spolecne-pro-humanitu>
- [7] TUTR, Vojtěch. Dobrovolnictví a náboženství ©2002 [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz>
- [8] Zákon č. 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě © 2018 [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADRA	(Adventist Development and Relief Agency) Mezinárodní humanitární organizace
CEV	Evropské dobrovolnické centrum
ČČK	Český červený kříž
IAVE	Mezinárodní sdružení pro dobrovolnické úsilí
OA	Obchodní akademie
OSN	Organizace spojených národů
SŠ	Střední škola
SŠPGS	Střední škola pedagogická a sociální
TBC	Tuberkulóza
USA	Spojené státy americké
YMCA	Křesťanské sdružení mladých lidí

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Graf č. 1 Pohlaví</i>	43
<i>Graf č. 2 Věková kategorie</i>	43
<i>Graf č. 3 Vybrané střední školy</i>	44
<i>Graf č. 4 Znalost pojmu dobrovolnictví</i>	45
<i>Graf č. 5 Důležitost dobrovolnictví - souhrnný graf odpovědí všech SŠ</i>	46
<i>Graf č. 6 Důležitost dobrovolnictví u jednotlivých typů SŠ</i>	46
<i>Graf č. 7 Hlavní zásady dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů všech SŠ</i>	47
<i>Graf č. 8 Přehled hlavních zásad dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ</i>	48
<i>Graf č. 9 Humanitární organizace – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	50
<i>Graf č. 10 Přehled nejznámějších humanitárních organizací dle studentů jednotlivých SŠ</i>	51
<i>Graf č. 11 Přehled znalostí studentů o dobrovolnických organizacích</i>	51
<i>Graf č. 12 Oblasti dobrovolnictví- souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	52
<i>Graf č. 13 Oblasti dobrovolnictví podle důležitosti</i>	53
<i>Graf č. 14 Dostatek informací o dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	55
<i>Graf č. 15 Dostatek informací o dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	55
<i>Graf č. 16 Motivace studia k dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí vybraných SŠ</i>	56
<i>Graf č. 17 Motivace studia k výkonu dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ</i>	57
<i>Graf č. 18 Hlavní důvody pro motivaci k dobrovolnictví – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	58
<i>Graf č. 19 Hlavní důvody pro motivace k dobrovolnictví dle studentů vybraných SŠ</i>	59
<i>Graf č. 20 Myšlenka stát se dobrovolníkem – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	60
<i>Graf č. 21 Myšlenka stát se dobrovolníkem</i>	61
<i>Graf č. 22 Výkon dobrovolnické práce – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	62
<i>Graf č. 23 Vykonávání dobrovolnické práce</i>	62
<i>Graf č. 24 Práce s cílová skupinou – souhrn odpovědí studentů vybraných SŠ</i>	63
<i>Graf č. 25 Práce s cílovou skupinou dle studentů vybraných SŠ</i>	64

<i>Graf č. 26 Zdroje pro získání informací– souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>65</i>
<i>Graf č. 27 Zdroje informací o dobrovolnické práci dle jednotlivých SŠ.....</i>	<i>66</i>
<i>Graf č. 28 Typ dobrovolnické práce – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>67</i>
<i>Graf č. 29 Typ dobrovolnické práce dle odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>68</i>
<i>Graf č. 30 Ochota stát se dobrovolníkem – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>69</i>
<i>Graf č. 31 Ochota stát se dobrovolníkem – dle studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>69</i>
<i>Graf č. 32 Cílová skupina, pro kterou by studenti chtěli vykonávat dobrovolnickou práci – souhrnný graf odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>70</i>
<i>Graf č. 33 Přehled cílových skupin pro které by chtěli studenti vykonávat dobrovolnickou práci – dle odpovědí studentů vybraných SŠ.....</i>	<i>71</i>
<i>Graf č. 34 k H1- Střední školy.....</i>	<i>74</i>
<i>Graf č. 35 k H1- Dostatek informací.....</i>	<i>74</i>
<i>Graf č. 36 k H2 - Střední školy.....</i>	<i>78</i>
<i>Graf č. 37 k H2 – Motivace k dobrovolnictví.....</i>	<i>78</i>
<i>Graf č. 38 k H3 - Střední školy.....</i>	<i>82</i>
<i>Graf č. 39 k H3 – Výkon dobrovolnické práce.....</i>	<i>82</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Důležitost dobrovolnictví</i>	45
<i>Tabulka 2 Hlavní zásady dobrovolnictví</i>	47
<i>Tabulka 3 Souhrnná tabulka respondenty nejčastěji uváděných humanitárních organizací vybraných ve zkoumaných SŠ</i>	49
<i>Tabulka 4 Potřeba dobrovolnictví v jednotlivých oblastech</i>	52
<i>Tabulka 5 Dostatek informací o dobrovolnictví</i>	54
<i>Tabulka 6 Motivace studia k dobrovolnictví</i>	56
<i>Tabulka 7 Motivace k dobrovolnictví</i>	58
<i>Tabulka 8 Myšlenka stát se dobrovolníkem</i>	60
<i>Tabulka 9 Výkon dobrovolnické práce</i>	61
<i>Tabulka 10 Cílová skupina práce</i>	63
<i>Tabulka 11 Získané zdroje o dobrovolnické práci</i>	65
<i>Tabulka 12 Typ dobrovolnické práce</i>	67
<i>Tabulka 13 Ochota stát se dobrovolníkem</i>	68
<i>Tabulka 14 Cílová skupina, pro kterou by studenti chtěli vykonávat dobrovolnickou práci</i>	70
<i>Tabulka 15 k H1- Střední školy</i>	73
<i>Tabulka 16 k H1 - Dostatek informací o dobrovolnictví</i>	74
<i>Tabulka 17 Kontingenční tabulka k hypotéze 1H</i>	75
<i>Tabulka 18 k H1 - Výpočet testového kritéria chí-kvadrát pro kontingenční tabulku</i>	75
<i>Tabulka 19 k H2 - Střední školy</i>	77
<i>Tabulka 20 k H2 – Motivace dobrovolnictví</i>	78
<i>Tabulka 21 Čtyřpolní tabulka k hypotéze 2H</i>	79
<i>Tabulka 22 k H3 - Střední školy</i>	81
<i>Tabulka 23 k H3 – Výkon dobrovolnické práce</i>	82
<i>Tabulka 24 Čtyřpolní tabulka k hypotéze 3H</i>	83
<i>Tabulka 25 V čem spočívá dobrovolnictví: Gymnázium</i>	101
<i>Tabulka 26 V čem spočívá dobrovolnictví- SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika</i>	101
<i>Tabulka 27 V čem spočívá dobrovolnictví: SŠPGS- sociální činnost</i>	102
<i>Tabulka 28 V čem spočívá dobrovolnictví: OA- sociální činnost</i>	103
<i>Tabulka 29 Organizace: Gymnázium</i>	104

<i>Tabulka 30 Organizace: SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika.....</i>	<i>105</i>
<i>Tabulka 31 Organizace: SŠPGS- sociální činnost</i>	<i>106</i>
<i>Tabulka 32 Organizace: OA- sociální činnost</i>	<i>107</i>
<i>Tabulka 33 Motivace k dobrovolnictví: Gymnázium</i>	<i>108</i>
<i>Tabulka 34 Motivace k dobrovolnictví: SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika ...</i>	<i>108</i>
<i>Tabulka 35 Motivace k dobrovolnictví: SŠPGS- sociální činnost</i>	<i>109</i>
<i>Tabulka 36 Motivace k dobrovolnictví: OA- sociální činnost</i>	<i>109</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

Příloha P II: Tabulky odpovědí k otázce č. 6

Příloha P III: Tabulky odpovědí k otázce č. 7

Příloha P IV: Tabulky odpovědí k otázce č. 17

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení studenti,

jmenuji se Petra Ficencová a jsem studentkou 3. ročníku Fakulty humanitních studií, obor Sociální pedagogika, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Do rukou se Vám dostal dotazník určený pro studenty středních škol.

Tímto Vás prosím o jeho vyplnění. Vaše odpovědi slouží jako podklad pro vypracování zvoleného tématu mé bakalářské práce „Význam dobrovolnictví ve společnosti z pohledu současné mládeže“. Tento dotazník je anonymní, tudíž neuvádějte prosím svá jména.

Děkuji Petra Ficencová

Prosím Vás o zakroužkování Vámi vybraných odpovědí u jednotlivých otázek, případně o jejich slovní doplnění.

1. Pohlaví:

- A) Žena
- B) Muž

2. Věková kategorie:

- A) 15- 16 let
- B) 17- 18 let
- C) 19 let a více

3. Kterou z uvedených středních škol studujete?

- A) Gymnázium
- B) Střední škola pedagogická a sociální- obor předškolní a mimoškolní pedagogika
- C) Střední škola pedagogická a sociální- obor sociální činnost
- D) Obchodní akademie- obor sociální činnost

4. Víte, co znamená pojem dobrovolnictví?

- A) Ano, znám tento pojem
- B) Ne, nevím co to znamená

5. Myslíte si, že je dobrovolnictví důležité?

- A) Ano
- B) Spíše ano
- C) Nevím
- D) Spíše ne
- E) Ne

6. Jaké jsou podle Vás hlavní zásady dobrovolnictví? (napište dvě až tři věty)

.....
.....

.....
.....

7. **Jaké znáte dobrovolnické organizace, které se svými pracovními činnostmi (např. humanitární pomoc, pomoc při živelných katastrofách atd.) orientují na dobrovolnictví? (alespoň 3 organizace)**

.....

8. **V jakých oblastech je dobrovolnictví podle Vás potřeba? (můžete označit více odpovědí)**

- A) Při práci se seniory
 - B) Při práci s osobami se zdravotním znevýhodněním
 - C) Při práci s dětmi
 - D) Při práci s lidmi bez přístřeší
 - E) Při práci s lidmi závislími na drogových látkách
 - F) Při práci s matkami a dětmi
 - G) Jiné: (napíšte)
-

9. **Myslíte si, že máte dostatek informací o dobrovolnictví?**

- A) Ano
- B) Spíše ano
- C) Nevím
- D) Spíše ne
- E) Ne

10. **Motivuje Vás studium na vaší škole k výkonu dobrovolnické práce?**

- A) Ano, studium mě motivuje k dobrovolnické práci
- B) Ne, studium mě žádným způsobem k výkonu dobrovolnické práce nemotivuje
- C) Ne zatím mě studium k dobrovolnictví nemotivovalo, nic méně mám zájem se dozvědět více informací o dobrovolnické práci

11. **Uvažoval/a jste někdy o myšlence stát se dobrovolníkem?**

- A) Ano uvažoval/a
- B) Ne nikdy mě to nenapadlo

12. **Pracoval/a jste někdy jako dobrovolník?**

- A) ANO (pokud ano, pokračujte otázkou číslo 13)
- B) NE (pokud ne, pokračujte otázkou číslo 16)

13. **S jakou cílovou skupinou jste pracoval/a?**

- A) Se seniory
- B) S drogově závislími
- C) S osobami bez přístřeší

- D) S dětmi
- E) S osobami se zdravotním znevýhodněním
- F) Jiné: (napíšte)

.....

14. Z jakého zdroje jste získal/a o této dobrovolnické práci informace?

- A) V rámci svého studia
- B) Z internetu
- C) Od známých
- D) Z letáku
- E) V rámci rodiny
- F) V zařízení sociálních služeb
- G) Jiné: (napíšte)

.....

15. O jaký typ práce se jednalo?

- A) Jednorázovou pomoc
- B) Dlouhodobou pomoc
- C) Krátkodobou pomoc

16. Byl/a byste ochotný/á stát se dobrovolníkem?

- A) Ano
- B) Spíše ano
- C) Nevím
- D) Spíše ne
- E) Ne

17. Co by Vás motivovalo k tomu stát se dobrovolníkem? (napíšte)

.....
.....
.....

18. V případě, že byste se chtěl/a do budoucna věnovat dobrovolnické práci, se kterou cílovou skupinou byste nejraději pracovala/a? (pokud jste u otázky č. 12 odpověděli NE)

- A) Se seniory
- B) S drogově závislými
- C) S osobami bez přístřeší
- D) S dětmi
- E) S osobami se zdravotním znevýhodněním
- F) Jiné: (napíšte)

.....

Děkuji za Vaši ochotu a čas.

PŘÍLOHA P II: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 6

Gymnázium	
Hlavní zásady dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc potřebným lidem	14
Bezplatná pomoc	5
Práce ve volném čase dobrovolníka	2
Práce z vlastní vůle	1
Celkem	22

Tabulka 25 V čem spočívá dobrovolnictví: Gymnázium

Zdroj: vlastní výzkum

V tabulce č. 25 najdeme vyjádření studentů Gymnázia k hlavním zásadám dobrovolnictví. Jako nejdůležitější zásadu dobrovolnictví chápou respondenti pomoc potřebným lidem (14 respondentů), dobrovolnictví jako bezplatnou pomoc vnímá 5 respondentů, pro 2 respondenty je hlavní zásadou, že tato práce je vykonávána ve volném čase dobrovolníka a 1 respondent uvedl, že pro dobrovolnickou činnost je zásadní, aby byla vykonávána z vlastní vůle.

SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika	
Hlavní zásady dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc potřebným lidem	9
Bezplatná pomoc	4
Práce ve volném čase dobrovolníka	1
Ochota být štedrý	2
Celkem	16

Tabulka 26 V čem spočívá dobrovolnictví- SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika

Zdroj: vlastní výzkum

V tabulce č. 26 se studenti střední školy pedagogické a sociální- předškolní a mimoškolní pedagogika vyjádřili k hlavním zásadám dobrovolnictví následovně: jako nejdůležitější zásadu dobrovolnictví chápou pomoc potřebným lidem (9 respondentů), dobrovolnictví jako bezplatnou pomoc vnímá 4 respondenti, pro 1 respondenta je hlavní zásadou, že tato práce je vykonávána ve volném čase dobrovolníka a 2 respondenti uvedli, že pro dobrovolnickou činnost je zásadní ochota a štedrost.

SŠPGS- sociální činnost	
Hlavní zásady dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc potřebným lidem	12
Bezplatná pomoc	9
Práce z vlastní vůle	2
Celkem	23

Tabulka 27 V čem spočívá dobrovolnictví: SŠPGS- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum

V tabulce č. 27 se studenti střední školy pedagogické a sociální - sociální činnost vyjádřili k hlavním zásadám dobrovolnictví následovně: jako nejdůležitější zásadu dobrovolnictví chápou pomoc potřebným lidem (12 respondentů), dobrovolnictví jako bezplatnou pomoc vnímá 9 respondentů a pro 2 respondenty je hlavní zásadou, že tato práce je vykonávat z vlastní vůle.

OA- sociální činnost	
Hlavní zásady dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc potřebným lidem	25
Nevím	2
Bezplatná pomoc	2
Práce z vlastní vůle	1
Ochota být štedrý	2
Práce ve volném čase dobrovolníka	1
Celkem	33

Tabulka 28 V čem spočívá dobrovolnictví: OA- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum

V tabulce č. 28 se studenti obchodní akademie – sociální činnost vyjádřili k hlavním zásadám dobrovolnictví následovně: jako nejdůležitější zásadu dobrovolnictví chápou pomoc potřebným lidem (25 respondentů), dobrovolnictví jako bezplatnou pomoc vnímají 2 respondenti, pro 1 respondenta je hlavní zásadou, že tato práce je vykonávána ve volném čase dobrovolníka, 1 respondent uvedl, že pro dobrovolnickou činnost je zásadní aby byla vykonávána z vlastní vůle a 2 respondenti uvedli, že pro dobrovolnickou činnost je zásadní ochota a štedrost. 2 respondenti se k této položce vyjádřili „nevím“

PŘÍLOHA P III: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 7

Gymnázium	
Humanitární organizace	Absolutní četnost
Nadace Kuře	7
Červený kříž	6
Charita	5
Lékaři bez hranic	4
UNICEF	4
Nadace Terezy Maxové	2
Kapka Naděje	2
Jiné	6
Nevím	8
Celkem	44

Tabulka 29 Organizace: Gymnázium

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 29 ukazuje výsledky u otázky č. 7, kde jsou dotazováni respondenti na znalost dobrovolnických organizací. Na tuto otázku odpovídalo 22 respondentů, prostřednictvím 44 odpovědí. Jednalo se o otevřenou otázku, kdy studenti Gymnázia měli vyjmenovat více dobrovolnických organizací. Někteří studenti uvedli pouze jednu organizaci (6 respondentů) a 8 respondentů odpovědělo na tuto otázku neví. Tabulka č. 5 obsahuje nejčastější odpovědi. Kompletní tabulka odpovědí se nachází v přílohách - tabulka č. 5. Nejznámější dobrovolnickou organizací mezi studenty gymnázia je Nadace Kuře, tu uvedlo 7 respondentů. Červený kříž uvedlo 6 respondentů. Charitu zná 5 respondentů, Lékaři bez hranic byli známi 4 respondentům, na UNICEF si vzpomněli 4 respondenti. Nadaci Terezy Maxové znali 2 respondenti a Kapku Naděje uvedli 2 respondenti.

SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika	
Humanitární organizace	Absolutní četnost

UNICEF	4
Greenpeace	3
Červený kříž	2
Kapka Naděje	2
Hnutí duha	2
Světluška	2
Jiné	10
Nevím	6
Celkem	31

Tabulka 30 Organizace: SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 30 ukazuje výsledky u otázky č. 7, kde jsou studenti dotazováni na znalost dobrovolnických organizací. Na tuto otázku odpovídalo 16 respondentů, prostřednictvím 33 odpovědí. Jednalo se o otevřenou otázku, kdy studenti měli možnost vyjmenovat více dobrovolnických organizací. Někteří studenti uvedli pouze jednu organizaci (10 respondentů) a 6 respondentů odpovědělo na tuto otázku nevím. Tabulka č. 6 obsahuje nejčastější odpovědi. Kompletní tabulka odpovědí se nachází v přílohách - tabulka č. 6. Nejznámější dobrovolnickou organizací mezi studenty předškolní a mimoškolní pedagogiky je UNICEF, tu uvedli 4 respondenti. Greenpeace uvedlo 6 respondentů. Červený kříž znají 2 respondentů, Kapku Naděje znali 2 respondentům a na Světlušku si vzpomněli 2 respondenti..

SŠPGS- sociální činnost	
Humanitární organizace	Absolutní četnost
ADRA	10
Dobrovolní hasiči	6
UNICEF	5
Červený kříž	5
Hnutí Duha	5

Charita	4
Světluška	4
Nadace	3
Kapka Naděje	2
Lékaři bez hranic	2
Nadace Terezy Maxové	2
Nadace Olgy Havlové	2
Člověk v tísni	2
Jiné	4
Celkem	56

Tabulka 31 Organizace: SŠPGS- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 31 ukazuje výsledky u otázky č. 7, která se ptala studentů Střední školy pedagogické a sociální – sociální činnost na znalost dobrovolnických organizací. Na tuto otázku odpovídalo 23 respondentů, prostřednictvím 56 odpovědí. Jednalo se o otevřenou otázku, kdy studenti měli možnost vyjmenovat více dobrovolnických organizací. Někteří studenti uvedli pouze jednu organizaci (4 respondenti) Tabulka č. 7 obsahuje nejčastější odpovědi. Kompletní tabulka odpovědí se nachází v přílohách - tabulka č. 7. Nejznámější mezi studenty je dobrovolnická organizace ADRA, kterou uvedlo 10 respondentů. Dobrovolné hasiče uvedlo 6 respondentů. UNICEF zná 5 respondentů, Červený kříž byl znám 5 respondentům, na Hnutí Duha si vzpomnělo 5 respondentů, Charitu uvedli 4 respondenti, Světlušku znali 4 respondenti, Lékaři bez hranic byli známý 2 respondentům, Nadaci Terezy Maxové uvedli 2 respondenti, Nadaci Olgy Havlové znali 2 respondenti a Člověk v tísni byl znám 2 respondentům.

OA- sociální činnost	
Humanitární organizace	Absolutní četnost
Červený kříž	14

UNICEF	11
Dobrý Anděl	10
Charita	10
Kapka Naděje	5
Modrý kruh	3
Světluška	2
Jiná	7
Nevím	9
Celkem	71

Tabulka 32 Organizace: OA- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 32 ukazuje výsledky u otázky č. 7, která se ptala studentů Obchodní akademie – sociální činnost na znalost dobrovolnických organizací. Na tuto otázku odpovídalo 33 studentů, prostřednictvím 71 odpovědí. Jednalo se o otevřenou otázku, kdy studenti měli možnost vyjmenovat více dobrovolnických organizací. Někteří studenti uvedli pouze jednu organizaci (7 respondentů) a 9 respondentů odpovědělo na tuto otázku nevím. Tabulka č. 8 obsahuje nejčastější odpovědi. Kompletní tabulka odpovědí se nachází v přílohách - tabulka č. 8. Nejznámější dobrovolnickou organizací mezi studenty gymnázia je Červený kříž, ten uvedlo 14 respondentů. UNICEF uvedlo 11 respondentů. Nadaci Dobrý Anděl zná 10 respondentů, Charitu rovněž 10 respondentů. Kapku Naděje znalo 5 respondentů, na Modrý kruh si vzpomněli 3 respondenti a Světlušku uvedli 2 respondenti.

PŘÍLOHA P IV: TABULKY ODPOVĚDÍ K OTÁZCE Č. 17

Gymnázium	
Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc druhým lidem	11
Dobrý pocit	6
Problémy v mé vlastní rodině	3
Bída lidí	1
Vidět zlepšení u zdravotně znevýhodněných	1
Celkem	22

Tabulka 33 Motivace k dobrovolnictví: Gymnázium

Zdroj: vlastní výzkum

SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika	
Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost
Dobrý pocit	6
Pomoc druhým lidem	5
Zajímavá nabídka	3
Nic	1
Společné zapojení s přáteli	1
Celkem	16

Tabulka 34 Motivace k dobrovolnictví: SŠPGS- předškolní a mimoškolní pedagogika

Zdroj: vlastní výzkum

SŠPGS- sociální činnost	
Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc druhým lidem	13

Dobry pocit	4
Problémy v mé vlastní rodině	3
Nic	2
Bída lidí	1
Celkem	23

Tabulka 35 Motivace k dobrovolnictví: SŠPGS- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum

OA- sociální činnost	
Motivace k dobrovolnictví	Absolutní četnost
Pomoc druhým lidem	18
Nic	6
Dobry pocit	6
Zajímavá nabídka	2
Společné zapojení s přáteli	1
Celkem	33

Tabulka 36 Motivace k dobrovolnictví: OA- sociální činnost

Zdroj: vlastní výzkum